

ปัญหาการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
(คสช.) ตามคำสั่ง 22/2558 กรณีศึกษากำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยา
อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

นายวัฒนา จำปาดีรัตนกุล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

**Problems on Authority of Subdistrict and Village Headman in the National
Council for Peace and Order (NCPO) in Order No.22/2558: A Case Study
of Subdistrict and Village Headman in Tapya Subdistrict,
In Buri District, Sing Buri Province**

Mr.Wattana Champadibrattanakul

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government
School of Politics Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ปัญหาการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่ง 22/2558 กรณีศึกษากำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
ชื่อและนามสกุล	นายวัฒนา จำปาดิบริตนกุล
วิชาเอก	การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา	รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวลัญช์ โจรนพล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวลัญช์ โจรนพล)

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันส ปิยะกุลชัยเดช)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ ปัญหาการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่ง 22/2558 กรณีศึกษากำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ผู้ศึกษา นายวัฒนา จำปาดิบริตกุล **รหัสนักศึกษา** 2568000596 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวลัยช์ โจรนพล **ปีการศึกษา** 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1)อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามคำสั่งที่ 22/2558 (2)ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามคำสั่งที่ 22/2558 และ (3) แนวทางแก้ปัญหาการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558

วิธีดำเนินการวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงรวม 18 คน ได้แก่ ปลัดอำเภอ 2 คน กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 4 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจตำแหน่งสารวัตร 2 คน และชาวบ้าน 8 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและสังเกตการณ์ วิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจเพิ่มขึ้นตามคำสั่ง 22/2558 ได้แก่ (1.1) อำนาจในการตั้งด่านตรวจและยึดรถไว้ชั่วคราว (1.2) อำนาจในการตรวจตามสถานที่ ร้านค้า โรงงานหรือกิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับการแต่งรถ และตรวจสถานที่ ร้านค้า สถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดกิจการคล้ายสถานบริการ รวมทั้งที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา (1.3) เมื่อพบการกระทำการอันฝ่าฝืนกฎหมาย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีต้องทำรายงานเหตุตั้งที่ว่านั้นรายงานนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาและออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต สั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์แล้วแต่กรณี (2) ปัญหาในการใช้อำนาจได้แก่ ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่แล้ว และปัญหาของอำนาจที่ซ้ำซ้อนอยู่ในตัวของกำนันผู้ใหญ่บ้านเองคือเดิมมีอำนาจหน้าที่เป็นผู้นำมีหน้าที่บังคับทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน แต่กลับมีอำนาจที่ซ้อนมาเป็นอำนาจในการปราบปรามประชาชน และปัญหาเรื่องของผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นอุปสรรคในการใช้อำนาจ (3) แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคคือการแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติด้านรักษาความสงบเรียบร้อยและปราบปรามผู้ฝ่าฝืนกฎหมายให้ชัดเจนโดยปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานอื่นอย่างสอดคล้องและไม่ขัดแย้ง อันได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ฝ่ายข่าว ออกตรวจตามสถานที่ต่างๆ อย่างไม่เป็นทางการและแจ้งข้อมูลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินต่อไป

คำสำคัญ อำนาจ กำนันผู้ใหญ่บ้าน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) สิงห์บุรี คำสั่ง 22/2558

Independent Study title: Problems on Authority of Subdistrict and Village Headman in the National Council for Peace and Order (NCPO) in Order No.22/2558: A Case Study of Subdistrict and Village Headman in Tapyia Subdistrict, In Buri District, Sing Buri Province

Author: Mr.Wattana Champadibrattana; **ID:** 2568000596;

Degree: Master of Political Science;

Independent Study advisor: (1) Dr.Wornwaluncha Rojanapol, Assistant Profersor;

Academic year: 2019

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the authority of subdistrict and village headman in the National Council for Peace and Order (NCPO) in Order No.22/2558, (2) to investigate problems and obstacles of the authority of subdistrict and village headman in the NCPO Order No.22/2558 and (3) to propose the solution for the authority of subdistrict and village headman in the NCPO Order No.22/2558.

The qualitative approach was applied in this research. The purposive sampling consisted of two deputy district chiefs, a subdistrict headman, a village headman, four assistant village headmen, two polices (Inspector) and eight local people (18 samples in total). The research instruments were in-depth interview and observation, and then the data was analyzed by descriptive analysis.

This research found that (1) the subdistrict and village headman had more authority due to the NCPO Order No.22/2558 as following aspects: (1.1) Authority to set up checkpoints and seize vehicles temporarily, (1.2) Authority to inspect shops, factories or commercial businesses related to modified car shop, entertainment spot located nearby educational institutions or student dormitory and (1.3) The subdistrict and village headman had to report the incident when they break the law to district chief and governor for considering and issue a license revocation in order to close shops, factories and commercial businesses. (2) The problems of authority were duplicate roles with the existing responsible department and redundant authority within the subdistrict and village headman. An original authority of the subdistrict and village headman was to maintain happiness to people but the authority of NCPO Order No.22/2558 was to suppress the people. The last problem was unjustified benefits. (3) The solutions were clarification the roles in keeping peace and suppression of offenders. The subdistrict and village headman and responsible department should work together without any conflicting. The subdistrict and village headman just have a role to unofficially inspect and then report to the responsible department for further implementation.

Keywords: Power, Subdistrict and Village Headman, National Council for Peace and Order (NCPO), Sing Buri, NCPO Order No. 22/2558

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ประสบความสำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพลญช์ โรจนพล อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้แนวคิดในการวิจัย คำแนะนำในประเด็นต่างๆ และกำลังใจในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่เริ่มลงมือกระทำการเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ขอขอบคุณในความกรุณาโดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพลญช์ โรจนพล ที่เอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอด จนการศึกษาวิจัยสำเร็จลุล่วง ขอขอบคุณ ปลัดอำเภออินทร์บุรี เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภออินทร์บุรี และกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านรวมทั้งชาวบ้านตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ ตลอดจนเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การศึกษาวิจัยค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

งานศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีคุณค่าด้านการศึกษาเรื่องการทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งผู้ศึกษาหวังว่าผลงานวิจัยจะสะท้อนถึงปัญหาการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในกรณีต้องทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น และเป็นแนวทางในการแก้ไขการทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมให้มากยิ่งขึ้นไป

วัฒนา จำปาดิบริตกุล

กุมภาพันธ์ 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ	8
ฝ่ายปกครอง	12
การปกครองท้องถิ่น	14
แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	15
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งที่ 22/2558	18
ลักษณะทั่วไปของตำบลทับยา อำเภอนินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากร	34
กลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูล	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	38
ตอนที่ 1 ข้อมูลประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์	38
ตอนที่ 2 อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558	39
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในยุค คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558	53
ตอนที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามคำสั่งที่ 22/2558	61
ตอนที่ 5 ข้อสรุปที่ได้จากการค้นพบและจากการสังเกต	65
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	77
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผลการวิจัย	79
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	90
ก คำถามในการสัมภาษณ์งานวิจัย	91
ข กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์	93
ประวัติผู้ศึกษา	95

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หมู่บ้านเป็นหน่วยการปกครองพื้นฐานซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญต่อประชาชนเพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดี มีความสงบสุข และมีความปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตทำมาหากินได้อย่างปกติสุข อันเป็นจุดมุ่งหมายที่รัฐบาลทุกยุคสมัยมุ่งหวังให้บังเกิดขึ้น ซึ่งจุดมุ่งหมายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับการดำเนินงานในหมู่บ้านเป็นหลัก ซึ่งผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะเป็นแกนนำในการดำเนินงานของหมู่บ้านทั้งในฐานะผู้นำโดยธรรมชาติและผู้นำตามกฎหมาย (จรรยา สุภาพ, 2531, น. 273) กล่าวคือ บุคคลที่ได้รับการยอมรับนับถือหรือได้รับการเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านนั้นจะต้องมีความเป็นผู้นำโดยธรรมชาติ เป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้าน (สุกิจ เจริญรัตนกุล, 2529, น. 28)

การปกครองหมู่บ้านบริหารจัดการไปตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 โดยกำหนดให้หมู่บ้านเป็นหน่วยการปกครองที่ประชาชนในหมู่บ้านมีโอกาสเลือกผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองตนเอง ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลก็จะสามารถบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนได้ซึ่งมีบทบัญญัติให้ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นผู้ใหญ่จึงเป็นทั้งตัวแทนของราษฎรและเป็นเจ้าพนักงานงานปกครองของทางราชการในขณะเดียวกัน

สำหรับตำบลนั้นคือหลายหมู่บ้านรวมกันราว 20 หมู่บ้านให้จัดเป็นตำบลหนึ่ง ในตำบลหนึ่งให้มีกำนันคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรในเขตตำบลนั้นๆ คัดเลือกผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งในตำบลนั้นขึ้นเป็นกำนัน ดังนั้นกำนันจึงเป็นทั้งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านของตน (ที่ราษฎรได้เลือกตั้งขึ้นมา)กับเป็นหัวหน้าผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลนั้นๆ ด้วย

กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดินและเป็นนักปกครองที่สำคัญเพื่อบรรลุเป้าหมายของรัฐบาล ซึ่งปกติกำนันผู้ใหญ่บ้านก็มีอำนาจจากกฎหมายแต่ละฉบับบัญญัติให้อำนาจหน้าที่ไว้ประกอบกับอำนาจที่มีที่สะสมมาจากบรรพบุรุษและตนเองสร้างมาซึ่งก็เป็นที่ไปตามระบบอุปถัมภ์ที่ฝังลึกในสังคมไทย จนมีราษฎรในหมู่บ้านให้ความเคารพนับถือยำเกรง บางคนมีบารมีมากล้นขนาดชี้ชะตากรรมของราษฎรในหมู่บ้านได้

ต่อมามีการทำรัฐประหารเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะทำการรัฐประหาร เมื่อจัดตั้งรัฐบาลได้พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีและประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ซึ่งมีมาตรา 44 บัญญัติให้อำนาจหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติออกคำสั่งใดๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปประเทศไทยได้

กล่าวคือมาตรา 44 ได้บัญญัติว่า “ในกรณีที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปในด้านต่างๆ การส่งเสริมความสามัคคีและความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ หรือเพื่อป้องกัน ระงับ หรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของชาติ ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีอำนาจสั่งการระงับยับยั้ง หรือกระทำการใดๆ ได้ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะมีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ และให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำ รวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เป็นคำสั่งหรือการกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญนี้และเป็นที่สุด ทั้งนี้ เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้รายงานประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและนายกรัฐมนตรีทราบ โดยเร็ว” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557, ออนไลน์)

ทั้งนี้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 นี้เองออกคำสั่งหลายคำสั่งเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและมีคำสั่งที่ 22/2558 เป็นเรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งขันรถยนต์และจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558, 2558, ออนไลน์)

ซึ่งตามคำสั่งที่ 22/2558 ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นี้ได้ให้อำนาจกับพนักงานฝ่ายปกครองด้วยเพื่อให้ดำเนินการตามกฎหมายกับความผิดที่ได้กระทำผิดตามคำสั่งดังกล่าวอย่างเด็ดขาด ไม่ว่าจะเป็นการตั้งด่านตรวจ เข้าตรวจค้นสถานที่ต่างๆ รวมถึงสั่งปิดการดำเนินงาน หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการโดยสั่งได้ทันทีและเป็นที่สุด และมีอำนาจเช่นเดียวกันกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์และพนักงานสาธารณสุข ทั้งกิจการเกี่ยวกับสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการก็มีอำนาจในการเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและห้ามมิให้เปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการเช่นว่านั้นได้

ในเรื่องนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดก็ได้ดำเนินการตามนโยบายและกวดขันเรื่องนี้อย่างเข้มงวด และได้มีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานฝ่ายปกครองให้ปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) ในมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งขัณรถยนต์และจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการในจังหวัดของตนซึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุดปฏิบัติงานฝ่ายปกครองในระดับปฏิบัติงานก็คือ นายอำเภอ ป้องกันจังหวัด และเจ้าพนักงานปกครองกลุ่มงานความมั่นคง ทั้งนี้เนื่องจากกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยนายอำเภอตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551 และเป็นเจ้าพนักงานปกครอง กำนันและผู้ใหญ่บ้านจึงมีบทบาทโดยตรงในทางปฏิบัติ ซึ่งก่อนนี้ปกติกำนันและผู้ใหญ่บ้านไม่เคยปฏิบัติแบบเข้มงวดขนาดต้องมีการตั้งด่านตรวจค้น เข้าตรวจค้นตามบ้านเรือน โรงงานและสถานที่ต่างๆ แม้ว่าก่อนนั้นจะมีอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 และกฎหมายอื่นๆ ในการปกครองท้องที่อยู่แล้วก็ตาม แต่ทั้งนี้ในยุคที่ประเทศไทยอยู่ภายใต้การปกครองระบอบเผด็จการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจเพิ่มขึ้น ทั้งอำนาจที่เป็นทางการคืออำนาจตามกฎหมายและไม่เป็นทางการที่มีภาพของการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ ทั้งนี้ยังมีมาตรา 44 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(ฉบับชั่วคราว)พุทธศักราช 2557 ประกอบกับคำสั่งที่ 22/2558 ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) ให้อำนาจกับฝ่ายปกครองดำเนินการตามกฎหมายด้วย

ซึ่งในยุคนี้บทบาท อำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านนั้น มีอำนาจอื่นมาสนับสนุนให้มีอำนาจและบารมีมากขึ้นกว่าเดิมและมีการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ จนมีการขัดแย้งกันระหว่างกำนันผู้ใหญ่บ้านกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเรื่องผลประโยชน์ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจต่อการศึกษาหาคำตอบถึงอำนาจและปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในยุคที่ประเทศไทยอยู่ภายใต้อำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติว่าเป็นอย่างไร

ซึ่งผู้ศึกษาได้เลือกกรณีศึกษาที่ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรีเพราะในเขตพื้นที่ดังกล่าวฝ่ายปกครองได้ปฏิบัติหน้าที่กันอย่างจริงจัง จนมีการขัดแย้งกันระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและมีร้านอาหารต้องปิดกิจการ จึงเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจและเลือกศึกษาพื้นที่ดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์สำคัญๆ ใน 2 ประการได้แก่

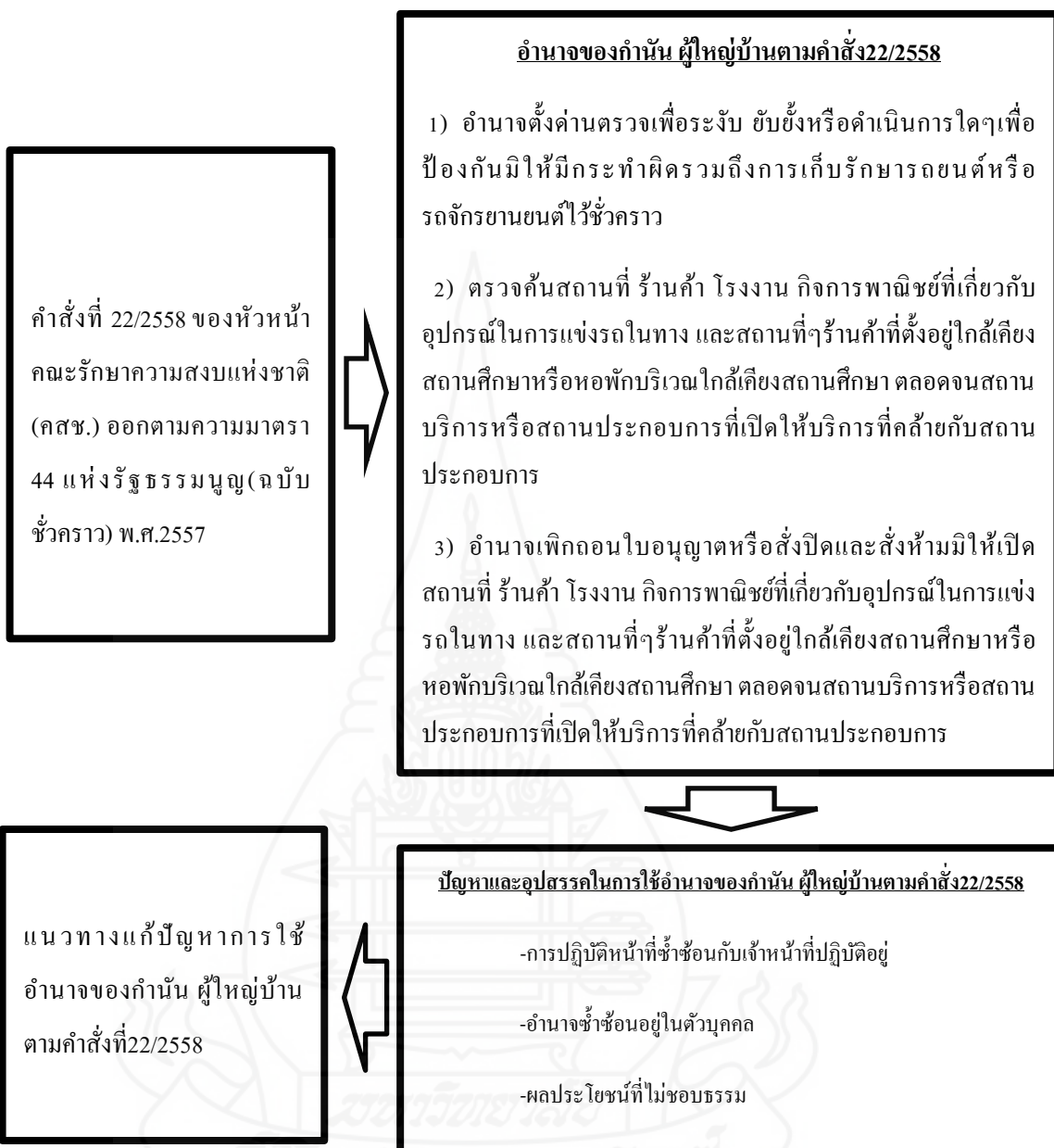
2.1 เพื่อศึกษาอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558

3. กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาเรื่องปัญหาการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่ง 22/2558 โดยจะศึกษาจากอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยตามคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 ออกตามความมาตรา 44แห่งรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2557 โดยจะมีการวิเคราะห์อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในช่วงที่ประเทศไทยต้องอยู่ภายใต้การปกครองเผด็จการทหารตั้งแต่มีการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 จนถึงวันที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยุติบทบาทเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562 เพื่อทราบถึงอำนาจและปัญหาอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558 และเพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558

4. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษางานวิจัยนี้มุ่งที่จะอธิบายอำนาจของกํานัน ผู้ใหญ่บ้านในช่วงที่ประเทศไทยมีการปกครองที่อยู่ภายใต้การปกครองของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558 เรื่องมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งขันรถยนต์และจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ และปัญหาอุปสรรคในการใช้อำนาจของกํานัน

ผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558 รวมทั้งแนวทางแก้ปัญหาค่าใช้จ่ายอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

4.3 ขอบเขตระยะเวลา เริ่มศึกษาตั้งแต่มีการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 จนถึงวันที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยุติบทบาทเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 อำนาจ หมายถึงอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ และบังคับให้เป็นไปตามตัวบทของกฎหมายและอำนาจอย่างไม่เป็นทางการเช่น อิทธิพล เป็นต้น สำหรับการวิจัยนี้ อำนาจหมายถึงอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และตามคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คำสั่งที่ 22/2558 โดยออกตามอำนาจในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 รวมทั้งอำนาจอย่างไม่เป็นทางการด้วย

5.2 ยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. หมายถึง ช่วงเวลาที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติปกครองประเทศไทยตั้งแต่ทำการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557จนถึงวันที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) ยุติบทบาทเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562 (ตรงกับวันที่คณะรัฐมนตรีชุดใหม่ที่มาจากการเลือกตั้งถวายสัตย์ก่อนเข้ารับตำแหน่ง)

5.3 คำสั่งที่ 22/2558 หมายถึง คำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) ซึ่งมีอำนาจออกคำสั่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(ฉบับชั่วคราว)พุทธศักราช 2557 มาตรา 44 โดยคำสั่งที่22/2558 เป็นคำสั่งที่วางมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งขันรถยนต์และจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

5.4 สถานบริการหรือสถานประกอบการลักษณะที่เปิดให้บริการคล้ายกับสถานบริการ หมายถึง สถานประกอบการดังนี้

5.4.1 สถานเต็มรา ร้าง หรือรองเง็ง ประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีหญิงพาร์ตเนอร์บริการ

5.4.2 สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่น จำหน่ายและบริการ โดยมีหญิงบำเรอ สำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอนหรือมีบริการนวด ให้แก่ลูกค้า

5.4.3 สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า

5.4.4 สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง

5.4.5 ฝ่ายทหาร หมายถึง พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยซึ่งหมายถึงคือเจ้าหน้าที่ทหารเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามคำสั่งที่ 3/2558 ซึ่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติออกตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 โดยตามคำสั่งให้เจ้าพนักงานรักษาความสงบเรียบร้อย หมายความว่า ข้าราชการทหารซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตรี เรือตรี หรือเรืออากาศตรี ขึ้นไป และผู้ช่วยเจ้าพนักงานรักษาความสงบเรียบร้อย หมายความว่า ข้าราชการทหารซึ่งมียศต่ำกว่าชั้นร้อยตรี เรือตรี หรือเรืออากาศตรี ลงมา ซึ่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งให้ปฏิบัติ (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 3/2558 (2558, ออนไลน์))

5.4.6 จุดตรวจ หมายถึง สถานที่ที่เจ้าพนักงานที่มีอำนาจออกปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้น เพื่อตรวจค้นหาสิ่งของผิดกฎหมายและ/หรือเพื่อปราบปรามไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ตลอดจนเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดในเขตทางเดินรถหรือทางหลวงในกรณีปกติเป็นการชั่วคราว โดยมีกำหนดระยะเวลาเท่าที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ และเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจแล้วจะยุบเลิกจุดตรวจดังกล่าวทันที

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

6.1 ทำให้ทราบถึงอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558

6.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558

6.3 ทำให้ทราบถึงแนวทางแก้ปัญหาการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558

6.4 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะทำการค้นคว้าวิจัยในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่ง 22/2558 กรณีศึกษากำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งมีแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ใช้อธิบายการอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ
2. ฝ่ายปกครอง
3. การปกครองท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
5. คณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. และคำสั่งที่ 22/2558
6. ลักษณะทั่วไปของตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ

อำนาจ (Power) เป็นคำที่มีความหมายกว้างๆ และมีการใช้คำนี้มานาน ซึ่งมีแนวคิดหลากหลายเกี่ยวกับอำนาจ และในระดับพื้นฐานที่สุดมีการแบ่งแยกออกเป็นอำนาจ 2 อย่างซึ่ง เสนีย์ คำสุข (2548) ได้อธิบายไว้กล่าวคือ

1) อำนาจในการควบคุมธรรมชาติ คือเป็นการเรียนรู้และการใช้ความรู้ของคน เพื่อจัดการกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

2) อำนาจในการควบคุมคน คือเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมที่มีความซับซ้อน และมีแบบแผนความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันหลายอย่าง ซึ่งเรียกได้กว้างๆ ว่าเป็นอำนาจทางสังคม

ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจครอบคลุมมากที่สุด เสนีย์ คำสุข ได้กล่าวสรุปประเด็นสำคัญของอำนาจออกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้คือ

ประเด็นที่หนึ่ง นักวิชาการส่วนใหญ่มักมีแนวคิดคล้ายคลึงกันว่า อำนาจมีลักษณะซับซ้อน ในปัจจุบันนี้ คำว่า “อำนาจ” มีการใช้กันอย่างกว้างขวางไม่แต่เฉพาะในมิติความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมที่มีความซับซ้อน แต่ยังครอบคลุมถึงกิจกรรมอื่นๆ ของมนุษย์และระหว่างสังคมมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ อาทิเช่น อำนาจของความรู้ อำนาจทางเศรษฐกิจ อำนาจของเงินตรา อำนาจของผู้นำทางศาสนา อำนาจทหาร อำนาจอุดมการณ์ และอำนาจของผู้ปกครอง ตัวอย่างเช่นอำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีกฎหมายรองรับในการใช้อำนาจ เป็นต้น

ประเด็นที่สอง อำนาจมีลักษณะเป็นคำกลางๆ ที่ใช้อธิบายถึงความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจโดยทั่วไประหว่างมนุษย์ในสังคม หมายความว่า ยังมีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์อีกหลายลักษณะ ที่ไม่ใช่ความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ การอธิบายเรื่องอำนาจแม้ว่าจะมีลักษณะเฉพาะ แต่ก็ยังต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องอื่นที่ไม่ใช่เรื่องอำนาจโดยตรงอยู่ด้วย บางครั้งจึงมีการใช้คำอื่นๆ อีกหลายคำที่ใกล้เคียงกับเรื่องอำนาจ มาร่วมอธิบายเรื่องอำนาจ อย่างเช่นคำว่า อิทธิพล กำลังหรือพลัง ความรุนแรง การบังคับบัญชา การปกครอง อำนาจหน้าที่ ยกตัวอย่างเช่นอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

ประเด็นที่สาม อำนาจทางการเมืองที่มีลักษณะเฉพาะแยกออกจากอำนาจทางการเมือง แต่มีบางส่วนที่คาบเกี่ยวกันหรือซับซ้อนกันอยู่ กล่าวคือ เป็นอำนาจที่เกิดขึ้นตาม “เงื่อนไข” ทางสังคม และไม่ใช่เงื่อนไขทางการเมือง โดยมีสาระสำคัญตามสาระสำคัญในสังคมนั้นๆ โดยตรง ซึ่งเป็นปัจจัยทำให้เกิดความซับซ้อนในมิติของอำนาจ หรือแยกไม่ออกกับบริบททางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ความคิด ความเชื่อ และแบบแผนการดำรงชีวิตของคนในสังคม

ประเด็นที่สี่ นิยามของอำนาจที่มีผู้เห็นชอบร่วมกันในระดับที่เป็นทั่วไปมากที่สุด คือความสามารถ หรือศักยภาพในการทำให้เกิดผลสำเร็จ ในผลลัพธ์ที่ต้องการ นอกจากจะมีในภาษาไทยแล้วยังมีใช้กันอยู่เกือบทุกภาษาในโลก

ประเด็นที่ห้า ตัวอย่างการศึกษาที่คลาสสิก (Classic) ในเรื่องอำนาจ จนกลายมาเป็นงานที่ถูกอ้างอิงมางานหนึ่ง ก็คือผลงานของ Max Weber โดยเขาได้จัดแยกรูปแบบของอำนาจทางสังคม ฝ่ายที่มีอำนาจ และทรัพยากรทางอำนาจที่เกี่ยวข้อง ออกเป็น 3 ลักษณะสำคัญคือ

1) อำนาจตามจารีตประเพณี (Custom) เกิดตามสถานภาพทางสังคมที่มีการแบ่งแยกให้กับบุคคล ซึ่งได้แก่ กลุ่มสถานภาพ (Status Groups) ชนชั้น (Classes) และพรรค (Parties) ทรัพยากรอำนาจได้แก่ สถานภาพของบุคคลในสังคม

2) อำนาจตามการแลกเปลี่ยน (Exchange) เกิดจากการจัดสรรแบ่งปันตามพื้นฐานที่แต่ละคนมีหรือครอบครองสิ่งต่างๆ ไว้ หรือความสามารถที่จะทำอะไรให้กับคนอื่น ๆ ได้บ้าง ทรัพยากรสำคัญของอำนาจในลักษณะนี้ ก็คือ ความมั่งคั่งร่ำรวย

3) อำนาจตามการควบคุมบังคับบัญชา (Command) เกิดจากการที่ฝ่ายหนึ่งมีความสามารถหรือได้รับการจัดสรรให้ควบคุมหรือบังคับบัญชาอีกฝ่ายหนึ่ง ทรัพยากรสำคัญของอำนาจนี้ ก็คือ ภาวะผู้ปกครอง (Ruler ship) อำนาจในรูปแบบนี้ จึงมีลักษณะเป็นอำนาจทางการเมือง

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาอำนาจของก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน จะเห็นว่า ก้านันและผู้ใหญ่บ้านนั้น เป็นพนักงานปกครองที่มีพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมรองรับให้มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องที่ซึ่งก็มีลักษณะสอดคล้องกับผลงานของ Max Weber ในเรื่องอำนาจตามการควบคุมบังคับบัญชา (Command) ด้วย

1.1 ลักษณะของอำนาจ

ลักษณะของอำนาจตามมุมมองที่หลากหลาย ซึ่งเสนีย์ คำสุข (2548.น.110) ได้กล่าวถึงพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว โดยสรุปลักษณะสำคัญของอำนาจเป็น 7 ประการ คือ

1) อำนาจมีอยู่ในความสัมพันธ์ทางสังคม อำนาจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ บุคคลมีความสัมพันธ์กันทางสังคมเท่านั้น กล่าวคือ การกระทำทางสังคม (Social act) หมายถึง “อำนาจ”

2) อำนาจทำให้เกิดความต้านทานในการใช้อำนาจ เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติตามความปรารถนาของผู้ใช้อำนาจนั้น คุณลักษณะของอำนาจในลักษณะนี้ก็คือ “การควบคุม” (Control)

3) ความน่าจะเป็นก็เป็นลักษณะหนึ่งของอำนาจ เพราะบางครั้งการใช้อำนาจก็จะเป็นเพียงความน่าจะเป็นไปเท่านั้น

4) ลักษณะที่เป็นความจริงและที่เป็นจินตนาการ คือ มีทั้งการใช้ทรัพยากรทางอำนาจจริงและที่ไม่มีทรัพยากรทางอำนาจ แต่ทำให้คนอื่นเชื่อว่ามีอยู่จริง จนยอมทำตามคำสั่งหรือคำร้องขอ

5) ลักษณะการบังคับ ทำให้ผู้ร่วมสัมพันธ์ยอมทำตาม เช่น การจ้างงาน เป็นต้น

6) ลักษณะภาวะครอบงำ เช่น ชาวจีนครอบงำทางเศรษฐกิจ ก็เป็นอำนาจอย่างหนึ่ง เป็นต้น

7) ลักษณะความต้องตาต้องใจ ทำให้เกิดความผูกพันทางจิตใจและเกิดการปฏิบัติตาม เช่น เกิดจากการมีลักษณะพิเศษ เป็นต้น

1.2 รูปแบบของอำนาจ รูปแบบที่มีผู้อ้างกันมากที่สุดคือ การจัดแยกประเภทของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) นักสังคมวิทยาสมัยใหม่ ชาวเยอรมัน เวเบอร์ได้พิจารณาในส่วนของอำนาจอันชอบธรรมหรืออำนาจหน้าที่ ได้แยกอำนาจออกเป็น 3 รูปแบบในเชิงอุดมคติ คือ (เสนีย์ คำสุข, 2548)

1) อำนาจในรูปแบบจารีตประเพณี พื้นฐานของอำนาจมาจากจารีตและธรรมเนียมที่สังคมจัดทำขึ้นและปฏิบัติกันมาเป็นเวลานาน ความชอบธรรมของอำนาจมาจากคนที่คนรับรู้ว่า “อำนาจมีอยู่เหมือนกับการมีชีวิตของมนุษย์” และคนรุ่นก่อนยอมรับกันต่อเนื่องมา ในทางปฏิบัติจึงโน้มเอียงจะอยู่ในระบบการจัดลำดับชั้นทางสังคมหรือตามสถานภาพของบุคคล เช่น นายปกครองคนใช้/ทาส และการปกครองโดยวิญวติ เป็นต้น

2) อำนาจในรูปแบบบารมี ฐานของอำนาจขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นสำคัญที่เรียกกันว่า “บารมี” ซึ่งในยุโรปเป็นคำในศาสนาคริสต์ อ้างถึงอำนาจที่เป็นพรสวรรค์จากพระเจ้า อำนาจรูปแบบนี้ มีความสำคัญอยู่ในกระบวนการของชีวิตการเมืองเพราะภาวะผู้นำทุกรูปแบบ ต้องมีความสามารถในการสื่อสารและสามารถในการสร้างความจงรักภักดี

3) อำนาจในรูปแบบเหตุผล-กฎหมาย เป็นรูปแบบที่สำคัญที่สุดในทฤษฎีของ Weber เพราะได้เข้ามาแทนที่อำนาจในรูปแบบจารีตประเพณีและกลายเป็นวิธีการหลักในการจัดองค์กรภายในสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ อำนาจในรูปแบบนี้เป็นคุณลักษณะของการจัดองค์กรระบบราชการขนาดใหญ่ที่ครอบงำสังคมยุคใหม่ อำนาจอยู่ในหน่วยงานที่มีกฎระเบียบชัดเจน จนกลายเป็นอำนาจอย่างเป็นทางการของผู้ที่ดำรงตำแหน่งในหน่วยงาน

ดังนั้นจะเห็นว่า อำนาจที่มีความสัมพันธ์กับการดำรงตำแหน่งต่างๆ โดยเฉพาะการดำรงตำแหน่งที่มีกฎหมายบัญญัติรองรับ ตัวอย่างเช่น การดำรงตำแหน่งของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จะมีกฎหมายพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมรองรับให้มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องที่ซึ่งก็ได้บัญญัติให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยนายอำเภอด้วย ซึ่งเป็นอำนาจที่สอดคล้องกับทฤษฎีของเวเบอร์ ในเรื่องของอำนาจในรูปแบบเหตุผล-กฎหมายด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้แล้วจะเห็นว่า “อำนาจ” นั้น อาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ อีกซึ่งได้แก่ อำนาจที่เป็นทางการและอำนาจที่ไม่เป็นทางการ กล่าวคือ

1) อำนาจที่เป็นทางการนั้น เป็นอำนาจที่มีตัวบทกฎหมายหรือจารีตประเพณีรองรับในการใช้อำนาจนั้นๆ ซึ่งเป็นอำนาจที่มีความชอบธรรม ตัวอย่างเช่น อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีกฎหมายพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมรองรับให้มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องที่ เป็นต้น

2) อำนาจที่ไม่เป็นทางการนั้นก็คือ ที่ไม่มีกฎหมายหรือกฎระเบียบอะไรๆ มารองรับ แต่ทั้งนี้อำนาจที่ว่านี้ก็ยังมีทั้งอำนาจที่มีความชอบธรรมและไม่ชอบธรรม กล่าวคือ อำนาจที่ชอบธรรมเป็นเพราะอำนาจนั้นได้มาเพราะการยอมรับเคารพนับถือและยอมทำตามคำสั่งบัญชาหรือยอมเสียบางอย่างไปด้วยความเต็มใจ ส่วนอำนาจที่ไม่ชอบธรรมก็คืออำนาจบารมีแบบอิทธิพล

บังคับขู่เข็ญด้วยประการใดๆ ให้เกิดความกลัว ย้ำแรงในอำนาจจนต้องจำยอมกระทำตามคำสั่ง บัญชา ตัวอย่างเช่น พ่อค้าของเถื่อน เจ้าพ่อปลอยเงินกู้ หรือนักเลงหัวไม้ และถ้าบุคคลเหล่านี้ได้มา ดำรงตำแหน่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ย่อมมีอิทธิพลมากขึ้นเพราะมีอำนาจที่เป็นทางการรองรับ สนับสนุนด้วย

2. ฝ่ายปกครอง

ฝ่ายปกครอง หมายถึง หน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ตกอยู่ ภายใต้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่ง ในระบบการ ปกครองประเทศไทยแบ่งองค์กรที่ใช้อำนาจเป็น 3 ฝ่ายได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่าย ตุลาการ โดยฝ่ายปกครองเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในฝ่ายบริหาร

งานทางปกครอง เป็นส่วนที่เรียกว่า ราชการประจำ มีหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายที่ ฝ่ายบริหารในส่วนที่เป็นการเมืองกำหนดขึ้น คือ ราชการส่วนกลาง คือ กระทรวง ทบวง กรม และ ราชการส่วนภูมิภาค คือ จังหวัด อำเภอ รวมทั้งราชการส่วนท้องถิ่น คือ อบต. เทศบาล อบจ. กทม และเมืองพัทยา (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2560, ออนไลน์)

ศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2551, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงกฎหมายปกครอง เป็นกฎหมายที่วางหลักเกี่ยวกับการจัดระเบียบการปกครองรัฐในทางปกครอง หรือเรียกตามศัพท์ กฎหมายปกครองของไทยว่า “การจัดระเบียบราชการบริหาร” ในการปกครองรัฐนั้น รัฐบาลเป็น องค์กรที่สำคัญที่สุดที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อบริหารกิจกรรมของรัฐ รัฐบาลได้แก่คณะบุคคลที่ได้รับ มอบหมายให้ใช้อำนาจบริหารเพื่อดำเนินการปกครองประเทศ รัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ ในการบริหาร ราชการแผ่นดิน เป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนทางในการปกครองประเทศ แก่ฝ่ายที่จะปฏิบัติ ให้สำเร็จตามนโยบายและดำเนินงานเป็นประจำนั้น ได้แก่ฝ่ายปกครอง ซึ่งมีหน้าที่และกำลังคน ตลอดจนเครื่องมือที่จะดำเนินการในรายละเอียดเป็นปกติประจำวัน โดยปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อสนอง ความต้องการหรือประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน ซึ่งเรียกว่าบริการสาธารณะ (Public Service) กล่าวคือ ไม่มีแต่รัฐบาลเท่านั้นที่ผู้ปกครองประเทศแต่ยังมีฝ่ายปกครองซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นกำลังในการปกครองประเทศอยู่ด้วย อำนาจหน้าที่ของฝ่าย บริหารนั้นอาจจำแนกได้เป็นสองส่วนคือ

1. อำนาจหน้าที่ในฐานะรัฐบาล (The Government) อันเป็นอำนาจหน้าที่ซึ่ง คณะรัฐมนตรีใช้ร่วมกันอย่างหนึ่ง

2. อำนาจหน้าที่ในฐานะฝ่ายปกครอง (The Administration) อันเป็นอำนาจหน้าที่ซึ่งนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีแต่ละคนเป็นผู้ใช้ในการบริหารงานของกระทรวงหรือทบวงการเมือง ที่ตนเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา

อำนาจหน้าที่ทั้งสองส่วนนี้ยากที่จะแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด เพราะมีความเกี่ยวพันกันอยู่เสมอ แต่อาจวางแนวใหญ่ๆ ได้ดังนี้

อำนาจหน้าที่ในฐานะรัฐบาล คือ อำนาจหน้าที่ที่จะกำหนดและดำเนินนโยบายของรัฐบาล กิจการที่ฝ่ายบริหารปฏิบัติในฐานะของรัฐบาลนั้น คือ กิจการประเภทสำคัญๆ เกี่ยวกับการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่จัดทำเพื่อความดำรงอยู่ ความปลอดภัย ความเจริญ และความมั่นคงของประเทศ เช่น การวางแผนเศรษฐกิจของชาติ การทำสนธิสัญญากับต่างประเทศ การติดต่อดำเนินงานระหว่างคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อบริหารราชการของประเทศ ฯลฯ

ส่วนอำนาจหน้าที่ในฐานะฝ่ายปกครองนั้น คือ อำนาจหน้าที่ในการดำเนินการที่ต้องปฏิบัติเป็นปกติธุระเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและนโยบายที่รัฐบาลวางไว้ เป็นการปฏิบัติในรายละเอียดที่มีกลไกในทางปฏิบัติมากมายหลายประการซึ่งฝ่ายปกครองจัดทำอยู่เป็นประจำ และการปฏิบัติกิจการในทางปกครองนั้น นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแต่ละคนพร้อมด้วยข้าราชการและพนักงานตามกระทรวงทบวงการเมืองต่างๆ เป็นผู้ปฏิบัติ คณะรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยสั่งการด้วยตนเองทุกเรื่องไปเหมือนกับกิจการในหน้าที่ของรัฐบาล เว้นแต่เรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับนโยบายซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงย่อมจะนำขึ้นเสนอขอคำวินิจฉัยจากคณะรัฐมนตรีก่อนปฏิบัติ เพราะฉะนั้นกิจการในหน้าที่ของฝ่ายปกครองรัฐบาลจึงมอบหมายให้กระทรวงและทบวงการเมืองต่างๆ เป็นผู้ปฏิบัติแทนโดยตลอด กิจการที่ฝ่ายบริหารปฏิบัติในฐานะของฝ่ายปกครองก็คือ กิจการต่างๆ ที่อยู่หน้าหน้าที่ของกระทรวงทบวงการเมืองต่างๆ เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การป้องกันประเทศ การสาธารณสุข การคมนาคม การเกษตร การอุตสาหกรรม การเศรษฐกิจ เป็นต้น

กิจการอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลนั้นจะทำได้แต่โดยรัฐบาลเท่านั้น กล่าวคือ คณะรัฐมนตรีจะต้องปฏิบัติและรับผิดชอบกิจการนั้นร่วมกัน แต่กิจการอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครองรัฐบาลจะมอบให้องค์การปกครองอื่นๆ รับผิดชอบไปจัดทำก็ได้ เช่น มอบอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องถิ่นให้แก่เทศบาลหรือแม้แต่จะมอบให้ออกชนรับไปทำแทนก็ได้ เช่น การให้สัมปทานเอกชนจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง เป็นต้น

สรุป ฝ่ายปกครอง ก็คือ ผู้ที่ใช้อำนาจปกครองนั่นเองซึ่งก็คือ หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในชีวิตประจำวันเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยการใช้อำนาจปกครองบังคับในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้และรวมถึงหน่วยงานที่

ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจกรรมทางปกครองอย่างจังหวัดและอำเภอ ก็เป็นหน่วยราชการในราชการบริหารภูมิภาค(อยู่ใต้บังคับบัญชาของรัฐ)ซึ่งเป็นฝ่ายปกครองในระบบกฎหมายไทย และมีบังคับบัญชาตามระดับชั้นไปถึงระดับตำบลและหมู่บ้าน โดยมีกำนันและผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีอำนาจทางฝ่ายปกครองคือเป็นผู้ช่วยนายอำเภอตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457

3. การปกครองท้องที่

การปกครองท้องที่ หมายถึง การปกครองระดับตำบล หมู่บ้าน ซึ่งการปกครองระดับตำบลและหมู่บ้าน ถือเป็นกลไกที่สำคัญของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค

ตำบล เป็นหน่วยการปกครองท้องที่ ประกอบด้วยหลายๆ หมู่บ้านรวมกัน โดยมีกำนันซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องที่ตำบลนั้นหรือได้รับเลือกตั้งจากผู้ใหญ่บ้านให้เป็นหัวหน้าผู้ใหญ่บ้านหรือนายตำบล ทำหน้าที่ปกครองราษฎรในเขตพื้นที่ตำบลนั้น

หมู่บ้าน เป็นหน่วยการปกครองท้องที่ ที่รวมบ้านแต่ละหลังคาเรือนหลายๆ หลังคาเรือนที่ตั้งอยู่ในท้องที่เดียวกันซึ่งควรอยู่ในการปกครองอันเดียวกัน จัดตั้งเป็นหมู่บ้านหนึ่ง ให้ถือความสะดวกในการปกครองโดยประมาณและในการบริหารงานของหมู่บ้านจะมีผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้า

ตำบลและหมู่บ้านเป็นหน่วยการปกครองท้องที่ ที่มีมานานก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง หน่วยการปกครองท้องที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากราชการส่วนภูมิภาคเพราะผู้มีหน้าที่รับผิดชอบมิใช่ข้าราชการในระบบราชการของรัฐบาล แต่เป็นตำแหน่งที่ได้เลือกตั้งจากประชาชนแต่ละท้องที่ ผู้ใหญ่บ้านได้รับเลือกจากประชาชนในหมู่บ้านให้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองหมู่บ้านและกำนันจะได้รับเลือกประชาชนในตำบลให้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารงานตำบล ทั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านมิได้เป็นข้าราชการสังกัดระบบราชการของรัฐ ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติงานในหน้าที่เต็มเวลาและไม่ได้รับค่าตอบแทนจากงบประมาณประเภทเงินเดือน ฉะนั้นตำบลและหมู่บ้านจึงมิใช่เป็นส่วนหนึ่งของราชการภูมิภาคตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แต่ถือว่าเป็นระบบการปกครองท้องที่ (ปฐม มณีโรจน์, 2540, น. 95)

การปกครองท้องที่หรือการบริหารงานระดับตำบล หมู่บ้าน เป็นกลไกที่สำคัญที่มีส่วนสนับสนุนให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทยประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ การจัดระเบียบการปกครองท้องที่ระดับตำบลและหมู่บ้านนั้น นอกจากจะอาศัยบทบัญญัติของกฎหมาย

ลักษณะการปกครองท้องถิ่นแล้ว ยังมีคำสั่งของกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 และคำสั่งที่ 275/2509 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 กำหนดแนวทางปรับปรุงโครงสร้างขององค์กร ตำบลหมู่บ้านให้รัดกุมยิ่งขึ้น (ปฐม มณีโรจน์, 2540, น. 96)

ซึ่งพอสรุปได้ว่า การบริหารการปกครองระดับตำบลและหมู่บ้าน ย่อมถือได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองที่สำคัญรองมาจากอำเภอและจังหวัด โดยกำนันและผู้ใหญ่บ้านนั้นก็ถือได้ว่าเป็นแกนขาและบุคลากรสำคัญในการบริหารงานในอำเภอนั้นๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและเป็นกลไกสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดินด้วย

ซึ่งเป็นไปตามหลักการแบ่งอำนาจในการปกครองประเทศ เป็นการแบ่งเบาภาระงานของรัฐบาลกลางโดยส่งข้าราชการจากส่วนกลาง ไปปฏิบัติงานในภูมิภาค โดยนำนโยบายและภารกิจของรัฐบาลกลาง กระทรวง ทบวง กรม ไปปฏิบัติในพื้นที่ ซึ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่นที่พระพุทธศักราช 2457 ได้กำหนดให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย จังหวัดอำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ในระดับจังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชา ข้าราชการฝ่ายบริหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด สำหรับในระดับอำเภอมีนายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอโดยมีปลัดอำเภอ เป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ และในกิ่งอำเภอมีปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ เป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการส่วนภูมิภาคในกิ่งอำเภอนั้น แต่อยู่ภายใต้การปกครองบังคับบัญชาของนายอำเภอท้องถิ่น ส่วนในระดับตำบล หมู่บ้าน มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครอง และรับผิดชอบในการดูแลทุกข์สุขของประชาชนภายในเขตรับผิดชอบ โดยมีแพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน เป็นผู้ช่วยเหลือกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้าน

4. แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

4.1 อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะผู้นำชุมชนหรือหมู่บ้าน

เป็นที่ยอมรับกันว่า ผู้นำ (Leader) เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์กรหรือกลุ่มบุคคลหรือชุมชนใดๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้และสังคมทุกสังคมไม่ว่าจะเป็นสังคมขนาดเล็กมีไม่กี่ครอบครัว จนถึงสังคมขนาดใหญ่ที่ซับซ้อนก็ตามต้องมีผู้นำของสังคมนั้นๆ ดังนี้เพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้นจึงขอเสนอความหมายของภาวะผู้นำ (Leadership) และผู้นำ (Leader) ซึ่งรองศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ เอกเพชร(2563: ออนไลน์)ได้อธิบายไว้ดังนี้

ผู้นำ (Leaders) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถมีอิทธิพลเหนือคนอื่น ได้รับความเคารพนับถือ ความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา

ผู้นำ (Leaders) หมายถึง บุคคลที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานที่มีบุคคลยอมรับนับถือและเชื่อฟัง ปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการ

ผู้นำ (Leaders) หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะได้แก่ เป็นศูนย์รวมของพฤติกรรมกลุ่ม เป็นผู้ที่สามารถนำกลุ่มไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการได้ เป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกของกลุ่มในสังคม และเป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่นในกลุ่มและสามารถทำให้กลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะหรือมีพฤติกรรมของความเป็นผู้นำ

ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้นำ เพื่อทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำเป็นศิลปะในการทำงานของบุคคลที่มีอิทธิพลในการจูงใจคนอื่นให้ร่วมกันปฏิบัติงานให้สำเร็จ ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการของการมีอิทธิพลต่อกิจกรรมของกลุ่มเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ สรุปสั้นๆ ได้ว่า ผู้นำ หมายถึง ตัวบุคคลที่ดำรงตำแหน่ง ภาวะผู้นำ เป็นเรื่องของความสามารถ ทักษะและกระบวนการที่ผู้นำใช้ในการนำกลุ่มให้ไปสู่จุดมุ่งหมาย

รองศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ (2546) กล่าวถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ในฐานะผู้นำชุมชน หมายถึง การแสดงบทบาท หน้าที่ในฐานะผู้นำชุมชนที่ต้องดูแลสุขทุกข์ของลูกบ้านในความปกครองของตน ตลอดจนการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกการให้คำปรึกษา และการว่ากล่าวตักเตือนลูกบ้าน ทั้งนี้เป็นไปเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ ตลอดจนการระดมความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ร่วมกันของชุมชน

ทั้งนี้จะเห็นว่า ผู้นำชุมชน หมายถึง ผู้ซึ่งอยู่ในอำนาจหรือตำแหน่งที่ถูกกำหนดให้เป็นผู้นำ เป็นผู้ซึ่งสามารถมีอิทธิพลในการจัดสรรและจัดการต่อสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ มากกว่าคนอื่นๆ ในชุมชนนั้นและสามารถที่จะก่อให้เกิดการกระทำ กิจกรรมหรือ การเปลี่ยนแปลง รวมทั้งสามารถที่จะจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการหรือคำสั่งสอนของตนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ถึงต้องการทั้งของตัวผู้นำเองและสมาชิกของชุมชน ดังนั้นสรุปได้ว่าผู้นำชุมชน หมายถึงผู้ที่มีบุคลิกภาพเด่น ประกอบกับความสามารถพิเศษในชุมชนนั้นๆ ซึ่งในกลุ่มชนแต่ละกลุ่มย่อมประกอบ ด้วยบุคคลที่มีบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ หรือทักษะที่แตกต่างกันไป ในขณะที่ทุกคนมีความผูกพันซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้เองสถานการณ์ที่บีบตัวขึ้น จึงผลักดันในสมาชิกของกลุ่มบางคนกลายเป็นผู้นำย่อมเนื่องมาจากคุณลักษณะพิเศษประจำตัวอีกด้วย เช่น ความซื่อสัตย์ สุจริต ความยุติธรรม ความโอบอ้อมอารีและความเสียสละ

4.2 อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 (พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457, น. ออนไลน์) สรุปได้ดังนี้

4.2.1 ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร

ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน ช่วยป้องกันบรรเทาทุกข์ของราษฎร และแจ้งข่าวสารทางราชการทั้งรับร้องทุกข์ ร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด อำเภอบางส่วนก็มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านด้วย

4.2.2 ด้านการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา

ผู้ใหญ่บ้านต้องตรวจตราไม่ให้มีการกระทำผิดต่อกฎหมายโดยมีเหตุสงสัย ให้แจ้งกำนันทราบ และถ้ามีการกระทำผิดซึ่งหน้าสามารถจับกุม นำตัวพร้อมของกลางส่งกำนัน หรือต้องจับผู้ต้องหาตามหมายจับ ส่วนกำนันก็มีหน้าที่เกี่ยวพันกันและมีอำนาจเช่นเดียวกัน

4.2.3 ด้านงานทะเบียน ผู้ใหญ่บ้านต้องทำบัญชีสำมะโนครัวในหมู่บ้าน และคอยแก้ไขบัญชีนั้นให้ถูกต้องเสมอ

4.2.4 ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพของราษฎร ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ นายอำเภอและกำนันมีหน้าที่ดูแลรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ของแผ่นดิน ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีส่วนช่วยเหลืออำเภอและกำนันในการดำเนินการ

4.2.5 อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่นๆ ได้แก่ ผู้ไกล่เกลี่ย ประนีประนอมข้อพิพาท อำนาจและหน้าที่ในการจับกุม สืบสวนคดีอาญาที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และหน้าที่อื่นๆ ตามกฎหมายในฐานะที่กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยนายอำเภอ

ทั้งนี้เมื่อต้องดูถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้ชัดเจนยิ่งขึ้น นั่นก็คือผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นพนักงานปกครอง และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน และมีหน้าที่สำคัญๆ พอสรุปได้ดังนี้

- 1) อำนวยความสะดวกและเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน
- 2) สร้างความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านรวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น
- 3) ประสานอำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการจากภาครัฐ

- 4) รับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้าน ไปแจ้งต่อภาครัฐ เพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือราษฎร
- 5) ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของภาครัฐ
- 6) ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยกำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้องทำตัวเป็นตัวอย่างแก่ราษฎรด้วย
- 7) อบรมและชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการและกฎหมาย ในการนี้สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสมควร
- 8) แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์ เพื่อบำบัดปกป้องภัยอันตรายสาธารณะอันมาโดยฉุกเฉิน รวมทั้งช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย
- 9) จัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง
- 10) ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการและรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ ซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันและนายอำเภอทราบ
- 11) ปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนภาครัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอมอบหมาย
- 12) การจัดให้มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้านช่วยในการ บูรณการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและบริหารจัดการทำกิจกรรม ในหมู่บ้านร่วมกับองค์กรอื่นๆ ทุกภาคส่วน

5. คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และคำสั่งที่ 22/2558

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) “National Council for Peace and Order” (NCPO) เป็นคณะผู้ยึดอำนาจการปกครองโดยมีทำการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลรักษาการที่มีนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาลรักษาการตำแหน่งนายกรัฐมนตรี(ซึ่งปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรีหลังยิ่งลักษณ์ ชินวัตรถูกศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่ง) สืบเนื่องจากมีวิกฤตการณ์ทางการเมือง มีการแตกแยกในสังคมชัดเจน มีการปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมอย่างรุนแรง ซึ่งทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชาเป็นหัวหน้าผู้ก่อการรัฐประหาร

การทำรัฐประหารนั้นจะมีความแตกต่างจากการปฏิวัติด้วยเหตุที่การทำรัฐประหารเป็นเพียงการใช้อำนาจยึดอำนาจรัฐบาลเพื่อเปลี่ยนรัฐบาล ไม่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองดังที่ศ.ดร.ดิน ปรินญพทธี (อ้างในเสาวลักษณ์ สวณเศรษฐ, 2550) ได้ให้นิยามของ “รัฐประหาร” ว่าหมายถึงการเคลื่อนทางการเมืองที่ฉับพลัน ซึ่งผู้มีอำนาจบังคับบัญชาล้มล้างรัฐบาลที่อยู่ในอำนาจโดยการใช้กำลัง หากทำการไม่สำเร็จจะถูกเรียกว่า กบฏ จลาจล (Rebellion) ถ้าการยึดอำนาจนั้นสัมฤทธิ์ผลและเปลี่ยนเพียงรัฐบาล เรียกว่า “รัฐประหาร” แต่ถ้ารัฐบาลใหม่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงมูลฐานระบอบการปกครอง ก็นับว่าเป็น “การปฏิวัติ”

และ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (อ้างในเสาวลักษณ์ สวณเศรษฐ, 2550) กล่าวไว้ว่า ในทางกฎหมาย รัฐประหาร หมายถึง การใช้กำลังเข้ายึดอำนาจการปกครองอย่างฉับพลันจากรัฐบาลโดยไม่เป็นไปตามวิถีทางที่รัฐธรรมนูญกำหนด

ส่วนฮันส์ เคลเซน เจ้าของทฤษฎีบริสุทธ์ของกฎหมาย (อ้างในเสาวลักษณ์ สวณเศรษฐ, 2550) ว่า รัฐประหารเป็นเพียงการยึดอำนาจจากรัฐด้วยวิธีการนอกระบบ ซึ่งแตกต่างจากปฏิวัติ (Revolution) ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองและกฎหมายทั้งระบบ

กล่าวคือพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้น ได้เริ่มก่อการรัฐประหาร เมื่อเวลา 03.00 น.ของวันที่ 20 พฤษภาคม 2557 ภายใต้รหัส “ออกมาแสดงพลัง” และมีประกาศแถลงการณ์ฉบับแรกของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ 1 เรื่องการควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ เวลา 16.59 น.ของวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยมีผู้ร่วมก่อการคือ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก พล.อ.ประจิน จั่นตอง ผู้บัญชาการทหารอากาศ พล.ร.อ.ณรงค์ พิพัฒนาศัย ผู้บัญชาการทหารเรือ พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ซึ่งให้เหตุผลพอสรุปได้ว่า (เพ็ญ ภูผา, 2559)

“ด้วยเหตุผลการยึดอำนาจ เพื่อให้สถานการณ์กลับเข้าสู่สภาวะปกติ มิให้เกิดความรุนแรงในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ ให้ประชาชนในชาติเกิดความรัก ความสามัคคี ตลอดจนเพื่อเป็นการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และอื่นๆ เพื่อให้เกิดความชอบธรรมกับทุกฝ่าย”

และมีใบปลิวที่ทหารแจกให้ประชาชนที่สัญจรย่านอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2557 นั้นมีเนื้อหาระบุเหตุผลที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยึดอำนาจว่า(คณะรักษาความสงบแห่งชาติ, 2557, ออนไลน์)

1) มีความขัดแย้งทางความคิดการเมืองอย่างรุนแรง หยั่งลึกจากระดับประเทศไปถึงระดับครอบครัวคนไทย

2) การใช้อำนาจการปกครองที่กระทำอยู่เดิม ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ความแตกแยกและการกระทำผิดของกลุ่มต่างๆ ได้อีกต่อไป

3) แนวทางการเลือกตั้งในรูปแบบเดิมมีการต่อต้านอย่างกว้างขวาง ถ้าเลือกตั้งต่อไป ในสถานการณ์เช่นนี้ อาจเกิดปัญหาความวุ่นวายไม่จบสิ้น

4) การชุมนุมทางการเมืองที่มีต่อเนื่องมาถึง 6 เดือน ซึ่งมีสาเหตุมาจากความขัดแย้ง ทางความคิด และการแก่งแย่งผลประโยชน์ทางการเมือง ตลอดระยะเวลา 9 ปีที่ผ่านมา (วิกฤตการณ์ การเมืองไทย พ.ศ. 2548–2553 และ พ.ศ. 2556–2557) ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชน ทุกหมู่เหล่า ทำให้ประชาชนแตกความสามัคคี จนไม่อาจปรองดองกันได้

5) ปัญหาทุจริต มีคดีความจำนวนมากอยู่ในชั้นศาล และยังรอกกระบวนการยุติธรรม ตัดสินการบังคับใช้กฎหมายปกติต่อปัญหาข้างต้น บังคับใช้ไม่ได้ทุกกลุ่ม ทำให้เกิดความ หวาดระแวง กลียดชังกันในหมู่ประชาชนเป็นวงกว้าง

6) ความเคลื่อนไหวของทุกฝ่าย โดยเฉพาะแกนนำที่มีความผิด ตามกระบวนการ ยุติธรรม นำไปสู่การยุบปลุกปั่นแนวร่วมของฝ่ายตน ให้พร้อมที่จะกระทำการใดๆ ต่อฝ่ายตรงข้าม ด้วยความรุนแรง

7) การบริหารราชการแผ่นดินในห้วงที่ผ่านมาไม่สามารถกระทำได้ ส่งผลกระทบต่อ เศรษฐกิจของชาติ และก่อปัญหาความเดือดร้อนต่อประชาชนทุกระดับจนถึงรากหญ้า

8) มีการล่วงละเมิดสถาบันกษัตริย์ตามมาตรา 112 ทั้งทางลับและเปิดเผย สร้างความ ไม่พอใจและเกลียดชังของประชาชนโดยรวม ที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันฯ

9) การปลุกระดมมวลชนที่มุ่งเอาชนะฝ่ายตรงข้าม โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของ คนส่วนใหญ่ที่วิพากษ์วิจารณ์และเป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ

10) ปรากฏชัดว่ามีการจัดตั้งและใช้กองกำลังติดอาวุธรวมถึงการตระเวนอาวุธสงคราม จำนวนมาก เพื่อปฏิบัติการอย่างรุนแรงต่อฝ่ายตรงข้ามของตน โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของ ประชาชนผู้บริสุทธิ์ ซึ่งกองทัพจะยอมให้เกิดขึ้นในประเทศชาติไม่ได้โดยเด็ดขาด

จากการรัฐประหารของผู้ก่อการพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นการใช้กำลังยึดอำนาจ การปกครองเพื่อเปลี่ยนแปลงรัฐบาลตามแนวคิดทฤษฎีการทำรัฐประหารและเงื่อนไขที่อ้างในการ ก่อการในการทำรัฐประหารก็คือเหตุผลความขัดแย้งทางการเมืองและปัจเจกชนในสังคมที่เกิดการ แยกแตกกันอย่างรุนแรง มีการประท้วงและการปะทะกันอย่างรุนแรงระหว่างผู้ชุมนุมซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ Edward Luttwak (อ้างใน พิระวุฒิ สุวรรณประสิทธิ์, 2540) ถึงเรื่องของ เงื่อนไขทางสังคมของการรัฐประหาร “แนวคิดที่จะทำการรัฐประหารนั้นก็เพื่อเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ซึ่งย่อมหมายความว่า รัฐบาลที่ถูกยึดอำนาจนั้นจะต้องเกิดเหตุการณ์ถึงขั้นวิกฤตอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะเป็นข้อกล่าวอ้างเพื่อ ความชอบธรรมของการทำรัฐประหารของคณะที่ทำการ”

ส่วนประเทศไทยมีการปฏิวัติเพียง 1 ครั้ง คือตั้งแต่เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและมีการรัฐประหารทั้งหมด 13 ครั้งซึ่งแต่ละครั้งของการทำรัฐประหารนั้น มีสาเหตุมาจากวิกฤตทางการเมือง และ/หรือทางเศรษฐกิจ และ/หรือทางสังคมทั้งสิ้น (รัฐประหารในประเทศไทย, 2476, ออนไลน์, และเพลิง ภูษา, 2559)

บุคคลที่สำคัญๆ ในขณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้แก่

- 1) หัวหน้าคือพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
- 2) พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ (รองหัวหน้า)
- 3) พลเอก ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร (รองหัวหน้า)
- 4) พลเรือเอก ณรงค์ พิพัฒนาศัย (รองหัวหน้า)
- 5) พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง (รองหัวหน้า)
- 6) พลตำรวจเอก อุดมศักดิ์ แสงสิงแก้ว (รองหัวหน้า)
- 7) พลเอก ชีรชัย นาควานิช (เลขาธิการ)
- 8) พลเอก ชาดอุดม ติตตะสิริ (รองเลขาธิการ)

หลังจากการทำรัฐประหารสำเร็จการปกครองของประเทศไทย ตกอยู่ภายใต้การปกครองเผด็จการทหารใน **ระบอบเผด็จการอำนาจนิยม** มีประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยกเว้นหมวด 2 คณะรัฐมนตรีรักษาการหมดอำนาจ ตลอดจนให้ยุบวุฒิสภา จนเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2557 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ซึ่งให้มีสถานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา (รัฐประหารในประเทศไทย, 2557, ออนไลน์)

สำหรับระบอบเผด็จการ (อังกฤษ: Dictatorship) หมายถึง รูปแบบการปกครองแบบอัตตาธิปไตย ซึ่งรัฐบาลอยู่ภายใต้การบริหารของบุคคลเพียงคนเดียว หรือ ผู้เผด็จการ โดยไม่มีการสืบทอดตำแหน่งตามสายเลือด เป็นรัฐบาลซึ่งปกครองโดยบุคคลเพียงคนเดียว หรือคณะบุคคลเพียงส่วนน้อยหรืออาจหมายถึง การปกครองซึ่งรัฐบาลมีอำนาจเด็ดขาด ไม่ถูกจำกัดโดยกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือปัจจัยทางสังคมหรือการเมืองอื่นภายในรัฐนั้น (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์)

จรรยา สุภาพ (2522) ได้ให้ความหมายของระบอบเผด็จการไว้ว่า “ระบอบเผด็จการมีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย นอกจากนั้นระบอบเผด็จการยังมีลักษณะอีกหลายประการ เช่น ไม่ต้องการให้มีฝ่ายค้าน ต้องการให้มีการปฏิบัติตามอย่างเต็มที่ ถือว่าฝ่ายค้านเป็นศัตรู หรือเป็นอุปสรรคของชาติ ระบอบเผด็จการเน้นหลักประสิทธิภาพ จึงต้องมีกองกำลังเพื่อบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเต็มที่ ถือว่าการ

ปกครองโดยคนจำนวนมาก เป็นการปกครองที่อ่อนแอ แต่การปกครองโดยคนจำนวนน้อย หรือยิ่งน้อยที่สุด ก็ยังมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น ประชาชนเกิดมาเพื่อรัฐ ไม่ใช่รัฐเกิดมาเพื่อประชาชน ประชาชนเป็นเครื่องมือของรัฐ ประชาชนต้องดำเนินการทุกอย่างตามคำสั่งของรัฐ”

กล่าวคือ การปกครองระบอบเผด็จการก็คือการปกครองที่รวมศูนย์อำนาจอยู่ที่คนคนเดียว หรือกลุ่มเดียว เป็นการใช้อำนาจที่เด็ดขาดและรุนแรงโดยพลการ ปราศจากการควบคุมหรือเหนี่ยวรั้งจากอำนาจอื่นใด สิทธิเสรีภาพของประชาชนถูกจำกัดและถูกควบคุมโดยผู้นำที่มีอำนาจสูงสุด ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลเผด็จการ

แนวคิดระบอบเผด็จการคือมุ่งเน้นไปที่ความสำคัญของผู้ปกครองและรัฐที่จะควบคุมประชาชน ไม่ว่าจะทางด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ระบอบเผด็จการอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ เผด็จการอำนาจนิยม กับ เผด็จการเบ็ดเสร็จนิยม ดังที่รศ.ช โสธร ตูทองคำ (2556) กล่าวไว้คือ

ระบอบเผด็จการอำนาจนิยม คือ ระบบเผด็จการที่ให้ความสำคัญกับรัฐและผู้ปกครอง ที่ผ่านการใช้อำนาจรัฐมากกว่าประชาชน ในด้านการใช้สิทธิและเสรีภาพ และให้ความสำคัญกับการควบคุมประชาชนทางด้านการเมืองการปกครองเป็นสำคัญ รัฐบาลของเผด็จการอำนาจนิยม มีที่มาจากกรยึดอำนาจด้วยกำลัง ที่ผ่านการปฏิวัติหรือรัฐประหารจากกลุ่มทหารที่มีอำนาจ ศูนย์รวมอำนาจจะอยู่ที่สถาบันการเมืองที่จัดตั้ง หรือคณะบุคคล หรือตัวบุคคลที่เป็นผู้นำ ที่เป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ โดยผ่านสถาบันทางการเมืองที่ได้จัดตั้งขึ้น อาทิ รัฐบาล หรือสถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นต้น ตั้งแต่สองอำนาจขึ้นไป การอ้างอิงเหตุผลในการยึดอำนาจมาจากความล้มเหลวในการพัฒนาประชาธิปไตยตามแบบตะวันตก ความสับสนวุ่นวายในรัฐบาลหรือรัฐสภาที่มาจากกรเลือกตั้ง ปัญหาความชอบธรรมและการขาดเสถียรภาพของรัฐบาล การขาดประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาทางด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม เป็นต้น และเมื่อได้อำนาจทางการเมืองแล้ว รัฐบาลจะใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อสร้างความชอบธรรม การสร้างเสถียรภาพ และการสร้างวิถีทางการเมือง ที่เห็นควร อันนำไปสู่บทบาทของรัฐบาลในการให้ความสำคัญกับสถาบันทางการเมืองที่เป็นเครื่องมือและฐานอำนาจที่สำคัญ อาทิ ระบบราชการ ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการทหาร ที่เป็นฐานสำคัญในการเข้าสู่อำนาจและรักษาอำนาจ และข้าราชการพลเรือน ที่สำคัญคือกลุ่มขุนนางและนักวิชาการ ที่เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความชอบธรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และต่อต่างประเทศ

ส่วนระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยม คือ ระบบเผด็จการที่ให้ความสำคัญกับรัฐและผู้ปกครองมากกว่าประชาชนในสังคม ที่เน้นการควบคุมประชาชน ทั้งในด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม เป็นระบบเผด็จการที่เบ็ดเสร็จทั้งทางด้านระบบการเมืองการปกครองและ

ระบบสังคม เป็นการปกครองที่มีวัตถุประสงค์สำคัญในการควบคุมปัจเจกบุคคลในสังคมในทุกด้าน องค์กร สถาบันในสังคม ต่างอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ และต้องดำเนินการหรือปฏิบัติตามแนวทางที่รัฐกำหนด การควบคุมประชาชนไม่มีขอบเขตจำกัด การบังคับกระทำได้โดยทั่วไป เพื่อให้เป็นไปตามความมั่นคงของชาติ ความยุติธรรมและผลประโยชน์ของรัฐเป็นสำคัญ ประชาชนในสังคมมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามแนวทางที่รัฐกำหนด มีหน้าที่รับผิดชอบและเชื่อฟังอย่างเต็มที่

ซึ่งการปกครองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) “National Council for Peace and Order” (NCPO) เป็นการปกครองเผด็จการทหารใน *ระบอบเผด็จการอำนาจนิยม* มีการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดแรกขึ้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2557 และสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเลือกพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชาเป็นนายกรัฐมนตรี โดยเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2557 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี มีการจัดตั้งศูนย์รวมอำนาจอยู่ที่สถาบันการเมืองที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จัดตั้งขึ้น โดยจัดตั้งองค์การสภานิติบัญญัติเพื่อทำหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา ทั้งนี้เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2557 มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สนช.) และวันที่ 13 ตุลาคม 2558 มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.)

และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ที่ประกาศใช้ขณะนั้นได้บัญญัติให้อำนาจแก่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติสามารถออกคำสั่งใดๆ ได้ตามมาตรา 44 ซึ่งเป็นอำนาจที่เด็ดขาดและทำให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีอำนาจมากซึ่งถือเป็นกฎหมายมีผลบังคับใช้ทันที จะเห็นได้จากบทบัญญัติมาตรา 44 ที่ว่า “ในกรณีที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปในด้านต่างๆ การส่งเสริมความสามัคคีและความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ หรือเพื่อป้องกันระงับ หรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของชาติ ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีอำนาจสั่งการระงับยับยั้ง หรือกระทำการใดๆ ได้ ไม่ว่าการกระทำนั้นจะมีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ และให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำ รวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เป็นคำสั่งหรือการกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญนี้และเป็นที่สุด ทั้งนี้ เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้รายงานประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและนายกรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557, ออนไลน์)

อย่างไรก็ตาม โครงสร้างของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 จนถึงวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 คณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นคณะที่ออกประกาศคำสั่งมากที่สุดตั้งแต่มีการรัฐประหารในประเทศไทย คณะรัฐประหารคณะนี้ครองอำนาจเป็นระยะเวลายาวนาน 5 ปี 1 เดือน 3 สัปดาห์ 3 วัน (คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ, ออนไลน์) และมีคำสั่งที่ออกตามความในมาตรา 44 ที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายปกครองและกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอีกฉบับที่สำคัญคือคำสั่งที่ 22/2558 ซึ่งออกโดยหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เรื่องมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ เพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อก่อความเสียหายแก่ผู้อื่นในการร่วมตัวแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ การยับยั้งผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดบริการคล้ายสถานบริการ และแก้ไขปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา โดยในคำสั่งนั้นได้กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งของหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 นี้

ตามคำสั่งของหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 มีความว่า

“ข้อ 1 ห้ามมิให้ผู้ใดรวมกลุ่มหรือมั่วสุมหรือจัดให้มีการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมในลักษณะหรือ โดยพฤติการณ์ที่น่าจะเป็นการนำไปสู่การแข่งรถในทางอันเป็นความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมาย ว่าด้วยจราจรทางบก

ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ว่าด้วยจราจรทางบกหรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางมีอำนาจเข้าระงับ ยับยั้ง หรือดำเนินการใดๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดดังกล่าวดังที่เห็นสมควร อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการนำรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ที่สงสัยว่าจะใช้ในการแข่งรถในทางมาเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อป้องกันหรือรักษาไว้ เพื่อความปลอดภัยสาธารณะ จนกว่าลักษณะหรือพฤติการณ์ดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับกับผู้ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกับการรวมกลุ่ม หรือมั่วสุมตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ในทาง

การเก็บรักษาและการขอคืนรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบ ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ข้อ 2 บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน รวมทั้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในกฎกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็ก ตลอดจนต้องไม่สนับสนุนหรือปล่อยปละละเลย ให้เด็กและเยาวชนในปกครองเกิดการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดำเนินการติดตาม สอดส่องให้มีการดำเนินการอย่างเคร่งครัด

ในกรณี ที่พบเด็กและเยาวชนรวมกลุ่มหรือมั่วสุมตามข้อ 1 ให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน แล้วแต่กรณี และให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก หรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่จะแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้ามารับทราบการกระทำของเด็ก และเยาวชนดังกล่าว เพื่อให้คำแนะนำ ตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็ก และเยาวชนกระทำความผิดอีกหรืออาจให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานะานุรูป แต่จะเรียกเงินประกันไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปี หากเด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดดังกล่าวซ้ำอีก บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้รับเงินประกันเป็นของกองทุนคุ้มครองเด็กตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็ก

ข้อ 3 ผู้ใดผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หากกระทำการนั้น ในลักษณะที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการเตรียม ยุยง ส่งเสริม สนับสนุน ชักชวน จัดให้มี จัดหา เป็นธุระ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแข่งขันแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการในลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการแข่งขันแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการพาณิชย์กิจ โรงงาน หรืออาคารที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ในการประกอบกิจการดังกล่าว สั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอน

ใบอนุญาตประกอบกิจการ ได้ทันที ในกรณีที่มีการสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาต ประกอบการกิจการนั้นให้คำสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นที่สุด

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข มีอำนาจ ทำการตรวจสอบกิจการพาณิชย์กิจตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ โรงงานตามกฎหมายว่าด้วย โรงงาน และอาคาร ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข แล้วแต่กรณี มิให้มีการกระทำผิดตามวรรค สอง และให้พนักงาน ฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษา ความสงบเรียบร้อยมีอำนาจ หน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานสาธารณสุข ดังกล่าวด้วย ถ้าการกระทำผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตาม กฎหมายนั้น

ข้อ 4 ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิด ให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ยินยอมหรือปล่อยให้พลละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (5) ยินยอมหรือปล่อยให้พลละละเลยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไป

ในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มี อำนาจ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอน ใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิด สถานบริการ หรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่าง การขอต่ออายุใบอนุญาต ก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และมิให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็น เวลาห้าปี

ภายใต้บังคับตามข้อ 6 กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณ ใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณ ใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่ เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอน ใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการ หรือสถานประกอบการ ในสถานที่ดังกล่าวอีก

ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการ นั้น ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงาน สรรพสามิต เพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่

ในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา และห้ามมิให้ออก ใบอนุญาตขายสุราให้อีก

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นที่สุด ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยปละละเลยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการ หรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการ หรือข้อกำหนด การออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุรา ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหก ให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 69/2557 เรื่อง มาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติดมิชอบ ลงวันที่ 18 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 มาใช้บังคับ

ข้อ 5 ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับ สถานบริการ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญทางเสียงแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง สถานบริการ หรือสถานประกอบการดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญทางเสียงนั้นให้แล้วเสร็จภายในเวลาสามสิบวัน และในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้หยุดการใช้เสียงที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญนั้น

ในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว ยังไม่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย ให้นำความในวรรคสองของข้อ ๔ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ข้อ 6 ห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

หากพบว่ามีผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกรณีนั้น โดยเด็ดขาดและเคร่งครัด รวมทั้งให้มีอำนาจในการสั่งปิดสถานที่ดังกล่าวทันที

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคสองด้วย

ในกรณีที่เป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับ สถานประกอบการซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ดังกล่าวด้วย ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอน ใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ ในสถานที่ดังกล่าวอีก

ข้อ 7 ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับ การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันไม่ให้ เกิดการกระทำผิด ในกรณีที่น่าจะเกิดการเพิกเฉยหรือละเลยไม่กระทำการหรือควั่นกระทำการ ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 69/2557 เรื่อง มาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ลงวันที่ 18 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 มาใช้บังคับ

ข้อ 8 ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางปกครองหรือกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการหรือดำเนินคดีกับความผิดที่เกี่ยวกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ตามที่มีกฎหมายบัญญัติความผิดไว้หรือตามคำสั่งนี้

ข้อ 9 ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิด ให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กวดขันและเร่งรัดจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการจัดระเบียบ และลดปัญหาสังคมโดยเร่งด่วน

ข้อ 10 คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป” (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558, ออนไลน์)

จะเห็นว่าในยุคที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติบริหารและปกครองประเทศไทยนั้น ศูนย์รวมอำนาจอยู่ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทั้งสิ้น และคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีสภาพบังคับใช้เป็นกฎหมายตามความที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 มาตรา 44 ที่บัญญัติให้อำนาจหัวหน้าคณะรักษาความสงบ

แห่งชาติ (คสช.) มีอำนาจสั่งการระงับยับยั้ง หรือกระทำการใดๆ ได้ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะมีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ และให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำ รวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เป็นคำสั่งหรือการกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมาย และรัฐธรรมนูญนี้และเป็นที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึง “อำนาจของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ว่ามีความเด็ดขาดและชอบด้วยกฎหมาย”

ดังนั้นเมื่อมีคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ได้ออกตามความรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 มาตรา 44 เมื่อใด กระทรวงและองค์กรหน่วยของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าวทันที เพื่อตอบสนองคำสั่งให้มีความศักดิ์สิทธิ์และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ข้าราชการฝ่ายปฏิบัติตามคำสั่งก็จะมีการรับไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัดรวดเร็วและเด็ดขาด และบางคำสั่งต้องมีการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันหลายฝ่ายจึงจะเห็นจากคำสั่งที่ 22/2558 ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งออกตามความในมาตรา 44 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ได้กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย(ฝ่ายทหาร)มีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งดังกล่าว

โดยในส่วนของฝ่ายปกครองได้มีการสั่งการและแต่งตั้งพนักงานฝ่ายปกครองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งดังกล่าว จากส่วนกลางก็มีการสั่งการเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งมายังส่วนภูมิภาค จนมาถึงนายอำเภอ กำนันผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้ช่วยนายอำเภอและพนักงานปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2475 ผู้ใหญ่บ้านและกำนันจึงต้องปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยคือเจ้าหน้าที่ทหารเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามคำสั่งที่ 3/2558 ซึ่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติออกตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 โดยตามคำสั่งให้เจ้าพนักงานรักษาความสงบเรียบร้อย หมายความว่า ข้าราชการทหารซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตรี เรือตรี หรือเรืออากาศตรี ขึ้นไป และผู้ช่วยเจ้าพนักงานรักษาความสงบเรียบร้อย หมายความว่า ข้าราชการทหารซึ่งมียศต่ำกว่าชั้นร้อยตรี เรือตรี หรือเรืออากาศตรี ลงมา ซึ่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งให้ปฏิบัติ (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 3/2558, 2558, ออนไลน์)

ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่จึงมีฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายทหาร และฝ่ายปกครองโดยมีอำนาจดำเนินการไม่ให้มีผู้ละเมิดต่อกฎหมาย เมื่อมีการกระทำความผิดต้องดำเนินจับกุมหรืออื่นๆ ตามกฎหมายบัญญัติ กล่าวคือ ตามคำสั่งที่ 22/2558 กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันภัยสังคม อีกทั้งเพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น รวมตลอดทั้งเป็น

การยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ตลอดจนการค้ามนุษย์และการพนัน รวมทั้งแก้ไขปัญหาคารกจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินการเพื่อปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคม รวมทั้งเพื่อระงับและป้องกันการกระทำอันเป็นผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมจึงมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ใดรวมกลุ่มหรือมั่วสุมหรือจัดให้มีการรวมกลุ่มน่าจะเป็นการนำไปสู่การแข่งรถ เจ้าพนักงานจึงมีอำนาจเข้าระงับ ยับยั้ง หรือดำเนินการใดๆ เพื่อป้องกันตลอดจนแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้ามารับทราบการกระทำของเด็กและเยาวชนดังกล่าว เพื่อให้คำแนะนำ ตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอีก

และเอาความผิดกับผู้ผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ คัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ตลอดจนผู้ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปร้านประกอบกิจการดังกล่าว สั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการได้ทันทีและเป็นที่สุดด้วย

ทั้งห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ยินยอมหรือปล่อยให้พลละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และ/หรือเปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ และ/หรือยินยอมหรือปล่อยให้พลละละเลยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ รวมถึงการปล่อยให้พลละละเลยให้มีการค้ามนุษย์หรือเล่นการพนันในสถานประกอบการ โดยเจ้าหน้าที่มีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการ ตลอดจนสั่งปิดสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

ต่อมา มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 20 ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ร่างขึ้นในช่วง พ.ศ. 2558–2560 แม้จะมีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แล้วก็ตาม แต่การปกครองประเทศยังเป็นเผด็จการเช่นเดิมเพราะคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติยังมีอำนาจอยู่ด้วยเป็นตามบทเฉพาะกาลที่ทำให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยังสามารถใช้อำนาจ 44 ได้ และคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จะยุติบทบาทเมื่อมีรัฐบาลใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ต้องมีเหตุการณ์ที่

คณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนรับหน้าที่ซึ่งบทเฉพาะกาลใน มาตรา 265 วรรคหนึ่ง ระบุว่า “คณะรักษาความสงบแห่งชาติสิ้นสุดเมื่อคณะรัฐมนตรีใหม่ภายหลัง การเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา 161 ของรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน”

ต่อมามีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ผลปรากฏว่า ไม่มีพรรคใดครองเสียงข้างมากเด็ดขาดในรัฐสภา พรรคพลังประชารัฐเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล ผสมโดยรวบรวมเสียงพรรคการเมือง 19 พรรค และพรรคพลังประชารัฐเสนอชื่อพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชาเป็นนายกรัฐมนตรี และพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชานายกรัฐมนตรีได้นำคณะรัฐมนตรี เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ดังนั้นคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562 และก่อนวันนั้นหัวหน้าคณะ รักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ออกคำสั่งโดยอาศัยมาตรา 44 ยกเลิกคำสั่งของหัวหน้ารักษา ความสงบแห่งชาติ (คสช.) ไป 78 ฉบับเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2562 แต่ถึงอย่างไรก็ตามคำสั่งที่ 22/2558 ยังไม่ได้ถูกยกเลิกแต่อย่างใดซึ่งต้องรอการพิจารณาจากรัฐบาลใหม่เสนอสภาผู้แทนราษฎร ออกเป็นพระราชบัญญัติยกเลิกหรือไม่ อย่างไรต่อไป

6. ลักษณะทั่วไปของตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ตำบลทับยาแบ่งเขตการปกครองเป็น 14 หมู่บ้านประกอบด้วย

หมู่ที่ 1 บ้านบางพระนอน

หมู่ที่ 2 บ้านบางพระนอน

หมู่ที่ 3 บ้านโคกนางพระจันทร์

หมู่ที่ 4 บ้านท้ายเกาะ

หมู่ที่ 5 บ้านวัดใหม่

หมู่ที่ 6 บ้านสวนมะม่วง

หมู่ที่ 7 บ้านสักเหล็ก

หมู่ที่ 8 บ้านทับยา

หมู่ที่ 9 บ้านพ้องคุ้ง

หมู่ที่ 10 บ้านวัดสิงห์

หมู่ที่ 11 บ้านคลองใหม่

หมู่ที่ 12 บ้านแหลมทอง

หมู่ที่ 13 บ้านดงทอง

หมู่ที่ 14 บ้านดอนแฝก

ประชากรไม่หนาแน่น เป็นพื้นที่ชนบท การเป็นอยู่ของชาวบ้านเรียบง่าย ประชากรในหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านมักเป็นเครือญาติกันและรู้จักมักคุ้นกันมีประชากรจำนวน 7,200 คน รวม 1,859 หลังคาเรือน (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, 2554, ออนไลน์) มีร้านอาหารลักษณะสวนอาหารอยู่ที่ริมแม่น้ำแม่ลาจำนวน 3 ร้าน ส่วนร้านค้าร้านทั่วไปกระจุกอยู่ที่ตัวเมืองเทศบาลตำบลทับยา มีสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการลักษณะคล้ายกับสถานบริการ 2 แห่งชื่อร้านรวงทอง ตั้งอยู่ถนนสาย 311 (ถนนสายเมืองสิงห์บุรี-วัดยาง) ตั้งอยู่ในเขตหมู่ 4 กับร้านเพ็ญ (อยู่ถนนสายเดียวกัน) ตั้งอยู่ในเขตหมู่ 5 มีร้านขายอะไหล่รถจักรยานยนต์อยู่จำนวน 1 ร้านตั้งอยู่หมู่ 5 ใกล้ๆ สำนักงานเทศบาลตำบลทับยา มีร้านซ่อมรถจักรยานยนต์อยู่จำนวน 3 ร้าน โดยตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่ลาเขตหมู่ 6 จำนวน 1 ร้าน และตั้งอยู่เขตหมู่ 5 จำนวน 2 ร้านและมีร้านค้าใกล้สถานศึกษา จำนวน 3 ร้าน โดยตั้งอยู่ใกล้โรงเรียนวัดสุทธาวาท ตั้งอยู่เขตหมู่ 4 จำนวน 2 ร้าน อีกหนึ่งร้านตั้งอยู่ใกล้โรงเรียนวัดพระนอน เขตหมู่ 2

ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรในตำบลทับยา คือถนนสาย 311 ซึ่งเป็นถนนสายที่เชื่อมระหว่างเมืองสิงห์บุรีกับวัดยาง โดยผ่านเทศบาลตำบลทับยา และถนนสายย่อยแยกออกจากถนนสาย 311 ไปแม่น้ำแม่ลา เรียกว่า ถนนแม่ลา

การเดินทางโดยรถยนต์จากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงหมายเลข 1 แยกเข้าถนนหมายเลข 32 (ถนนสายเอเชีย) ผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดอ่างทอง จนถึงจังหวัดสิงห์บุรี ระยะทางประมาณ 142 กิโลเมตร เลี้ยวเข้าจังหวัดสิงห์บุรีไปตามถนนสาย 311 ประมาณ 20 กิโลเมตรถึงตำบลทับยา

ประวัติความเป็นมาตำบลทับยาเป็นตำบลในอำเภออินทร์บุรี มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการทำการเกษตร พื้นที่โดยส่วนใหญ่ของตำบลเป็นพื้นที่สำหรับทำนา มีแหล่งน้ำและลำคลองผ่านหลายสาย พอเพียงสำหรับการเกษตร ประชากรมีอาชีพหลักคือ ทำนา และอาชีพเสริม การทำขนมนางเล็ด

เขตพื้นที่

- ทิศเหนือ ติดกับ ต.อินทร์บุรี , ต.ห้วยชัน อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี

- ทิศใต้ ติดกับ ต.บางกระบือ อ.เมือง จ.สิงห์บุรี

- ทิศตะวันออก ติดกับ แม่น้ำเจ้าพระยา

- ทิศตะวันตก ติดกับ ต.อินทร์บุรี อ.อินทร์บุรี, ต.แม่ลา อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี และ

บ้านดอนกำ ต.ดอนกำ อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท (จังหวัดสิงห์บุรี, 2554, ออนไลน์)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร (2547) ผลงานเรื่อง “กำนันผู้ใหญ่บ้านกับอำนาจทางการเมือง” ชาญชัยได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบันนี้มีบทบาทเปลี่ยนไปจากเดิม เพราะต้องสวมบทบาทของพนักงานปกครองของรัฐบาล โดยหน้าที่ตามลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ซึ่งได้บัญญัติให้ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นผู้ใหญ่จึงเป็นทั้งตัวแทนของราษฎรและเป็นเจ้าพนักงานปกครองของทางราชการในขณะเดียวกัน นอกจากนี้กฎหมายยังเปิดช่องทางให้ กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นสมาชิกขององค์การปกครองท้องถิ่น และโดยตำแหน่งก็เป็นสมาชิกองค์การส่วนบริหารตำบลด้วย ดังนั้น ถ้าหากจะกล่าวให้ชัด ก็คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้แปรเปลี่ยนสภาพจากนักปกครอง ซึ่งเป็นแกนขาของการปกครองส่วนภูมิภาค กลายเป็น “นักการเมือง” ไปเสียแล้ว และนับเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง การทำงานและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จึงกลายเป็นว่าซ้ำซ้อนอยู่ในบุคลากรคนเดียวกัน

พงษ์ศักดิ์ ชนะสิทธิ์ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอนาคต” เพื่อศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นอยู่ในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ศึกษาปัญหาอุปสรรคปัจจุบันและศึกษาบทบาทที่ควรจะเป็นของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอนาคตซึ่งได้สรุปผลการศึกษาว่า อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน บางอย่างได้เปลี่ยนไป มีภารกิจตามกฎหมายหลายประการที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน มิได้ปฏิบัติอันเนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น ไม่ทราบว่ามีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้นๆ อยู่หรือเกินกว่ากำลังความสามารถที่จะปฏิบัติได้ หรือมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้ว ในขณะที่บทบาทหน้าที่บางประการจำเป็นต้องเน้นหนักให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยผลการวิจัยพบว่าบทบาทที่มีอยู่ตามกฎหมายของกำนันผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนบทบาทที่ควรจะเป็นในอนาคตปรากฏกำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทเรียงลำดับความสำคัญและความต้องการความคาดหวังคือ

- 1) บทบาทด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย
- 2) บทบาทด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ
- 3) บทบาทด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4) บทบาทด้านการทะเบียน
- 5) บทบาทด้านการป้องกันภัยพลเรือน
- 6) บทบาทอื่น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัญหาการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจะศึกษาเฉพาะกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2557จนถึงวันที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยุติบทบาทเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562

1. ประชากร

ประชากรแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1.1 กลุ่มข้าราชการส่วนภูมิภาคอำเภออินทร์บุรี จำนวน 81 คน

1.2 กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยาฯ จำนวน 45 คน

1.3 กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจตำแหน่งสารวัตร สถานีตำรวจอำเภออินทร์บุรีฯ จำนวน 4 คน

1.4 กลุ่มประชากรในพื้นที่ตำบลทับยาฯ จำนวน 7,200 คน โดยมี 1,859 หลังคาเรือน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 18 คน แบ่งออกกระจายแต่ละกลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มข้าราชการส่วนภูมิภาคอำเภออินทร์บุรี จำนวน 2 คน คือ (1) ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง-งานปกครอง) และ(2) ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง-งานความมั่นคง)

2.2 กลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยาฯ จำนวน 6 คน

2.3 เจ้าหน้าที่ตำรวจตำแหน่งสารวัตรสถานีตำรวจอำเภออินทร์บุรีฯ จำนวน 2 คน คือ

(1) สารวัตรปราบปราม และ(2) สารวัตรสืบสวน

2.4 ประชาชนในพื้นที่ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 8 คน

ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ของงานวิจัยเพื่อได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ (กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์, ภาคผนวก)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth interview)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ น่าเชื่อถือและตรงกับโจทย์ของการวิจัยอย่างแท้จริง มีแหล่งที่มาชัดเจน

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) จะใช้การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่ม ประชากรตัวอย่าง ตลอดจนการสังเกตการณ์กลุ่มประชากรตัวอย่างในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ จัดเก็บและรวบรวมได้มีความสมบูรณ์ แม่นยำ และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ใช้วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยทาง เอกสาร โดยศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประกาศและเอกสารข้อมูลต่างๆที่เป็นคำสั่งทางราชการที่ เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายงานการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนเอกสารที่เป็นผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร หนังสือพิมพ์ บทความ ผลสำรวจ สถิติและเอกสารทางวิชาการ รวมทั้งข้อมูลที่รวบรวมจาก อินเทอร์เน็ต

สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่าง จะ ดำเนินการดังนี้

1) กำหนดกรอบแนวคิดหรือประเด็นที่สัมภาษณ์จากการประมวลความคิดที่ได้จาก ข้อมูลเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และประสบการณ์จริงที่ได้พบเห็นจากการปฏิบัติหน้าที่ ตาม วัตถุประสงค์ของการศึกษา

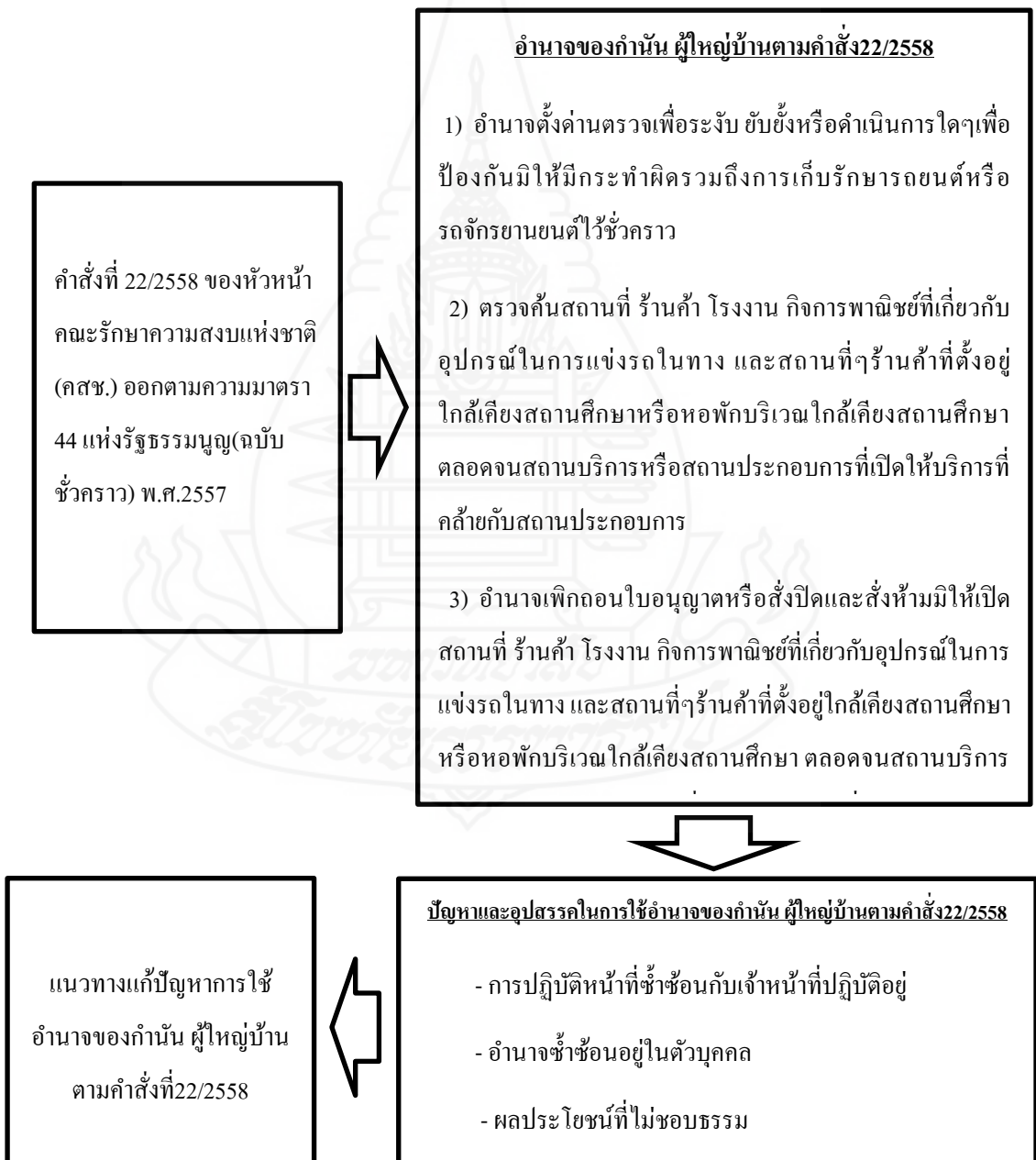
2) กรอบแนวคิดหรือประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จะเป็นรูปแบบเดียวกันทุก กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ทำการศึกษา

3) รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึก และสัมภาษณ์ในประเด็นที่สำคัญต่อการศึกษา

4) ถอดคำให้สัมภาษณ์จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

หลังจากได้คำตอบเพียงพอแล้ว ผู้ศึกษาจะตรวจสอบคำตอบที่ได้ถือว่าเป็นคำตอบที่เป็นความจริงที่เกิดขึ้น โดยบันทึกคำพูด ข้อคิดเห็นและข้อสรุปรวบรวมไว้ กรณีที่มีความเห็นที่แตกต่างกัน จะทำการตรวจสอบทานให้ชัดเจน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมมาจากแหล่งต่างๆ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มประชากรตัวอย่าง รวมทั้งข้อมูลจากการลงพื้นที่สังเกตปรากฏการณ์ มาจัดให้อยู่ในระเบียบจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์ และสามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างครบถ้วน ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อค้นหาคำตอบของการวิจัย และสรุปผลการศึกษาดลอดจนข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยหัวข้อเรื่อง “ปัญหาการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่ง 22/2558 กรณีศึกษากำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยา อำเภอดินทรบุรี จังหวัดสิงห์บุรีตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 จนถึงวันที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยุติบทบาทเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558 และเพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาคำสั่งที่ 22/2558 ผู้ศึกษาขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำสั่งที่ 22/2558 และแบบสัมภาษณ์ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)ตามคำสั่งที่ 22/2558

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)ตามคำสั่งที่ 22/2558

ตอนที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาคำสั่งที่ 22/2558 ผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558

ตอนที่ 5 ข้อเสนอที่ได้จากการค้นพบและการสังเกต

ตอนที่ 1 ข้อมูลประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์

งานวิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 คน ประกอบด้วย

กลุ่มข้าราชการส่วนภูมิภาคอำเภอดินทรบุรีจำนวน 2คนซึ่งเป็นพนักงานปกครองที่มีหน้าที่โดยตรงกับการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่ง 22/2558 คือ (1) ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง-งานปกครอง) และ(2) ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง-งานความมั่นคง)

กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่และเป็นผู้เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ของงานวิจัยนี้

กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจตำแหน่งสารวัตรสถานีตำรวจอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ระดับผู้บังคับบัญชาในงานสืบสวนและปราบปรามที่ต้องเป็นผู้ปฏิบัติและบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ปฏิบัติตามคำสั่ง 22/2258 คือ (1) สารวัตรปราบปราม และ (2) สารวัตรสืบสวน

และกลุ่มประชาชนในพื้นที่ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 8 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ของงานวิจัยนี้

ตอนที่ 2 อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

ตามคำสั่งที่ 22/2558

ปกติกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลราษฎร มีอำนาจปกครอง รักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน ช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขราษฎร และแจ้งข่าวสารทางราชการทั้งรับร้องทุกข์ร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด อำเภอ ส่วนกำนันก็มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านด้วยซึ่งเป็นอำนาจปกครองและมีหน้าที่ตามพระราชลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457

ต่อมาเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ได้มีการทำรัฐประหารโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะผู้ทำรัฐประหาร โคนอำนาจรัฐบาลรักษาการนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล การปกครองของประเทศไทยจึงตกอยู่ภายใต้การปกครองเผด็จการทหารของคณะรัฐประหารซึ่งเรียกว่า “คณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช.” ซึ่งมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีศูนย์รวมอำนาจจะอยู่ที่สถาบันการเมืองที่จัดตั้งขึ้น โดยมีการจัดตั้งองค์การสถานีดับเบญญิตีเพื่อทำหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา และประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 และมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้อำนาจแก่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นอันมากและเด็ดขาดด้วยกล่าวคือ ในมาตรา 44 ได้บัญญัติว่า “ถ้าหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปในด้านต่างๆ การส่งเสริมความสามัคคีและความสามัคคีของประชาชนในชาติ หรือเพื่อป้องกัน ระงับ หรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของชาติ ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีอำนาจออก

คำสั่งให้มีการระงับยับยั้ง หรือกระทำการใดๆ ได้ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะมีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ และให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำ รวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เป็นคำสั่งหรือการกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมาย” ประกอบกับสภาผู้แทนราษฎร ได้มีมติให้พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ดังนั้นพลเอกประยุทธ์ฯจึงดำรงตำแหน่ง 2 ตำแหน่งคือ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และนายกรัฐมนตรี ซึ่งการปกครองของประเทศไทยในช่วงนี้เป็นรูปแบบเผด็จการทหาร

ด้วยในช่วงที่ผ่านมาได้มีการมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่นและมีการนำรถแข่งกันซึ่งมีข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากสภาพสังคม ดังคำปรารภในการประกาศคำสั่ง 22/2558 (คำสั่ง 2558 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ, 2558, ออนไลน์) กล่าวว่า “ประชาชนทั่วไปได้รับความเดือดร้อนรำคาญและได้รับอันตราย ในการสัญจรไปตามถนนสายต่างๆ จากกรณีที่มีการรวมตัวกันเพื่อแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ดังนั้นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันภัยสังคม เพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ทั้งเพื่อสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบให้แก่เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้องและสังคมในส่วนรวมให้ตระหนักถึงความปลอดภัย การให้ความคุ้มครองกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายสถานบริการและแก้ไขปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ทั้งลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินการเพื่อปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคม” โดยในคำสั่งนี้ได้กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งที่ 22/2558 ด้วย

ดังนั้นเมื่อคำสั่งที่ 22/2558 ได้ประกาศจึงมีการสั่งการตามลำดับชั้นการบริหารแผ่นดิน ซึ่งฝ่ายปกครองโดยผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีหนังสือสั่งการกำชับในระดับอำเภอให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด ในการประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในแต่ละอำเภอจะมีการเชิญตัวแทนฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมประชุมเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันตามคำสั่งที่ 22/2558 ทั้งนี้เพื่อการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวให้บรรลุผล นายอำเภอซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการจึงแจ้งข้อราชการตามคำสั่งและชี้แจงให้กำนันผู้ใหญ่บ้านรวมทั้งสารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในฐานะพนักงานของฝ่ายปกครองปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจและฝ่ายทหารหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย โดยให้มีอำนาจในการตั้งด่านตรวจเพื่อระงับ ยับยั้งหรือดำเนินการใดๆ เพื่อป้องกันมิให้มีกระทำผิดรวมถึงการเก็บรักษารถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่มีพฤติการณ์ต่อการจะ

นำไปกระทำความผิดไว้ชั่วคราว และมีอำนาจในการตรวจค้นสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถ และสถานที่ๆ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณ ใกล้เคียงสถานศึกษาเพื่อไม่ให้มีการขายแอลกอฮอล์ ตลอดจนตรวจสถานบริการหรือสถาน ประกอบการที่เปิดให้บริการที่คล้ายกับสถานประกอบการ ทั้งมีอำนาจเสนอพฤติการณ์การกระทำ ความผิดของสถานที่ ร้านค้า โรงงานหรือกิจการพาณิชย์ต่างๆ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาฝ่ายปกครองหรือ ผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งในการเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถ และสถานที่ๆ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักบริเวณ ใกล้เคียงสถานศึกษา ตลอดจนสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ เปิดให้บริการที่คล้ายกับสถานบริการ

ผู้ศึกษาขอนำเสนอข้อมูลการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558 โดย แยกออกเป็นแต่ละอำนาจดังนี้

2.1 อำนาจตั้งด่านตรวจเพื่อระงับ ยับยั้งหรือดำเนินการใดๆ เพื่อป้องกันมิให้มีกระทำความผิด รวมถึงการเก็บรักษารถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ไว้ชั่วคราว

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งที่ 22/2558 ในกรณีของการระงับ ยับยั้ง หรือดำเนินการใดๆ เพื่อป้องกันไม่ให้มีการแข่งขันรถยนต์หรือจักรยานยนต์ในทางเดินรถ การปฏิบัติ ได้มีการประชุมในที่ประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ว่าการอำเภอโดยกำหนดให้มีการตั้งด่านตรวจตาม ถนนสายต่างๆ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบที่คาดว่า น่าจะมีกระทำความผิดเกิดขึ้น ในเรื่องอำนาจใน การตั้งด่านตรวจนี้จากการศึกษาข้อมูลเอกสารราชการและคำสั่งที่ 22/2558 รวมทั้งสังเกตการณ์และ สัมภาษณ์พบว่า ในการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านประจำเดือนที่ว่าการอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี นายอำเภอได้นำคำสั่งที่ 22/2558 ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และคำสั่งผู้ว่า ราชการจังหวัดแจ้งให้ผู้ร่วมประชุมทราบ โดยเชิญตัวแทนฝ่ายทหารและฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วม ประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการประสานงานและปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันตามคำสั่งที่ 22/2558 โดยใน ส่วนของฝ่ายปกครองได้มอบหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ดำเนินการตรวจตราในเขตพื้นที่หมู่บ้านตำบลของตนเอง และจัดเวรกันออกตรวจ รวมถึงการตั้งด่าน ตรวจร่วมกับฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากข้อมูลสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ได้ความว่า ในที่ประชุม ประจำเดือนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ณ ที่ทำการอำเภออินทร์บุรี ได้มีตัวแทนฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจ เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังการชี้แจงข้อราชการตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรีและคำสั่งที่ 22/2558 ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยให้พนักงานฝ่ายปกครองคือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านร่วมกับฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ ในการตั้งด่านตรวจและออกตรวจตามสถานที่ต่างๆ ดังข้อมูลคำให้สัมภาษณ์ว่า

“..ปลัดอำเภอและนายอำเภอแจ้งในที่ประชุมประจำเดือน ให้แต่ละตำบลจัดเวรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านดำเนินออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ทหาร..” (สุจินตรา จิตต์กระจ่าง, สัมภาษณ์ 2560)

2.1.1 อำนาจในการตั้งด่านตรวจ เป็นผลมาจากคำสั่งที่ต้องปฏิบัติหน้าที่กวดขันไม่ให้มีการแข่งขันรถ ทั้งนี้เพื่อระงับ ยับยั้ง ป้องกันมิให้มีกระทำผิดเกิดขึ้น “การตั้งด่านตรวจ” หมายถึง สถานที่ที่เจ้าพนักงานตำรวจออกปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้นเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดในเขตทางเดินรถหรือทางหลวงในกรณีปกติเป็นการชั่วคราวโดยมีกำหนดระยะเวลาเท่าที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแต่ต้องไม่เกิน 24 ชั่วโมงและเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจแล้วจะต้องยกเลิกจุดตรวจดังกล่าวทันที (เรื่องมาตรการการปฏิบัติเกี่ยวกับการตั้งด่านจุดตรวจและจุดสกัด, 2560, ออนไลน์)

ด้วยคำสั่งที่ 22/2558 ได้บัญญัติห้ามไม่ให้ประชาชนหรือบุคคลใดมีการรวมกลุ่มกันหรือมีการมั่วสุมกัน หรือที่มีการจัดการให้มีการรวมกลุ่มกันขึ้นหรือจัดให้มีการมั่วสุมของกลุ่มบุคคล โดยการรวมกลุ่มคนที่ว่านั้นมีพฤติการณ์ที่น่าจะเป็นการเพื่อนำรถมาแข่งกัน ในทางเดินรถหรือถนนหรือช่องทางเดินรถประจำทาง โดยมีข้อกำหนดระดับการกระทำตามพฤติการณ์ของกลุ่มคนเหล่านั้นเพียงแค่มิพฤติการณ์ที่น่าจะเป็นการนำไปสู่การแข่งรถในทางเดินรถ ก็ถือว่าเป็นความผิดแล้ว ดังที่บัญญัติไว้ในคำสั่งข้อ 1 วรรคแรก ว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดรวมกลุ่มหรือมั่วสุมหรือจัดให้มีการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมในลักษณะหรือ โดยพฤติการณ์ที่น่าจะเป็นการนำไปสู่การแข่งรถในทางอันเป็นความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมาย ว่าด้วยจราจรทางบก”

ทั้งนี้การรวมกลุ่มหรือมั่วสุมกันที่มีพฤติการณ์ที่น่าจะเป็นการนำไปสู่การแข่งรถ อย่างเช่น มีกลุ่มคน 2-3 คน มีรถจักรยานยนต์ 2 คัน โดยมีพฤติการณ์เร่งเครื่องรถฯ เสียงดัง สภาพรถจักรยานยนต์ใส่อุปกรณ์ไม่ครบ ไม่ติดป้ายทะเบียน สังเกตพฤติการณ์บ่งชี้ว่าน่าจะนำรถจักรยานยนต์ออกไปแข่งกัน เป็นต้น การที่จะระงับยับยั้งไม่ให้มีการแข่งขันรถได้ประการหนึ่งก็คือการตั้งด่านตรวจตามถนนสายต่างๆ ซึ่งเรื่องนี้ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่สอดคล้องกันว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านได้มีการจัดเวรจัดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการตั้งด่านตรวจตามถนนสายต่างๆ ร่วมกับฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อแก้ปัญหาการรวมกลุ่มกันของบุคคลหรือการมั่วสุมกันที่จะนำไปสู่การแข่งรถกันได้ดังข้อมูลการให้สัมภาษณ์ว่า

“นายอำเภอจะสั่งให้แต่ละตำบลจัดเวรกันออกตรวจ ตั้งด่านกับตำรวจ ทหาร และอาสาสมัคร มีการประสานกันก่อนแล้วนัดกันอีกทีตอนออกว่า จะตั้งที่ไหน ส่วนใหญ่จะเป็นถนนสายหลัก และจุดที่เคยมีรถวัยรุ่นเสียงดัง” (นายสมบัติ อิ่มน้อย, สัมภาษณ์ 2560)

“มีการตั้งด่านเพื่อปรามรถแข่ง” (นายสุพจน์ สีตะระโส, สัมภาษณ์ 2559)

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ได้สนับสนุนให้เห็นบริบทในทางปฏิบัติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งฝ่ายปกครองในการตั้งด่านตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ทหารด้วย เพื่อการระงับ ยับยั้งหรือดำเนินการใดๆ ป้องกันไม่ให้มีการรวมกลุ่มบุคคล เพื่อกระทำความผิดต่อกฎหมายและ/หรือนำรถไปแข่งในทางเดินรถ ช่องเดินรถ ช่องเดินรถประจำทางหรือทางที่ใช้สัญจรของประชาชนตามคำสั่งที่ 22/2558

2.1.2 อำนาจเก็บรักษารถยนต์และ/หรือรถจักรยานยนต์ สำหรับผู้ซึ่งมีพฤติการณ์ในการแข่งรถไว้ชั่วคราว จากข้อมูลในคำสั่งที่ 22/2558 นั้น ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติตามคำสั่งนี้โดยมีกำนันผู้ใหญ่บ้านด้วยที่มีอำนาจเก็บรักษารถยนต์และ/หรือรถจักรยานยนต์ที่มีพฤติการณ์ในการแข่งรถไว้ชั่วคราวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระงับ ยับยั้ง หรือดำเนินการที่เป็นการป้องกันไม่ให้มีการนำรถไปแข่งกัน โดยให้อำนาจกำนันผู้ใหญ่บ้านเก็บรักษารถไว้ชั่วคราวจนกว่าพฤติการณ์ที่น่าจะมีการนำรถไปแข่งกันจะสิ้นสุดลง กล่าวคือ โดยคาดการณ์ว่าน่าจะไม่มีรถนำรถไปแข่งกันแล้ว ดังข้อมูลที่ให้อำนาจตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ในคำสั่งข้อ.1 วรรคสอง ที่ว่า “...มีอำนาจเข้าระงับ ยับยั้ง หรือดำเนินการใดๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดได้ตามที่เห็นสมควร อำนาจเช่นนี้ให้รวมถึงการนำรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ที่สงสัยว่าจะใช้ในการแข่งรถในทางมาเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อการป้องกันหรือรักษาไว้ เพื่อความปลอดภัยสาธารณะ จนกว่าลักษณะหรือพฤติการณ์ดังกล่าวจะสิ้นสุดลง”

ความจากคำสั่งข้างต้นแสดงให้เห็นถึงผู้มีหน้าที่ตามคำสั่งนี้รวมถึงกำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจที่จะนำรถจักรยานยนต์และ/หรือรถยนต์ที่เข้าข่ายต้องสงสัยว่ามีพฤติการณ์ที่จะนำรถไปแข่งในทางมาเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อป้องกันหรือรักษาไว้เพื่อความปลอดภัยของสาธารณะหรือประชาชนทั่วไป จนกว่าลักษณะหรือพฤติการณ์การมั่วสุมหรือการรวมกลุ่มซึ่งอาจนำไปสู่การแข่งรถในทางจะยุติหรือสิ้นสุดลง

ซึ่งในทางปฏิบัติได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านได้มีการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งในการตั้งด่านตรวจเมื่อพบการกระทำความผิดหรือส่อว่าน่าจะกระทำความผิดในการนำรถไปแข่งกัน กำนันผู้ใหญ่บ้านได้มีการดำเนินการยึดรถไว้เป็นการชั่วคราวและมีการดักเตือนไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีกโดยมีการเรียกผู้ปกครองมารับรู้ถึงการกระทำความผิดและมีการว่ากล่าวตักเตือน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “มีการยึดแต่ก็แค่ดักเตือน เรียกผู้ปกครองมาคุย” (พตท.นิรันดร์ เรืองวงศ์, สัมภาษณ์ 2559) “เคยมีการยึดรถ แต่ได้เรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือน” (นายสุพจน์ สีตะระโส, สัมภาษณ์ 2559)

จากข้อมูลในคำสั่งที่ 22/2558 ให้อำนาจกำนันผู้ใหญ่บ้านและเจ้าหน้าที่ในการนำรถจักรยานยนต์และ/หรือรถยนต์ที่เข้าข่ายต้องสงสัยว่ามีพฤติการณ์ที่จะนำรถไปแข่งในทางเดินรถ

มาเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อป้องกันหรือรักษาไว้เพื่อความปลอดภัยของสาธารณะหรือประชาชนทั่วไป จนกว่าลักษณะหรือพฤติกรรมการณ์มั่วสุมหรือการรวมกลุ่มซึ่งอาจนำไปสู่การแข่งรถในทางจะยุติหรือสิ้นสุดลง ซึ่งในทางปฏิบัติที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านมีการใช้อำนาจในการยึดรถเพื่อเก็บรักษาไว้ชั่วคราวแล้วเรียกผู้ปกครองมาให้รับรู้พฤติกรรมและว่ากล่าวตักเตือน

2.2 ตรวจสอบสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทาง และสถานที่ๆ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ตลอดจนสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการที่คล้ายกับสถานประกอบการ

เมื่อคำสั่งที่ 22/2558 บัญญัติเอาความผิดกับผู้ประกอบการหรือเจ้าสถานที่ต่างๆ ซึ่งได้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย กฎหมายก็ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นพนักงานปกครองที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งที่ 22/2558 มีอำนาจในการเข้าไปในสถานที่ต่างเพื่อทำการตรวจสอบสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทางเดินรถ และสถานที่ๆ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักใกล้เคียงสถานศึกษา ตลอดจนสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการคล้ายกับสถานบริการ ผู้ศึกษาขอแยกวิเคราะห์ดังนี้

2.2.1 อำนาจตรวจสอบสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทาง

จากข้อมูลในคำสั่งที่ 22/2558 ได้บัญญัติเอาความผิดกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์หรือจักรยานยนต์ที่ผลิตขึ้นมา มีไว้ในครอบครองของตน มีการประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขสภาพรถยนต์และ/หรือจักรยานยนต์ซึ่งมีพฤติกรรม ในลักษณะที่ทำให้มีเหตุอันควรให้เชื่อได้ว่าเป็นการเตรียม ยุง ส่งเสริม สนับสนุนชักชวน จัดให้มี จัดหา เป็นธุระ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งรถเพื่อนำไปสู่การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางเดินรถ ดังคำสั่งข้อ 3 วรรคหนึ่งที่บัญญัติว่า “ผู้ใดผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หากกระทำการนั้นในลักษณะที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการเตรียม ยุง ส่งเสริม สนับสนุนชักชวน จัดให้มี จัดหา เป็นธุระ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางให้ถือว่าผู้นั้นกระทำในลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตามคำสั่งได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่รวมทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านในการเข้าไปตรวจในสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถยนต์หรือจักรยานยนต์ เพื่อเข้าไปตรวจดูพฤติกรรมกรรมการแข่งรถ เพื่อไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และตามคำสั่งนี้ได้ให้อำนาจฝ่ายปกครองมีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข โดยมีอำนาจทำการตรวจสอบกิจการพาณิชย์กิจการตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขด้วย ดังที่บัญญัติไว้ตามคำสั่งข้อ 3 วรรคสาม ที่ว่า

“ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข มีอำนาจทำการตรวจสอบกิจการพาณิชย์กิจการตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข แล้วแต่กรณี มิให้มีการกระทำความผิดตามวรรคสอง และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานสาธารณสุขดังกล่าวด้วย”

ซึ่งก็เป็นกรณีที่ต้องตรวจตราไม่ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจการ โรงงาน หรืออาคารที่ประกอบกิจการการค้าในเรื่องการผลิต การมีไว้ในครอบครอง การจำหน่าย ตลอดจนการประกอบ คัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือจักรยานยนต์ ทั้งประกอบการทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์ที่มีการกระทำความผิดกรณีที่มีการกระทำความผิดอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการเตรียม ยุยง ส่งเสริม สนับสนุนชักชวน จัดให้มี จัดหา เป็นธุระ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางเคอร์

ในทางปฏิบัติมีข้อมูลจากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ว่า นายอำเภอและปลัดอำเภอได้เน้นย้ำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านช่วยกันกวดขันไม่ให้มีการกระทำความผิดในเขตพื้นที่หมู่บ้าน ตำบลของตนเอง และกำนันผู้ใหญ่บ้านได้มีการออกตรวจค้นตามสถานที่ต่างๆ และร้านค้าเพื่อไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เมื่อพบการกระทำความผิดมีการว่ากล่าวตักเตือน ปรามไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีก โดยก่อนนี้ไม่มีการเข้าไปตรวจเช่นนี้ แต่เมื่อมีคำสั่งที่ 22/2558 ถึงได้มีการออกตรวจในสถานที่ต่างๆ และร้านค้าเพื่อไม่ให้มีการกระทำความผิดต่อกฎหมายดังข้อมูลสัมภาษณ์ที่ว่า

“มีการตรวจค้น และตรวจเพื่อปรามไม่ให้มีการกระทำความผิด ส่วนใหญ่ร้านค้าเป็นร้านเล็กๆ คนยากจน ร้านไม่ใหญ่ จึงได้แต่ตักเตือน ปรามไม่ให้มีการกระทำความผิดอีก ได้เน้นย้ำให้ผู้ใหญ่บ้านกำนันช่วยกันกวดขันในเขตพื้นที่ของตน และมีการตรวจร่วมบ้างเป็นบางกรณี” (นาง

ปราณี รื่นฤทธิ์, สัมภาษณ์ 2560) “ก่อนนั้นไม่มีการตรวจละเอียดถึงขั้นต้องไปในร้านแต่งรถหรือตรวจร้านค้าใกล้สถานศึกษา แต่พอมีคำสั่งก็มีการตรวจร่วมเพื่อปราบไม่ให้มีการละเมิดกฎหมายตามคำสั่ง คสช.”(พ.ต.ท.นิริญ เรืองวงศ์, สัมภาษณ์ 2559)

2.2.2 อำนาจตรวจค้นสถานที่ๆ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักใกล้เคียงสถานศึกษา

เนื่องจากคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ต้องการแก้ปัญหาเรื่องการจำหน่ายหรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือในหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา จึงได้มีการวางมาตรการเป็นกฎหมายเอาความผิดกับผู้ประกอบการร้านค้าซึ่งจำหน่ายและขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้ๆ สถานศึกษาหรือในหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา สำหรับเขตตำบลทับยา อำเภออิทรบุรี จังหวัดสิงห์บุรีมีโรงเรียนอยู่ 2 แห่ง คือ โรงเรียนวัดสุทธาวาท ตั้งอยู่หมู่ 4 มีร้านค้า จำนวน 2 ร้านและโรงเรียนวัดพระนอน ตั้งอยู่หมู่ 2 มีร้านค้า จำนวน 1 ร้านซึ่งเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รวมทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ต้องตรวจตรา สอดส่องดูแลไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นตามคำสั่งที่ 22/2558 ซึ่งบัญญัติห้ามไม่ให้มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหอพักนักศึกษา ร้านค้าหรือสถานที่ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษาหรือโรงเรียน ถ้ามีการกระทำความผิดดังกล่าวให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเด็ดขาดดังคำสั่งข้อ 6 บัญญัติไว้ว่า

“ห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

หากพบว่ามีผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นโดยเด็ดขาดและเคร่งครัด..”

จากบทบัญญัติของคำสั่งข้างต้นจะเห็นว่า ห้ามไม่ให้มีสถานที่ใดๆ ไม่ว่าจะ เป็นร้านค้าหรือผู้ประกอบการพาณิชย์ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ร้านหรือสถานประกอบการในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา มีการขายหรือจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากพบว่ากระทำได้กล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐดำเนินการตามกฎหมายถึงขั้นเด็ดขาดและเคร่งครัด ซึ่งคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐ” ก็หมายรวมถึงพนักงานปกครองคือกำนันผู้ใหญ่บ้านด้วยที่มีอำนาจปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจตราตามร้านค้าหรือสถานประกอบการใดๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้สถานศึกษาหรือหอพักที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงบริเวณสถานศึกษาหรือโรงเรียนเพื่อไม่ให้มีการกระทำความผิดโดยขายหรือจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในทางปฏิบัติมีข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ได้มีอำนาจในการออกตรวจ ตรวจค้นตามสถานที่ๆ ร้านค้าซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้สถานศึกษาหรือโรงเรียน โดยมี

คำสั่งจากนายอำเภอและปลัดอำเภอเน้นย้ำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านช่วยกันกวาดขันในเขตพื้นที่ของตนซึ่งรับผิดชอบ สำหรับพื้นที่ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรีจะเป็นเมืองเล็กๆ ร้านค้าส่วนใหญ่จะเป็นร้านเล็กๆ และกำนันผู้ใหญ่บ้านก็เป็นคนในพื้นที่ด้วยกันจึงมีมักคุ้นกันอยู่ ลักษณะการตรวจค้น จึงเป็นลักษณะเน้นการปรามเพื่อไม่ให้มีการกระทำผิดต่อกฎหมายดังข้อมูลสัมภาษณ์ที่ว่า“มีการตรวจค้นและตรวจเพื่อปรามไม่ให้มีการกระทำผิด ส่วนใหญ่ร้านค้าเป็นร้านเล็กๆ คนยากจน ร้านไม่ใหญ่ จึงได้แต่ตักเตือน ปรามไม่ให้มีการกระทำผิดผิดอีก ได้เน้นย้ำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านช่วยกันกวาดขันในพื้นที่ของตน” (นางสาวปราณี รื่นฤทธิ์, สัมภาษณ์ 2560)

“ออกตรวจทั่วไป หลังจากเลิกตั้งด่านก็ออกตรวจตามถนน ร้านอาหาร ร้านค้า ใกล้โรงเรียน” (นายสมบัติ อิ่มน้อย, สัมภาษณ์ 2560)

2.2.3 อำนาจตรวจค้นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการคล้ายกับสถานบริการ

จากข้อมูลตามคำสั่งที่ 22/2558 ได้มีการวางมาตรการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดกิจการคล้ายกับสถานบริการเพราะร้านอาหารแบบสถานบริการเป็นสถานบันเทิงที่มีดนตรี มีการจำหน่ายสุรา และผู้หญิงที่ปรนนิบัติดูแลลูกค้า เป็นจุดเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดและเป็นแหล่งมั่วสุม และเพื่อเป็นมาตรการในการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายสถานบริการและแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา โดยมีการลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายหรือคำสั่งที่ 22/2558 กล่าวคือ ตามคำสั่งข้อ 4 วรรคหนึ่งได้บัญญัติห้ามไม่ให้ผู้ประกอบการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการดังนี้

- 1) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการในสถานประกอบการของตน
- 2) กระทำการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
- 3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติกล่าวคือ กฎหมายได้บัญญัติเวลาปิดสถานบริการไว้
- 4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ
- 5) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มาใช้บริการสามารถนำพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานประกอบการได้

ทั้งนี้ก็เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รวมทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ต้องมีการตรวจตรา
ร้านอาหาร สถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดกิจการคล้ายสถานบริการเพื่อไม่ให้
ผู้ประกอบการกระทำความผิดที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายดังที่บัญญัติไว้ในคำสั่งที่ 22/2558 ข้อ 4 ว่า
“ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการ

ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้
บริการ
- (2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (5) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกดาวอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติด
ติดเข้าไปในสถานที่ของตน”

คำว่า “สถานบริการ” มีความหมายถึงสถานประกอบการตามที่อธิบายไว้ใน
มาตรา 3 ของพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2560 ดังนี้

- 1) สถานเต็นท์ รำวง หรือร้องเงิ้ง ประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีหญิงพาด
เนอร์บริการ
- 2) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ
โดยมีหญิงบำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอนหรือมีบริการนวด
ให้แก่ลูกค้า
- 3) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัวซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า
- 4) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มี
การแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง (พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 5)
พุทธศักราช 2560, ออนไลน์)

ตามคำสั่งที่ 22/2558 ได้มุ่งเน้นเอาความผิดกับผู้ประกอบการที่ยินยอมหรือ
ปล่อยปละละเลยให้มีเหตุดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นในสถานประกอบการของตน ดังนี้พนักงานเจ้าหน้าที่
รวมทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงมีอำนาจที่จะเข้าไปตรวจในสถานที่ ร้านอาหาร ร้านค้า สถานบริการหรือ
สถานประกอบการที่เปิดบริการในลักษณะคล้ายสถานบริการเพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการฝ่าฝืนกฎหมาย
จากข้อมูลในทางปฏิบัติจากการสัมภาษณ์ถึงการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ปกติก่อนที่จะมีคำสั่งที่ 22/2558 ในส่วนของร้านอาหาร สถานบริการหรือสถาน
ประกอบการที่เปิดบริการคล้ายสถานบริการจะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องรักษาความสงบ

เรียบร้อยและไม่ให้ผู้ประกอบการปล่อยปะละเลยให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปีเข้าไปใช้บริการ หรือให้มีผู้ให้บริการนำเอาอาหารหรือสิ่งผิดกฎหมายเข้าไปในสถานที่ของตน และไม่ให้เกิดเกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้ตั้งแต่มีคำสั่งนี้ได้มีการตรวจร่วมกัน 3 ฝ่ายมีฝ่ายทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจและฝ่ายปกครองโดยมีกำนันผู้ใหญ่บ้านร่วมตรวจด้วย โดยกำนันผู้ใหญ่บ้านจะเป็นคนหาข่าวเบาะแสการกระทำความผิดได้ดี เมื่อมีการแจ้งเบาะแสเข้ามาแล้วทั้ง 3 ฝ่ายจะประสานกันเพื่อเข้าตรวจตามสถานที่ต่างๆ ทางฝ่ายปกครองโดยนายอำเภอและปลัดอำเภอได้มีการเน้นย้ำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านออกตรวจตามสถานที่ ร้านค้า สถานบริการและร้านอาหาร ไม่ให้มีการขายแอลกอฮอล์ให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีและไม่ให้มีการละเมิดต่อกฎหมาย ดังการให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ได้เน้นย้ำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องกวาดขันในเขตพื้นที่ตนเอง ไม่ให้มีการกระทำความผิดในสถานบริการ ร้านค้า ร้านอาหารที่เปิดลักษณะคล้ายกันนี้... มีการออกตรวจตรากันตลอด” (นางสาวปราณี รื่นฤทธิ, สัมภาษณ์ 2560) “ออกตรวจตามสถานประกอบการ ร้านค้าที่สงสัย จะมีการแจ้งกันมาและไปตรวจค้น ร้านอาหารก็ไปตรวจตักเตือน ทำงานร่วมกันสามฝ่ายโดยมีทหาร ตำรวจ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัคร” (นายณรงค์ โภสร, สัมภาษณ์ 2560)

2.3 อำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทาง และสถานที่ๆ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ตลอดจนสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการที่คล้ายกับสถานประกอบการ

จากข้อมูลตามคำสั่งที่ 22/2558 ได้ให้อำนาจฝ่ายปกครองมีอำนาจในการเพิกถอนใบอนุญาตและ/หรือสั่งปิดและ/หรือห้ามเปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงานหรือกิจการพาณิชย์ใดๆ ซึ่งได้มีการฝ่าฝืนกฎหมายนั้น ผู้ศึกษาขอแยกออกเป็นประเด็นๆ ดังนี้

- 1) อำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทาง
- 2) อำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ๆ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้สถานศึกษา
- 3) อำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการคล้ายกับสถานประกอบการ

2.3.1 อำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทาง

จากข้อมูลคำสั่งที่ 22/2558 ได้ให้อำนาจฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจ และพนักงานทหารมีอำนาจสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการได้ทันที ใน

กรณีเมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านและเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่ามีผู้ประกอบการของสถานที่ ร้านค้า โรงงานหรือกิจการพาณิชย์ใดๆ ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับ การผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ซึ่งเป็นลักษณะที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการเตรียม ยุยง ส่งเสริม สนับสนุน ชักชวน จัดให้มี จัดหา เป็นธุระ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางเดินรถ ดังคำสั่ง 22/2558 ข้อ 3 ที่บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หากกระทำการนั้นในลักษณะที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการเตรียม ยุยง ส่งเสริม สนับสนุน ชักชวน จัดให้มี จัดหา เป็นธุระ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำในลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลใดก็ตามหรือผู้ประกอบการกิจการพาณิชย์ โรงงาน หรืออาคารที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ในการประกอบกิจการดังกล่าว สั่งปิดการค้าเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการได้ทันที ในกรณีที่มีการสั่งปิดการค้าเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการนั้นให้คำสั่งปิดการค้าเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นที่สุด

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข มีอำนาจทำการตรวจสอบกิจการพาณิชย์กิจการตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และอาคาร ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข แล้วแต่กรณี มิให้มีการกระทำผิดตามวรรคสอง และให้พนักงาน ฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจ หน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานสาธารณสุขดังกล่าวด้วย ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตามกฎหมายนั้น”

ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในทางปฏิบัติพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายปกครองไม่ได้มีอำนาจสั่งปิดการค้าเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการ แต่

มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีที่สถานประกอบการที่มีการฝ่าฝืนกฎหมายต้องถูกสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการนั้น กล่าวคือในกรณีที่กำนันผู้ใหญ่บ้านตรวจพบการกระทำ ความผิดต่อกฎหมายในสถานประกอบการใด ต้องทำรายงานถึงเหตุและพฤติการณ์กระทำผิดที่ ละเมิดต่อกฎหมายให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นซึ่งคือนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อ พิจารณาและออกคำสั่งต่อไป ดังข้อมูลสัมภาษณ์ที่ว่า “การกระทำผิดที่ต้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน ปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ คล้ายสถานบริการหรือร้านค้าต่างๆ ต้องทำรายงานเสนอไปยังนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด ตามลำดับ เพื่อออกคำสั่งอย่างไรๆ ต่อไปอีกที” (นายวุฒิชัย เกิดทอง, สัมภาษณ์ 2559)

“ไม่เคยใช้อำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดเอง เพราะเข้าใจดีอยู่แล้วว่า เราเป็นผู้ปฏิบัติที่ต้องรายงาน ให้เป็นเรื่องของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นคนสั่ง” (นาย สุพจน์ สีตะระโส, สัมภาษณ์ 2559)

2.3.2 อำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ๆ ขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้สถานศึกษา

ข้อมูลตามคำสั่งที่ 22/2558 ได้ให้อำนาจฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจ และพนักงานทหารมีอำนาจสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการได้ ในกรณี เมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านและเจ้าหน้าที่ตรวจพบที่มีการกระทำความผิดของสถานที่ ร้านค้า หรือสถาน ประกอบการซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณหอพักนักศึกษา หรือที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษาหรือ โรงเรียน ที่มีการฝ่าฝืนกฎหมายโดยมีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ ร้านค้า หรือสถาน ประกอบการของตน ดังคำสั่งที่ 22/2558 ข้อ 6 บัญญัติว่า “ในกรณีที่เป็นสถานบริการหรือสถาน ประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับ สถานประกอบการซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง กับสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน สถานที่ดังกล่าวด้วย ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอน ใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถาน ประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ ในสถานที่ดังกล่าวอีก”

จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า ในทางปฏิบัติเมื่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตรวจพบ การกระทำความผิดของสถานที่ ร้านค้า หรือสถานประกอบการซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณหอพักนักศึกษา หรือที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษาหรือโรงเรียน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องทำรายงานถึงเหตุที่ เกิดการฝ่าฝืนกฎหมายเสนอไปยังนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาและออกคำสั่งเพิก ถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน ปิดสถานบริการหรือสถาน ประกอบการที่คล้ายสถานบริการหรือร้านค้าต่างๆ เหล่านั้นต่อไปดังการทำให้สัมภาษณ์ว่า “การ กระทำผิดที่ต้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน ปิด

สถานบริการหรือสถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการหรือร้านค้าต่างๆ ต้องทำรายงานเสนอไปยัง นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดตามลำดับเพื่อออกคำสั่งอย่างใดๆ ต่อไปอีกที” (นายวุฒิชัย เกิดทอง, สัมภาษณ์ 2559)

2.3.3 อำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการคล้ายกับสถานประกอบการ

ข้อมูลตามคำสั่งที่ 22/2558 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวมถึงพนักงานฝ่ายปกครอง มีอำนาจในการเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการคล้ายกับสถานบริการ เมื่อผู้ประกอบการกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้คือ ยินยอมหรือปล่อยให้พลละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการในสถานประกอบการของตน ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ เปิดทำการหรือบริการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ ยินยอมหรือปล่อยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่กิจการของตน และถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วยในเรื่องอำนาจเหล่านี้มีบัญญัติไว้ในคำสั่งข้อ 4 วรรคสองและวรรคสี่กล่าวคือ คำสั่งที่ 22/2558 ข้อ 4 วรรคสองบัญญัติว่า “ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการ หรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาต ก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี”

และข้อ 4 วรรคสี่ บัญญัติว่า “ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้น ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิต เพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา และห้ามมิให้ออก ใบอนุญาตขายสุราให้อีก”

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่เคยใช้อำนาจในการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการคล้ายกับสถานบริการนั้น ซึ่งตามคำสั่งที่ 22/2558 ให้ฝ่ายปกครองมีอำนาจตามกฎหมายในการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการคล้ายกับสถานบริการ แต่ในทางปฏิบัติเมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านตรวจพบการกระทำผิดที่

ฝ่าฝืนกฎหมายของสถานที่เหล่านั้นก็ต้องทำรายงานตามลำดับชั้นถึงนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาและออกคำสั่งต่อไปอีกที่ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “การกระทำผิดที่ต้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน ปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการหรือร้านค้าต่างๆ ต้องทำรายงานเสนอไปยังนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดตามลำดับ เพื่้อออกคำสั่งอย่างใดๆ ต่อไปอีกที” (นายวุฒิชัย เกิดทอง, สัมภาษณ์ 2559)

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558

ผู้ศึกษาได้เลือกกรณีศึกษาที่ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรีเพราะในเขตพื้นที่ดังกล่าวฝ่ายปกครองโดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งที่ 22/2558 และเกิดปัญหาขัดกันระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและมีร้านอาหารต้องปิดกิจการ กล่าวคือจากการศึกษาข้อมูลการให้สัมภาษณ์และสังเกตการณ์ พบว่า ปกติก่อนมีการทำรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 การตั้งด่านตรวจตามถนนทางเดินรถ และการออกตรวจตามสถานที่ ร้านค้า ร้านอาหาร สถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดบริการในลักษณะคล้ายสถานบริการจะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตั้งแต่ถัดจากวันที่ทำรัฐประหารมาได้มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดและออกตรวจมากขึ้นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยตามคำสั่งคณะทำการรัฐประหารโดยมีฝ่ายทหารและฝ่ายปกครองเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ด้วย และเมื่อมีคำสั่งที่ 22/2558 ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันภัยสังคม เพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ทั้งเพื่อสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบให้แก่เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้องและสังคมในส่วนรวมให้ตระหนักถึงความปลอดภัย การให้ความคุ้มครองกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายสถานบริการและแก้ไขปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ทั้งลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินการเพื่อปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคม โดยในคำสั่ง 22/2558 ได้กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งด้วย ดังนั้นจึงเกิดปัญหาการใช้อำนาจของตัวกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเองที่มีอำนาจซ้ำซ้อนอยู่ในตัวเอง และการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกันกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่เดิม รวมทั้งปัญหาของผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรมซึ่งเป็นกรณีของกิจการร้านค้า

ร้านอาหาร สถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดบริการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการบางแห่ง จะเปิดกิจการได้ต้องมีผู้ที่ไม่อาจกล่าวอ้างได้ดูแลเป็นพิเศษทั้งเป็นผู้ประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยภายในร้านหรือสถานประกอบการเพราะเป็นกิจการที่สุ่มเสี่ยงต่อการฝ่าฝืนกฎหมายบางเรื่อง อาทิเช่น ผู้ใช้บริการมีอายุต่ำกว่า 20 ปี เปิดบริการเกินเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ขายสุราเกินเวลาตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งผู้ประกอบการปล่อยปะละเลยให้ผู้ใช้บริการนำอาวุธ วัตถุระเบิด ยาเสพติดหรือสิ่งของผิดกฎหมายเข้าไปในสถานประกอบการ เป็นต้น

ผู้ศึกษาขอแบ่งวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558 ออกเป็น 3 กรณี ดังนี้

- 1) การปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติอยู่
- 2) อำนาจที่ซ้ำซ้อนอยู่ในตัวบุคคลเดียว
- 3) ผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม

3.1 การปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติอยู่

จากข้อมูลการศึกษาและการให้สัมภาษณ์พบว่า ตำบลทับยา อำเภออินทร์ จังหวัดสิงห์บุรีเป็นเมืองเล็กๆ ประชาชนในเขตพื้นที่มีรู้จักกัน มีความเป็นอยู่แบบชนบทและมีกลุ่มเยาวชนกลุ่มเล็กๆ ที่การมั่วสุมกัน ขับรถเสียงดังบ้างแต่ไม่มากนัก แต่ทั้งนี้ก็มีเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจอำเภออินทร์บุรีปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ปรามปรามการกระทำความผิดและตั้งด่านตรวจตามถนนสายต่างๆ เพื่อตรวจหาสิ่งของผิดกฎหมายและเป็นการปรามไม่ให้มีการกระทำความผิดต่อกฎหมายเกิดขึ้น รวมทั้งออกตรวจร้านอาหารสถานบริการหรือสถานประกอบการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ ซึ่งในตำบลทับยาจะมีร้านอาหารซึ่งมีลักษณะคล้ายสถานบริการอยู่ 2 แห่ง ได้แก่ ร้านอาหารรวงทอง และร้านอาหารเพรียว ดังที่เจ้าหน้าที่ตำรวจให้สัมภาษณ์ว่า “ส่วนเรื่องร้านอาหารจะมีตำรวจสายตรวจไปตรวจตราอยู่ตลอดเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและไม่ให้มีการกระทำความผิดต่อกฎหมาย” (พ.ต.ท.วิสันต์ วัตรายุวงษ์, สัมภาษณ์ 2559)

ตั้งแต่มีการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาก็เริ่มมีการจัดกำลังเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในแต่ละพื้นที่อย่างเคร่งครัด ทั้งมีการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน 3 ฝ่ายโดยมีฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยเป็นช่วงที่แรกๆ ของการทำรัฐประหารซึ่งการปกครองเป็นเผด็จการทหารจึงมีคำสั่งให้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและเด็ดขาด และมีคำสั่งที่ 22/2558 ของหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพื่อจัดระเบียบสังคมและเป็นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางเดินรถ และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ เพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น ในการรวมตัวแข่ง

รถยนต์และรถจักรยานยนต์ การขยับยั้งผู้ที่อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดบริการคล้ายสถานบริการ และแก้ไขปัญหการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา โดยในคำสั่งนั้นได้กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งด้วย ซึ่งปกติหน้าที่เหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่พอมีคำสั่งที่ 22/2558 ได้มีการประสานสนธิกำลังกันในการปฏิบัติหน้าที่ มีการประชุมเรื่องมาตรการตามคำสั่งนี้ในวาระการประชุมประจำเดือนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อกำชับตามคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด โดยนายอำเภอได้ชี้แจงคำสั่งที่ 22/2558 และคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยืนยันย้ำถึงการปฏิบัติหน้าที่โดยตัวแทนฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมประชุมด้วย ในส่วนของฝ่ายปกครองได้มอบหมายให้กำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ในเขตตำบลของตน โดยให้มีการจัดเวรออกตรวจและตั้งด่านร่วมกับฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการตั้งด่านตรวจบนถนนสายหลักและจุดที่เคยมีกลุ่มวัยรุ่นขับรถเสียดังเพื่อตรวจรถจักรยานยนต์และรถยนต์ที่มีการแต่งรถหรือมีพฤติกรรมที่สื่อให้เห็นว่าน่าจะนำรถไปแข่งขันกัน และออกตรวจตามสถานที่ ร้านค้าที่รับแต่งรถหรือขายอะไหล่ อุปกรณ์รถจักรยานยนต์และรถยนต์เพื่อปราบปรามไม่ให้มีการสนับสนุนให้มีการนำรถจักรยานยนต์และรถยนต์ไปแข่งขันกันในทางเดินรถ ตลอดจนออกตรวจ ร้านอาหารหรือสถานบริการต่างๆ เพื่อไม่ให้มีการปล่อยปะละเลยให้มีเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปีเข้ามาให้บริการ ไม่ให้ผู้ให้บริการนำอาวุธหรือยาเสพติดเข้ามาในสถานที่ประกอบการ ไม่ให้มีการเปิดบริการเกินกว่าเวลาที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งไม่ให้มีการขายสุราเกินกว่าเวลาที่กำหนดด้วย ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการมีการปล่อยปะละเลยให้มีการฝ่าฝืนกฎหมาย ก่อนออกปฏิบัติหน้าที่จะมีการประสานงานกันในระดับอำเภอและหัวหน้าหน่วยงานเพื่อนัดหมายในการออกปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจร่วมกัน และบางครั้งในการตรวจสถานที่ ร้านค้า สถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดบริการคล้ายสถานบริการจะมีการได้รับข้อมูลมาจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากนั้นผู้บังคับบัญชาในแต่ละฝ่ายจะประสานกันเพื่อออกตรวจสถานที่ต่างๆ ตามที่ได้รับแจ้งจากกำนันผู้ใหญ่บ้าน ดังคำให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า “การตั้งด่านเป็นเรื่องปกติที่เจ้าหน้าที่จะปฏิบัติประจำ แต่พอมีคำสั่งดังกล่าวมีการประสานกัน สนธิกำลังเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ทางผู้ใหญ่(หมายถึงผู้บังคับบัญชา)สั่งมา สนธิกำลังโดยมีกำนันผู้ใหญ่บ้าน ทหารร่วมกัน...การทำงานร่วมกันเป็นสิ่งที่ดี เป็นระบบ ช่วยกัน อีกอย่างการทำงานทุกครั้ง จะมีการประสานกันในระดับผู้นำเช่นจากปลัดอำเภอ และจะมีการประชุมเพื่อทำความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่... ตั้งแต่มีการรัฐประหาร การทำงานต้องมีทหารและฝ่ายปกครองเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันเพื่อช่วยกันทำงานเพื่อประโยชน์สูงสุดในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม และเมื่อมีคำสั่งในการป้องกันการแข่งขันรถ แก้ไขปัญหาการแข่งขันรถและสถานบริการ

รวมทั้งการขายสุราใกล้สถานศึกษาก็มีมาตรการเข้มข้น ได้ย้ำเน้นทำงานร่วมกันและฝ่ายปกครองมีอำนาจมากขึ้น ก่อนนั้นไม่มีการตรวจละเอียดถึงขั้นต้องไปในร้านแต่งรถหรือตรวจร้านค้าใกล้สถานศึกษา แต่พอมีคำสั่งก็มีการตรวจร่วมเพื่อปราบไม่ให้เกิดการละเมิดกฎหมายตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและผู้บังคับบัญชา. . . มีกำนันผู้ใหญ่บ้านร่วมตรวจ จะประสานกันก่อนออกพื้นที่” (พ.ต.ท.นิริช เรืองวงศ์, สัมภาษณ์ 2559)

“ตั้งแต่มีรัฐประหาร งานจะเข้มข้นเพราะคำสั่งต้องเคร่งครัด จะประสานกัน 3 ฝ่าย ร่วมกันทหาร ตำรวจ อำเภอ...ตั้งแต่มีคำสั่ง 22/58 ก็ต้องเข้มงวดรถแข่ง ร้านอาหาร ร้านขายสุรา ร้านค้าใกล้โรงเรียน ผู้ใหญ่กำนันเป็นคนหาข่าวได้ดี แจ้งเบาะแสเข้ามา เราประสานกันเข้าตรวจค้น และดำเนินการตามกฎหมาย” (พ.ต.ท.วิสันต์ วัตรายวงศ์, สัมภาษณ์ 2559)

แต่ทั้งนี้ในบางครั้งที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ออกปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งโดยมีการตั้งด่านตรวจบนถนนทางเดินรถสายหลักและออกตรวจตามสถานที่ ร้านค้า ร้านอาหารหรือสถานบริการซึ่งไม่มีฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมปฏิบัติหน้าที่ด้วย กรณีการออกตรวจและตั้งด่านกันเองเนื่องด้วยคำสั่งของนายอำเภอในการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้กำชับให้กวดขันไม่ให้มีการกระทำความผิดในเขตพื้นที่ของตน ซึ่งบางครั้งกลุ่มของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้การประสานจากเจ้าหน้าที่ตำรวจและฝ่ายทหารสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ แต่ด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่ไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอยู่แล้ว ดังคำให้สัมภาษณ์ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ว่า“เน้นการปราบ โดยมีคำสั่งมาจากนายอำเภอ จัดตรวจร่วมหลายฝ่าย จะมีช่วงนี้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งมาให้กวดขันอาชญากรรม ปกติก่อนนั้นมีการปล่อยแถว ตั้งด่านบ้าง ตรวจบ้าง แต่ไม่เข้มงวดเหมือนช่วง คสช.เข้ามา. . . บางครั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านออกตรวจเอง ตั้งด่านเองโดยมีการนัดกันก่อนตามเวรที่วางไว้ เรื่องนี้ได้มีคำสั่งนายอำเภอกำชับให้กวดขันการกระทำความผิดในเขตพื้นที่ตน จึงต้องปฏิบัติซึ่งบางที่เราไม่ได้การประสานจากเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหาร แต่เราต้องรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่ไม่ให้มีการกระทำความผิด” (นายสุพจน์ สีตะระโส, สัมภาษณ์ 2559)

ในช่วงนี้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงเริ่มมีบทบาทอีกบทบาทหนึ่งจากเพียงเป็นแขนขาของการปกครองส่วนภูมิภาค เป็นนักปกครอง กลายเป็น "เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปราบปราม" และนับเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง ในการทำงานและการใช้อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีความ "ซ้ำซ้อน" เพราะจากปกติเดิมเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ในการตั้งด่านตรวจตามถนนสายต่างๆ และตรวจตามสถานที่ ร้านค้า ร้านอาหารหรือสถานบริการเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และต้องปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจหลังการทำรัฐประหาร และมีคำสั่งที่ 22/2558 แต่ทั้งนี้ปัญหาเกิดจากฝ่ายปกครองโดยกำนันผู้ใหญ่บ้านได้มีการปฏิบัติหน้าที่กันเองในเขตพื้นที่ตำบลซึ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.

2457 จึงมีการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกัน ไม่ว่าจะเป็นการตั้งด่านตรวจตามถนนทางเดินรถ และการตรวจตามสถานที่ ร้านค้า ร้านอาหารหรือสถานบริการ

ปัญหาของการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติอยู่เดิม ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558 จะเห็นว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านได้รับคำสั่งจากนายอำเภอให้มีการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งที่ 22/2558 อย่างเคร่งครัดเพื่อไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในพื้นที่ของตน กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงมีปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ตำบลของตนอย่างเข้มงวด ทั้งนี้เมื่อมีการซ้ำซ้อนกันลักษณะต่างฝ่ายต่างปฏิบัติในบางครั้ง ก็เป็นเหตุให้มีความขัดแย้งกันระหว่าง 2 หน่วยงาน ในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันมีการปะทะคารมยักยักซึ่งอาจเกิดจากการไม่พอใจในการปฏิบัติซ้ำซ้อนกัน แต่ยังไม่พบปัญหาที่แสดงออกมาเป็นรูปธรรมให้เห็นถึงความเสียหายที่ชัดเจน แต่ก็มีกรณีพิพาทคดีกัน ดังคำให้สัมภาษณ์ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ว่า“เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำงานอยู่แล้ว และเรามาทำงานซ้อนกันถ้าต่างคนต่างทำ ถ้าทำด้วยกันก็ไม่เป็นไร” “มีแซวๆ กันบ้างปะทะอารมณ์บ้าง คงอาจไม่พอใจบ้าง (ผู้ให้สัมภาษณ์หัวเราะ) แต่ไปด้วยกันได้” (นายณรงค์ โคสร, สัมภาษณ์ 2560) นั่นคือแค่การปะทะคารม แต่ระยะยาวอาจมีผลเสียหายกับงานราชการได้เพราะด้วยความมึนคึดคักกัน ซึ่งต่อไปในการดูแลความทุกข์ร้อนของชาวบ้านในหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านต้องมีปัญหาในเรื่องการประสานงานราชการในส่วนของผู้ที่ตำรวจได้เพราะเริ่มมึนคึดคักกัน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “การตั้งด่านตรวจผู้กระทำความผิด เป็นเรื่องของตำรวจ แต่ให้ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และอาสาสมัครไปทำงานแบบนี้ก็ซ้อนกัน และอาจทำให้ตำรวจไม่พอใจได้ มีเคยกแซวๆ และพูดเชิงต่อว่า และเคยมีเรื่องชาวบ้านทะเลาะวิวาทกันทำร้ายร่างกายกัน ทางผู้ใหญ่บ้านไปประสานตำรวจให้มาระงับเหตุ ก็ทำเหมือนแกล้งมาล่าช้า แล้วอ้างว่า ก็มีผู้ใหญ่บ้านไว้ทำอะไร การที่เป็นแบบนี้ก็เกิดจากการทำงานที่มีมึนคึดคักกันก็เพราะผู้ใหญ่บ้านไปตรวจตามร้านอาหารที่ทำให้พวกเขาเสียผลประโยชน์” (นายสมบัติ อิ่มน้อย, สัมภาษณ์ 2560)

3.2 อำนาจที่ซ้ำซ้อนอยู่ในตัวบุคคลเดียว

ปกติกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำชาวบ้านในหมู่บ้านและตำบลโดยมีการเลือกตั้งมาจากชาวบ้าน โดยชาวบ้านเลือกมาเพราะเป็นคนที่ชาวบ้านความเคารพนับถือ เป็นที่พึ่งให้กับชาวบ้านในยามทุกข์ยาก เป็นผู้ประสานหน่วยราชการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนต่างๆ บำบัดทุกข์บำรุงสุขราษฎร และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 โดยเป็นผู้ช่วยนายอำเภอในส่วนของราชการส่วนภูมิภาค ทั้งนี้ตั้งแต่มีคำสั่งที่ 22/2558 ทำให้กำนันผู้มีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในการตั้งด่านตรวจและออกตรวจค้นสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถ และสถานที่ๆ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาเพื่อไม่ให้มีการขายแอลกอฮอล์ ตลอดจนตรวจสถานบริการหรือสถาน

ประกอบการที่เปิดให้บริการที่คล้ายกับสถานบริการ ซึ่งหน้าที่ตามอำนาจใหม่ที่มากับคำสั่งที่ 22/2558 เป็นลักษณะฝ่ายปราบปราม ซึ่งเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่แตกต่างกันและเป็นการปรับแก้กับราษฎร จึงกลายเป็นว่ามีอำนาจซ้ำซ้อนอยู่ในตัวบุคคลเดียวของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ด้วยปัญหาความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ที่อยู่ในตัวบุคคลเดียวของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นเหตุให้มีอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558 อยู่สองประการคือ

ประการแรก ด้วยความเป็นผู้นำชาวบ้านนั้น ชาวบ้านเป็นผู้เลือกตั้งมาและกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นคนในหมู่บ้านที่ต้องเป็นคนรู้จักสนิทสนมกันเป็นอย่างดีรวมทั้งอาจเป็นเครือญาติพี่น้องกัน การจะใช้อำนาจตรวจค้นซึ่งของผิดกฎหมาย หรือตรวจตราสถานที่ ร้านค้าต่างๆ เพื่อไม่ให้มีการฝ่าฝืนกฎหมายนั้นเป็นเรื่องเสมือนคำว่า “ลูบหน้าปะจมูก” จึงเป็นอุปสรรคต่อการใช้อำนาจตามคำสั่ง 22/2558 ดังที่มีคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “บ้านทับยาเป็นเมืองเล็ก คนในหมู่บ้านหรือหมู่บ้านใกล้เคียงจะรู้จักกันหมด ส่วนใหญ่เครือญาติ เป็นญาติสายตรงบ้างดองบ้าง ผู้ใหญ่บ้านมีญาติเยอะก็ได้ เป็นญาติกันก็คือญาติไม่ค่อยมีปัญหากัน ที่จะให้ผู้ใหญ่บ้านมาตรวจจับญาติกันคงยาก” (นายสมบัติ อิ่มน้อย, สัมภาษณ์ 2560) ด้วยบทบาทเดิมเป็นผู้นำใกล้ชิดดูแลทุกข์บำรุงสุขแก่ชาวบ้าน กับอีกบทบาทเป็นฝ่ายปราบปรามมุ่งจับผิดและดำเนินคดีตามกฎหมาย ย่อมทำให้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามคำสั่งที่ 22/2558 ได้ แต่ก็มีผู้ใหญ่บ้านบางคนที่ได้มีการปฏิบัติหน้าที่จริงจึงเสมือนเป็นการตรวจปราบปรามการกระทำความผิด กล่าวชัดๆ คือ จากการเป็นพนักงานปกครองเป็นแขนขาให้กับราชการส่วนภูมิภาคคอยดูแลบำบัดทุกข์บำรุงราษฎร แปรเปลี่ยนเป็น “เจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปราม” จนลืมนหน้าที่เดิมไปเลย ซึ่งย่อมทำให้งานในหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเสียหายได้ อย่างเช่นเมื่อทางราชการส่วนภูมิภาคมีโครงการให้ผู้ใหญ่บ้านดำเนินการในหมู่บ้านของตนก็ไม่สามารถทำได้ เพราะขาดความร่วมมือจากประชาชนในหมู่บ้านดังที่คำสัมภาษณ์ของชาวบ้านที่ว่า “บางทีผู้ใหญ่บ้านมันร้ายเกิน ไม่ยึดหยุ่น แต่ก็ยังเป็นบางคน แต่ที่ว่ามันตัวร้ายนิดหน่อยก็ไม่ยอม มันจะจับอย่างเดียว แต่กรรมสนองแล้ว แค่เรียกชาวบ้านไปรวมกันยังไม่มีใครไปเพราะหมดศรัทธา” (นายสมเกียรติ แก้วปราด, สัมภาษณ์ 2560)

ประการที่สองคือ ความรู้ความสามารถของกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่เพียงพอหรือไม่มีเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ในเชิงปราบปรามเพราะการตั้งด่านตรวจหรือออกตรวจหรือตรวจค้นในสถานที่ต่างๆ อาจต้องเผชิญหน้ากับผู้กระทำความผิดซึ่งไม่อาจกล่าวได้ว่าจะพบคนร้ายหรือผู้กระทำความผิดที่มีอุปนิสัยหรือโหดร้ายแค่ไหน อย่างไรก็ตามไม่อาจตอบได้ การตรวจตราตามร้านค้าธรรมดาในพื้นที่หมู่บ้านของตนไม่ว่าเรื่องอุปกรณ์แต่งรถ หรือการห้ามขายแอลกอฮอล์บริเวณใกล้สถานศึกษาหรือหอพักคงไม่มีปัญหาเพราะเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงนัก แต่การตั้งด่านตรวจตามถนนต่างๆ และ

ออกตรวจตามสถานบริการอาจมีปัญหากับการปฏิบัติหน้าที่ได้ ดังที่มีเหตุของการแย่งปืนผู้ใหญ่วัยบ้านในพื้นที่ตำบลทับยาเพราะผู้ใหญ่วัยบ้านไม่มีทักษะของการใช้หรือพกพาอาวุธปืน ตลอดจนวิธีการปฏิบัติในการตรวจค้นตัวบุคคลว่าควรปฏิบัติอย่างไร ดังคำให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ว่า “เคยมีเหตุในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่วัยบ้านมาแล้วคือ เคยมีผู้ใหญ่วัยบ้าน โคนวัยรุ่นแย่งปืน ในช่วงการตรวจค้นกลุ่มวัยรุ่นคือขาดประสพการณ์ เป็นเรื่องอันตรายที่จะให้กำนันผู้ใหญ่วัยบ้านมาทำหน้าที่แบบตำรวจ” (พตท.นิรันดร์ เรื่องวงศ์, สัมภาษณ์ 2559)

3.3 ผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม

จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่วัยบ้านอีกปัญหาหนึ่งที่นอกจากความซ้ำซ้อนแล้ว คือมีเรื่องของผลประโยชน์ที่เกิดจากสภาพของสังคมและการประกอบธุรกิจร้านอาหารหรือสถานบริการ ซึ่งเป็นลักษณะที่สัมพันธ์ต่อการผิดกฎหมาย อาทิ อาจมีเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปีเข้าไปใช้บริการ เปิดบริการเกินกว่าเวลาที่กำหนด ขายสุราเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งการส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปดูแลในสถานที่เพื่อป้องกันการมีเรื่องทะเลาะวิวาทกันจากกลุ่มวัยรุ่น และมีเสียงดังกันซึ่งอาจก่อความรำคาญคนอื่นและปัญหากันได้ ตลอดจนร้านเกมที่อาจเป็นแหล่งมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น ดังนั้นสถานประกอบการเหล่านี้จึงต้องมีผู้ดูแลซึ่งอาจเป็นผู้มีอิทธิพลและ/หรือเป็นเจ้าของพื้นที่ของรัฐ ดังนั้นจึงเกิดเรื่องของผลประโยชน์ขึ้น แต่ทั้งนี้เมื่อเป็นผลประโยชน์ที่ไม่มีกฎหมายรับรองและเป็นการให้และรับผลประโยชน์เพื่อให้มีการฝ่าฝืนกฎหมายถือว่าเป็นผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม ดังการให้สัมภาษณ์ของชาวบ้านในเรื่องร้านเกมว่า “ที่ร้านเกมร้านค้าที่มีอะไรสื่อในทางเสียหาย ต้องจ่ายเงิน ต้องมีคนดูแล” (นาย ก. นามสมมติ, สัมภาษณ์ 2560) และร้านอาหารเพริชวที่เปิดอยู่หมู่ 4 ตำบลทับยาซึ่งเป็นร้านอาหารที่มีดนตรีขับกล่อม มีสาวเสิร์ฟดูแลผู้ให้บริการซึ่งต้องมีผู้ดูแลและมีการจ่ายค่าตอบแทนในการดูแลร้าน ดังคำให้สัมภาษณ์จากเจ้าของกิจการร้านอาหารและชาวบ้านว่า “การเปิดร้านอาหารไม่ได้มีอะไรผิดเยอะ ก็แค่มีเหล้า อาหาร มีผู้หญิงเป็นเด็กเสิร์ฟดูแลแขกบ้าง เพื่อให้เชียร์อาหารเท่านั้น...ปกติที่ร้านเสียเงินให้กับเจ้าหน้าที่รายเดือนโดยมีคนของเจ้าหน้าที่มาเก็บอีกที...ตำรวจมาดูแลให้ ป้องกันการมีเรื่องทะเลาะวิวาทเพราะที่ร้านจะมีกลุ่มวัยรุ่นบ้าง อาจเสียงดังบ้าง อาจก่อความรำคาญคนอื่น ก็ดีกว่าไม่มีใครดูแล จึงไม่ได้คิดอะไรมากเพราะตำรวจดูแลได้ก็อยู่แล้ว” (นางสาว ข. นามสมมติ, สัมภาษณ์ 2559)

แต่ด้วยการเปิดร้านเกมหรือร้านอาหารที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการต้องมีการดูแลจากผู้ที่ไม่อาจกล่าวอ้างได้เพื่อคอยช่วยเหลือกิจการให้ดำเนินต่อไปได้โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมาตรวจจับผิดว่ามีการกระทำอย่างใดๆ ที่ฝ่าฝืนกฎหมายบ้าง แต่พอมีคำสั่งที่ 22/2558 และมีการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน 3 ฝ่าย โดยมีฝ่ายปกครอง ฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทางผู้ประกอบการร้านอาหารต้องดูแลเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เข้ามาตรวจเพื่อให้กิจการดำเนินต่อไปได้จึงเป็นปัญหาของเจ้าของกิจการ

หรือผู้ประกอบการ อันได้แก่เจ้าหน้าที่ทหารหรือกำนันผู้ใหญ่บ้านบางคนเห็นแก่คนรู้จักกันหรือผลประโยชน์เล็กน้อยกับมีบางคนที่ตรงใจเอากฎหมายใช้บังคับ กรณีที่รู้จักมักคุ้นกันอาจเพราะเป็นคนหมู่บ้านเดียวกันและ/หรือหมู่บ้านใกล้เคียงที่เคยผ่านไปมาด้วยสภาพแวดล้อมมีความเป็นอยู่แบบชนบทจึงมักรู้จักกัน เจ้าหน้าที่กลุ่มนี้จะได้รับการดูแลจากผู้ประกอบการในลักษณะการเอื้อเพื่อแผ้วถางโดยการเลี้ยงอาหารหรือใช้บริการฟรี ดังที่ข้อมูลให้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ว่า“ต่างคนต่างมาขอกินฟรี คนทำร้านอาหารลำบาก ต้องคอยดูแลคนที่ทำหน้าที่ที่ต้องมาตรวจเรา” (นางสาวภัศรา ปั้นหนวด, สัมภาษณ์ 2559) แต่ทั้งนี้การรู้จักมักคุ้นกันตามประสาชาวบ้านนั้น ถึงแม้ว่าไม่ได้รับการดูแลจากผู้ประกอบการหรือไม่มีผลประโยชน์ใดๆ ถ้าได้มีการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติให้เกิดมีการกระทำ ความผิดต่อกฎหมายก็ถือว่าไม่ถูกต้องและเกิดมีผลประโยชน์ที่ไม่ชอบขึ้นซึ่งเป็นเหตุให้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งที่ 22/2558 ได้ ส่วนเจ้าหน้าที่หรือกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติหน้าที่โดยตรงไปตรงมาหรือที่เรียกว่า “ตรงใจ” ไม่ยอมรับการดูแลจากผู้ประกอบการก็มี แต่ด้วยความตรงใจจะมีลักษณะแข็งกร้าวและไม่ยืดหยุ่นเพื่อให้ผู้ประกอบการบริหารกิจการโดยไม่ฝ่าฝืนกฎหมายก็กลับถูกมองจากผู้ประกอบการหรือชาวบ้านว่าเป็นการกลั่นแกล้งผู้ประกอบการได้ อย่างเช่นมีกรณีที่เกิดขึ้นมีผู้ใหญ่บ้านเข้าไปตรวจพบว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารมีการปล่อยปะละเลยให้มีเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปีเข้าไปใช้บริการ ทางผู้ใหญ่บ้านได้กล่าวตักเตือนแล้วผู้ประกอบการมีกิริยาขัดขืนเพราะตนได้มีประโยชน์ตอบแทนให้กับผู้ที่ไม่อาจกล่าวอ้างได้ไปแล้วรวมทั้งมีการดูแลเลี้ยงอาหารเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาตรวจเป็นบางครั้งบางคราว ฝ่ายผู้ใหญ่บ้านที่เวลานั้นจึงได้สั่งปิดกิจการด้วยวาจา ดังการให้สัมภาษณ์ว่า “มาตรวจที่ร้าน ตอนมาพร้อมกันไม่มีอะไร ก็แค่บอกกล่าวตักเตือนการให้บริการลูกค้า...เคยมาคนเดียวมีปากเสียงกันและผู้ใหญ่บ้านไม่ขอเอ่ยชื่อให้ปิดร้าน บอกถ้าคุยกันไม่รู้เรื่องไม่ให้เกียรติกันคือปิดตั้งแต่วันนี้เลย ให้ปิดวันที่ทะเลาะกัน ไม่เช่นนั้นจะเอาทหารมาปิด เขาพูดแบบนี้เลยต้องปิด” (นางสาวภัศรา ปั้นหนวด, สัมภาษณ์ 2559) “มีตั้งแต่ไม่เป็นทางการ เป็นเป็นลักษณะทะเลาะกันเรื่องที่ร้านอาหารกระทำผิดแล้วให้แก้ไข แต่ที่ร้านบอกเคลียร์แล้ว” (นาย ค.นามสมมติ, สัมภาษณ์ 2560) แต่ทั้งการสั่งปิดกิจการร้านอาหารหรือสถานบริการนั้นเป็นอำนาจของฝ่ายปกครองระดับสูงซึ่งในทางปฏิบัติผู้ใหญ่บ้านต้องทำรายงานการตรวจพบการฝ่าฝืนกฎหมายเสนอนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งต่อไป ส่วนกรณีที่เกิดขึ้นกับร้านอาหารดังกล่าวที่มีผู้ใหญ่บ้านตรวจพบการฝ่าฝืนกฎหมายแล้วมีการตักเตือนกันเพื่อไม่ให้มีกรณีการฝ่าฝืนกฎหมายให้เกิดขึ้น แต่ด้วยเหตุผลที่ทางผู้ประกอบการได้เคลียร์เรื่องผลประโยชน์กับผู้ที่ไม่อาจกล่าวอ้างแล้วจึงมีการขจัดขืนคำสั่งผู้ใหญ่บ้าน

การที่ผู้ประกอบการในกิจการร้านอาหารหรือกิจการอื่นที่สัมพันธ์ต่อการฝ่าฝืนกฎหมายได้มีการให้ผลประโยชน์เพื่อแลกเปลี่ยนให้กิจการดำเนินต่อไปได้ ย่อมเป็นปัญหาอุปสรรค

ต่อการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามคำสั่งที่ 22/2558 และต้องมีผลกระทบกำนันผู้ใหญ่บ้านอาจต้องได้รับโทษในการปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติหน้าที่ที่ปล่อยให้มีการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายเกิดขึ้น

ตอนที่ 4 แนวทางแก้ปัญหาคำสั่งใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่ง 22/2558

ในประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นเรื่องของการใช้อำนาจของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในอนาคตโดยแยกออกเป็น 2 ประเด็นคือ 1) ประเด็นความคิดเห็นต่อกำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตามคำสั่งที่ 22/2558 ของหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในยามบ้านเมืองอยู่ในสภาวะปกติ 2) ประเด็นความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่อการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอนาคต

4.1 ประเด็นความคิดเห็นต่อกำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตามคำสั่งที่ 22/2558 ของหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในยามบ้านเมืองอยู่ในสภาวะปกติ

กรณีที่บ้านเมืองอยู่ในสภาวะปกติหมายถึงภายหลังที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยุติบทบาทเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562 เรื่องนี้มีประเด็นที่ควรศึกษาที่ว่าในยามปกติเช่นนี้ควรให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตั้งด่านตรวจ ออกตรวจตามสถานที่ต่างๆ ดังบัญญัติไว้ในคำสั่งที่ 22/2558 หรือไม่ อย่างไร ผู้ศึกษาได้ข้อมูลจากความเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ข้อมูลสัมภาษณ์กลุ่มข้าราชการส่วนภูมิภาคอำเภออินทร์บุรีให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าทำให้ฝ่ายปกครองโดยมีกำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นการดีเป็นการค้ำอำนาจกันและป้องกันการทุจริตหรือการรับสินบนได้เพราะต่างตรวจสอบกันเอง ประกอบกับกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นพนักงานปกครองซึ่งมีอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และมีอำนาจตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญาในการจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าได้อยู่แล้ว และการตั้งด่านนั้นปกติกำนันผู้ใหญ่บ้านมีการตั้งด่านช่วงเทศกาลเพื่อลดอุบัติเหตุ และถ้าให้ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งที่ 22/2558 ก็ไม่ได้เป็นการเพิ่มภาระหน้าที่มากนักดังที่ปลัดอำเภออินทร์บุรีให้สัมภาษณ์ว่า “เป็นการดีถ้าให้มีอำนาจตามคำสั่งที่ 22/2558 ในยามปกติด้วยเพื่อป้องกันการรับสินบนด้วยและการทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านปกติมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่อยู่แล้วในฐานะพนักงานปกครองทั้งมีอำนาจจับกุมคนร้ายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” (นางสาวปราณี รื่นฤทธิ, สัมภาษณ์ 2560)

ข้อมูลสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความเห็นว่าไม่ควรให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจในส่วนของการปราบปรามการกระทำความผิดใดๆ และดังที่บัญญัติไว้ในคำสั่งที่ 22/2558 ด้วย แต่ให้ทำหน้าที่เป็นสายข่าวเป็นผู้แจ้งเบาะแสการกระทำความผิดให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพราะ

ด้วยกำลังพลของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอต่อการดูแลพื้นที่ของอำเภออินทร์บุรีซึ่งมีเนื้อที่กว้าง ต้องแบ่งกำลังกระจายไปตามตำบลต่างๆ ด้วยจะเหลืออยู่สถานีตำรวจก็ไม่มาก แต่ถ้าต้องให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานร่วมกันแล้วต้องมีการทำโครงสร้างการบริหารจัดการร่วมกันแบ่งความผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ชัดเจนโดยตราออกมาเป็นกฎหมายและมีการฝึกอบรมดังกล่าวตามที่เจ้าหน้าตำรวจว่า “ในยามปกติจะให้ทำงานแบบคำสั่งที่ 22/2558 ก็ดีนะ ได้ทำงานร่วมกัน ช่วยกันเป็นหูเป็นตา อีกอย่างกำลังตำรวจไม่เพียงพอต่อพื้นที่อยู่แล้ว แต่ไม่ควรใช้อำนาจในการจับกุม ตรวจค้น เป็นเพียงการหาข่าว เบาทะแสร้งการทำความผิดแล้วแจ้งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการดีกว่า”(พ.ต.ท.นิริญ เรืองวงศ์, สัมภาษณ์ 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในยามปกติไม่ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตามคำสั่งที่ 22/2558 เพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นบางคนอาจมีนิสัยไม่ดีอาจใช้อำนาจในทางที่ผิดทำนองคลองธรรม อาจใช้อำนาจที่มีในการหาผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรมกับผู้ประกอบกิจการต่างๆ อีกประการหนึ่งคือที่ผ่านมาสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งที่ 22/2558 เป็นเพราะอำนาจเผด็จการทหารในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ปกครองประเทศเท่านั้น แต่ถ้าเป็นรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยคงจะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งที่ 22/2558 ได้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นคนกันเองมีความสนิทกันส่วนตัวกับชาวบ้าน และด้วยความผู้นำชาวบ้านในระดับหัวหน้าหมู่บ้านซึ่งมีความใกล้ชิดกัน ทั้งไม่มีอำนาจพิเศษอย่างเผด็จการทหารที่ทำให้ชาวบ้านต้องเกรงกลัวกำนัน ผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว คำสัมภาษณ์ของกำนันตำบลทับยาที่ว่า “ในยามปกติการทำงานร่วมกันแบบนี้ไม่ได้ เป็นได้เฉพาะยามไม่ปกติ แต่ถ้าทำงานร่วมกันได้ก็เป็นการดี จะได้ช่วยกันดูแลประชาชน ถ้าพึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ทั่วถึง และอีกอย่างไม่ได้อยู่ใกล้ประชาชนอย่างผู้ใหญ่บ้านกำนันเพราะอยู่ในพื้นที่ ใกล้ชิด มีอะไรจะได้ปราบได้ แต่อาจมีผู้ใหญ่บ้านบางคนเท่านั้นที่อาจไม่เป็น ไม่ได้อยู่แล้วกลัวว่าจะใช้อำนาจที่มีไปรังแกเจ้าของกิจการที่มีอะไรๆ ผิดบ้าง อำนาจแบบตำรวจไม่เหมาะกับผู้ใหญ่บ้านเพราะความคุ้นเคยกันกับชาวบ้านจะมีปัญหาของการปฏิบัติหน้าที่ ที่ผ่านมาก็เพราะอยู่ในช่วงเผด็จการถึงทำงานได้แต่ก็มีปัญหาตลอด” (นายณรงค์ โสธร, สัมภาษณ์ 2560)

ข้อมูลสัมภาษณ์กลุ่มประชาชนในพื้นที่ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีความเห็นสอดคล้องกันว่าในยามปกติไม่ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจในการตั้งด่านตรวจ ออกตรวจตามสถานที่ต่างๆ ตามคำสั่งที่ 22/2558 เพราะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่อยู่แล้ว ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านดูแลชาวบ้านในงานของฝ่ายปกครองอย่างเดิมดีกว่าดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ไม่น่าดีเพราะต่างคนต่างมีความสามารถต่างกัน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรทำหน้าที่ดูแลชาวบ้าน ส่วนงานตำรวจๆ ก็ทำไปดีกว่า ยามปกติควรใช้กฎหมายตามปกติดีกว่า” (นายไพโรจน์ แก้วเกิดเกษ, สัมภาษณ์ 2560)

4.2 ประเด็นความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่อการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอนาคต

ปกติกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นแกนขาให้กับการปกครองส่วนภูมิภาคเป็นผู้ช่วยนายอำเภอและเป็นตัวแทนของประชาชนในการติดต่อประสานงานราชการต่างๆ ตลอดจนรับผิดชอบในการดูแลทุกข์สุขของประชาชนภายในเขตรับผิดชอบ และพอมมีการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจเพิ่มขึ้นในฐานะพนักงานฝ่ายปกครองที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ทั้งนี้จึงควรศึกษาถึงอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอนาคตว่าควรมีอำนาจอย่างไร ผู้ศึกษาได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

ข้อมูลสัมภาษณ์กลุ่มข้าราชการส่วนภูมิภาคอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอนาคตนั้นควรมีกฎหมายบัญญัติอำนาจให้ชัดเจน โดยระบุในกฎหมายว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจทำอะไร อย่างไรบ้างและควรให้อำนาจกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปฏิบัติหน้าที่ในการออกตรวจในเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตหมู่บ้านและตำบลของตนทั้งมีเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ร่วมด้วยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ชัดเจนแล้วต้องมีคำสั่งหรือประกาศของผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกรมและกระทรวงเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ด้วย ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “เห็นควรมีอำนาจในการตรวจตราในภาคปฏิบัติด้วยซึ่งความจริงมีอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ฯ แต่ความจริงทางปฏิบัติทำไม่ได้เท่าที่ควร จึงน่าจะมีกฎหมายพิเศษเพิ่มเติมให้อำนาจฝ่ายปกครองทำงานร่วมกับตำรวจได้ในทางปฏิบัติ ถ้ากำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจที่มีกฎหมายรองรับชัดเจนย่อมรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่ตนเองได้เป็นอย่างดี อีกอย่างการที่มีการตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจก็เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้านด้วยเพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจมีการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะมีความชำนาญซึ่งจะทำงานเสริมกันได้ดี เรื่องการข่าวกำนันผู้ใหญ่บ้านก็น่าจะมีการข่าวที่ดีและชัดเจนด้วยเพราะมีความใกล้ชิดติดกับชาวบ้านในพื้นที่ของตน” (นางสาวปราณี รื่นฤทธิ, สัมภาษณ์ 2560)

ข้อมูลสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจตำแหน่งสารวัตรสถานีตำรวจอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอนาคตนั้นควรเน้นงานด้านปกครอง งานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 ดูแลความสงบเรียบร้อยของประชาชนทั่วไปและงานตามคำสั่งราชการส่วนภูมิภาค รวมทั้งให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่เป็นฝ่ายข่าวให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยต้องมีการฝึกอบรมด้านการข่าวเป็นพิเศษดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรเน้นด้านงานปกครองของทางอำเภอ และดูแลความสงบเรียบร้อยทั่วไปในเขตพื้นที่ ควรมีการฝึกอบรมเรื่องการข่าวและสังเกตการณ์การกระทำผิดของผู้กระทำความผิดเพื่อประโยชน์ในการข่าวของความมั่นคงด้วย การออกตรวจหรือตั้งด่านตรวจนั้นถ้าจำเป็นต้องขอลำจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสนับสนุนจะปฏิบัติหน้าที่ตามลำพังไม่ได้ซึ่งอาจความเสียหายได้ ส่วนถ้าต้องปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันเลยนั้นไม่เห็นด้วยเพราะในการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่มีชั้นของความลับและอาจเกิดความเสียหายต่องานราชการได้” (พ.ต.ท.นิรัฐ เรืองวงศ์, สัมภาษณ์ 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีความคิดเห็นส่วนใหญ่สอดคล้องว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านควรมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและดูแลทุกข์สุขของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบในตำบลและหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และงานตามที่ส่วนราชการภูมิภาคมอบหมายดังกล่าว คำสัมภาษณ์ที่ว่า “เรื่องการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรเน้นด้านงานปกครอง ส่วนตัวกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่จะมาทำงาน ควรมีการคัดสรรผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งกันมาก่อนที่จะให้ประชาชนมาเลือกหรือมีข้อกำหนดคุณสมบัติให้ละเอียดกว่านี้ เพราะจะได้คนดีจริงๆ มาทำงาน...ให้ทำงานตามหน้าที่ของใคร ของมันดีกว่า อยากให้คนทำงานตระหนักในหน้าที่อันควร ไม่กลั่นแกล้งกัน ไม่ใช่อิทธิพลส่วนตัวมากลั่นแกล้งข่มเหงชาวบ้าน ผู้ประกอบการหรือธุรกิจทั่วไป” (นายสุพจน์ สีตะระโส, สัมภาษณ์ 2559)

“การใช้อำนาจในการออกตรวจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรมีเพราะต้องตรวจตรา รักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่ของคนที่รับผิดชอบ แต่กำนันผู้ใหญ่บ้านเน้นทำหน้าที่ในส่วนงานปกครองจะดีกว่าเพราะงานของอำเภอที่มอบหมายก็มีเยอะอยู่แล้ว” (นายชรินทร์ โตสุวรรณถาวร, สัมภาษณ์ 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์กลุ่มประชาชนในพื้นที่ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีความเห็นส่วนใหญ่เห็นว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรมีอำนาจหน้าที่แยกออกจากอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของประชาชนภาพรวม เรื่องประกอบอาชีพ งานหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 งานปกครองทั่วไปตามที่อำเภอมอบหมาย รวมถึงงานตามนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับประชาชน และถ้ามีอำนาจในการเป็นตัวแทนของประชาชนในสภาองค์กรท้องถิ่น ทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านควรอยู่ในตำแหน่งมีวาระ 4-5 ปีไม่ควรอยู่ในตำแหน่งจนครบ 60 ปี คำสัมภาษณ์ที่ว่า “ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ทำงานในส่วนงานของอำเภอแบบเดิมดีกว่าช่วยแนะนำเรื่องต่างๆ ในการติดต่ออำเภอและราชการต่างๆ เรื่องของการจับกุมปล่อยให้เป็นเรื่องของ

เจ้าหน้าที่ตำรวจดีกว่า และถ้าเป็นตัวแทนของชาวบ้านในการทำงานเสมือนเป็นสมาชิกอบต. หรือเทศบาลจะดีกว่าจะได้ช่วยกันพัฒนาพื้นที่” (นางลัดดา มาคล้าย, สัมภาษณ์ 2560)

และมีข้อมูลจากกลุ่มประชาชนเป็นส่วนน้อยที่เห็นว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรมีอำนาจในการตั้งด่านหรือออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจกันและป้องกันการทุจริตคอร์ปชั่นดังกล่าว คำสัมภาษณ์ที่ว่า“แต่ทำงานด้วยกันได้ ก็เป็นการค้ำอำนาจกัน ทำให้มีการรับสินบนหรือเคลียร์กันยาก ทำให้เกิดผลดีต่อการลงโทษทำผิดจริงๆ” (นายไพโรจน์ แก้วเกิดเกษ, สัมภาษณ์ 2560)

ตอนที่ 5 ข้อเสนอที่ได้จากการค้นพบและการสังเกต

การรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองต้องได้รับการร่วมมือจากหลายฝ่ายจึงจะมีความสงบสุขอย่างแท้จริง โดยแต่ละฝ่ายก็มีหน้าที่ที่แตกต่างกันไปและประสานกันได้เป็นอย่างดี ในยามบ้านเมืองปกติเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ซึ่งปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของชาติบ้านเมือง ตามข้อมูลพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและมีอำนาจจะสอบสวน จับกุม คุมขัง และปราบปรามเป็นหลัก ส่วนทหารมีหน้าที่หลักๆ คือการพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในราชอาณาจักร สำหรับกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง ทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในพื้นที่รับผิดชอบของตน ตามอำนาจหน้าที่ที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 มาตรา 27 และมาตรา 28 อีกทั้งยังเป็นผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วนหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายพิเศษจากรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครองด้วย

แต่ทั้งนี้ในยุคที่ประเทศไทยอยู่ในการปกครองแบบเผด็จการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และมีคำสั่งที่ 22/2558 ในเรื่องเป็นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางเดินรถ และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ เพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น ในการรวมตัวแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ การยับยั้งผู้ที่อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดบริการคล้ายสถานบริการ และแก้ไขปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณ

ใกล้เคียงสถานศึกษา โดยในคำสั่งนั้นได้กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งนี้ด้วย ดังนี้ด้วยอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งต้องปฏิบัติร่วมกัน และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเหมือนกันตามคำสั่งนี้ จึงมีการทำงานที่ซ้ำซ้อนในบางเรื่องและมีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

5.1 สรุปการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการตั้งด่านตรวจเพื่อระงับ ยับยั้งหรือดำเนินคดีใดๆ เพื่อป้องกันมิให้มีกระทำความผิดรวมถึงการเก็บรักษารถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ไว้ชั่วคราวตามคำสั่งที่ 22/2558

พิจารณาจากบทบัญญัติของคำสั่งที่ 22 /2558 และข้อมูลการสัมภาษณ์ประกอบกับลงพื้นที่สังเกตการณ์ในการออกตรวจ การตั้งด่านของกำนันผู้ใหญ่บ้าน พบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยา อำเภอดำรงวิทยารบรี จังหวัดสิงห์บุรี ได้มีอำนาจในการตั้งด่านตรวจคันตามคำสั่ง 22/2558 และตามคำสั่งของนายอำเภอเพื่อตรวจรถที่สัญจรในทางเดินรถ ไม่ให้มีการรวมกลุ่มกันหรือมั่วสุมกันหรือมีการจัดการให้มีการรวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อนำรถมาแข่งกันในทางเดินรถ เพื่อเป็นการระงับ ยับยั้งไม่ให้มีการนำรถมาแข่งกัน ซึ่งก่อนนั้นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่มีการตั้งด่านตรวจเพื่อตรวจคันหรือจับการกระทำความผิดเช่นนี้ มีการตั้งด่านตรวจเฉพาะตั้งแต่มีการรัฐประหารและมีคำสั่งที่ 22/2558 มาแล้ว จากการประชุมประจำเดือนที่อำเภอดำรงวิทยารบรี จังหวัดสิงห์บุรี ภายหลังจากที่มีการทำรัฐประหาร ปลัดอำเภอและนายอำเภอแจ้งในที่ประชุมประจำเดือนให้แต่ละตำบลจัดเวรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านดำเนินออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ทหาร โดยฝ่ายปกครองจะประสานงานเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอินทร์บุรี ทหารหน่วย 723 อาสาสมัครและกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการตั้งด่านตรวจ ส่วนจะตั้งที่ไหน จะพิจารณากันอีกที ส่วนใหญ่จะเป็นถนนสายหลัก และจุดที่เคยมีรถวัยรุ่นเสี่ยงดัง และพบมีการแต่งรถแข่ง ตามคำสั่ง 22/2558 ให้อำนาจกำนันผู้ใหญ่บ้านในการเก็บรักษารถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ไว้ชั่วคราวเพื่อระงับ ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดหรือแข่งรถในทางเดินรถด้วยเพื่อเป็นการแก้ปัญหาการแข่งรถ

5.2 สรุปการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการตรวจคันสถานที่ ร้านค้า โรงงานกิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทาง และสถานที่ๆ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ตลอดจนสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการที่คล้ายกับสถานบริการตามคำสั่งที่ 22/2558

ข้อมูลจากคำสั่งที่ 22 /2558 และข้อมูลการสัมภาษณ์ประกอบกับลงพื้นที่สังเกตการณ์ ผู้ศึกษาพบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยา อำเภอดำรงวิทยารบรี จังหวัดสิงห์บุรี มีอำนาจในการตรวจคันสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทางเดินรถ และสถานที่ๆ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ตลอดจน

สถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการที่คล้ายกับสถานบริการด้วย ขอแบ่งสรุปตามประเภทของสถานที่ดังนี้

5.2.1 สรุปการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการตรวจค้นสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทางตามคำสั่ง 22/2558

ด้วยคำสั่งที่ 22/2558 ได้บัญญัติให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางปกครอง หรือกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการหรือดำเนินคดีกับความผิดที่เกี่ยวกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางเดินรถ และตามคำสั่งให้อำนาจกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจเข้าไปตรวจค้นในสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถเพื่อตรวจค้นหาอุปกรณ์ หรือชิ้นส่วนที่ได้ผลิตหรือทำขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ในการนำรถไปแข่งในทางเดินรถ เพราะคำสั่งนี้อาจความผิดกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์หรือจักรยานยนต์ ได้แก่ ผู้ที่ผลิต คือทำขึ้นมา ผู้ที่มีไว้ในครอบครอง ผู้จำหน่ายหรือ “ผู้ขาย” ผู้ที่ประกอบเป็นรูปร่าง เป็นชิ้นขึ้นมา ผู้ดัดแปลง ผู้ที่เปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ไปจากเดิม และผู้ที่ทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ขึ้นมาใหม่โดยมีคุณสมบัติพิเศษหรือแตกต่างไปเพื่อใช้กับรถยนต์หรือจักรยานยนต์ปกติ ซึ่งมีลักษณะที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการเตรียม ยุยง ส่งเสริม สนับสนุนชักชวน จัดให้มี จัดหา เป็นธุระ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางเดินรถ โดยให้ถือว่าผู้ที่กล่าวมานั้นกระทำความผิดในการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางเดินรถ

และคำสั่งที่ 22/2558 ได้ให้อำนาจพนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขด้วย โดยให้ฝ่ายปกครองโดยอำนาจทำการตรวจสอบกิจการพาณิชย์กิจตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขด้วยแล้วแต่กรณี

ในทางปฏิบัติกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปฏิบัติในฐานะพนักงานฝ่ายปกครองในพื้นที่หมู่บ้านและตำบลนั้นๆ ได้รับคำสั่งจากนายอำเภอให้ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหาร ดังกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงมีอำนาจเข้าไปตรวจค้นในสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถเพื่อทำการตรวจค้น และตรวจหาสิ่งที่เป็นความผิดและเพื่อไม่ให้มีการกระทำผิด

5.2.2 สรุปการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในตรวจค้นสถานที่ๆ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักใกล้เคียงสถานศึกษาตามคำสั่ง 22/2558

คำสั่งที่ 22/2558 ได้ห้ามไม่ให้มีสถานที่ใดๆ ไม่ว่าจะป็นร้านค้าหรือผู้ประกอบการพาณิชย์ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ร้านหรือสถานประกอบการในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา มีการขายหรือจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากพบว่าการกระทำดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐดำเนินตามกฎหมายถึงขั้นเด็ดขาดและเคร่งครัด ซึ่งคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐ” ก็หมายรวมถึงพนักงานปกครองคือกำนันผู้ใหญ่บ้านด้วย ดังนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงต้องเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจตราตามร้านค้าหรือสถานประกอบการใดๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้สถานศึกษาหรือหอพักที่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานศึกษาหรือโรงเรียนเพื่อไม่ให้มีการขายหรือจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในทางปฏิบัติกำนันและผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี ได้รับคำสั่งจากนายอำเภอให้มีหน้าที่ในการกวาดขัน ออกตรวจและปรามไม่ให้มีการกระทำผิดต่อกฎหมาย โดยปลัดอำเภอและนายอำเภอได้มีการเน้นย้ำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านช่วยกันกวาดขันในพื้นที่ของตน มีการออกตรวจทั่วไป ตามร้านอาหาร ร้านค้าใกล้โรงเรียน

5.2.3 สรุปการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการตรวจค้นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการคล้ายกับสถานบริการตามคำสั่ง 22/2558

สถานบริการหรือสถานประกอบการเป็นสถานบันเทิงที่เป็นจุดเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดขึ้นได้ และคำสั่งที่ 22/2558 ได้บัญญัติห้ามไม่ให้ผู้ประกอบการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ยินยอมหรือปล่อยให้พลละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ เปิดทำการเกินกว่าเวลาที่มิถูกกฎหมายกำหนด ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือปล่อยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดตามคำสั่งที่ 22/2558 มุ่งเน้นเอาความผิดกับผู้ประกอบการที่ยินยอมหรือปล่อยให้พลละละเลยให้มีเหตุดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นในสถานประกอบการของตน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะต้องกวาดขันไม่ให้มีการกระทำความผิดดังกล่าวของผู้ประกอบการ ในเรื่องนี้พนักงานเจ้าหน้าที่รวมถึงกำนันผู้ใหญ่บ้านด้วยที่ต้องมีหน้าที่เข้าไปตรวจตราในสถานประกอบการทั้งต้องคอยสอดส่องเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้นขึ้น

ทางปฏิบัติกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตรวจสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดบริการคล้ายสถานบริการได้ตามคำสั่งที่ 22/2558 และมีคำสั่งของนายอำเภอให้กำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งที่ 22/2558 ในฐานะพนักงานฝ่ายปกครองที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และฝ่ายทหาร โดยนายอำเภอได้กำชับให้กำนันผู้ใหญ่กวาดขันสถานบริการหรือสถาน

ประกอบที่เปิดบริการคล้ายสถานบริการในเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย

5.3 สรุปการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทาง และสถานที่ๆ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ตลอดจนสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการที่คล้ายกับสถานบริการตามคำสั่งที่ 22/2558

การใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการเพิกถอนใบอนุญาตและ/หรือสั่งปิดและ/หรือห้ามเปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงานหรือกิจการพาณิชย์ใดๆ ซึ่งเป็นอำนาจตามคำสั่ง 22/2558 นี้ ผู้ศึกษาขอแยกสรุปเป็นประเด็นๆ ดังนี้

5.3.1 สรุปการใช้อำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทางตามคำสั่ง 22/2558

การใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการหรือสั่งปิดและสั่งห้ามไม่ให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทางเดินรถนั้น เนื่องจากบทบัญญัติคำสั่งที่ 22/2558 นั้นเอาความผิดกับผู้ประกอบกิจการพาณิชย์กิจ โรงงาน หรืออาคารที่เกี่ยวกับ การผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ คัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ในการประกอบกิจการดังกล่าว สั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการได้ทันที ในกรณีที่มีการสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการกิจการนั้นให้คำสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นที่สุดท้าย

โดยคำสั่งที่ 22/2558 ได้ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายด้วย โดยมีอำนาจสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการ ได้ในกรณีที่บุคคลหรือผู้ที่ผลิต ผู้ครอบครอง ผู้ที่จำหน่าย ผู้ประกอบ ผู้คัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ หรือเป็นผู้ทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ โดยการกระทำนั้นเป็นการกระทำในลักษณะที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการเตรียม ยุยง ส่งเสริม สนับสนุน ชักชวน จัดให้มี จัดหา เป็นธุระหรือมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางเดินรถ

ในทางปฏิบัติกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ ไม่ได้ใช้อำนาจสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการที่ว่ามีการตรวจพบว่าการกระทำผิดต่อกฎหมายเกิดขึ้น กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องทำรายงานถึงเหตุที่ละเมิดต่อกฎหมาย เพื่อ

รายงานผู้บังคับบัญชาซึ่งก็คือนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาและออกคำสั่งต่อไป กรณีการออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ถือเป็นเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ประกอบการ จึงให้เป็นอำนาจในการพิจารณาและออกคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาฝ่ายปกครองระดับสูง

5.3.2 สรุปการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ฯ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้สถานศึกษาตามคำสั่ง 22/2558

การใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้สถานศึกษาเนื่องจากคำสั่งที่ 22/2558 ได้บัญญัติห้ามมิให้มีสถานที่ ร้านค้าหรือสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณ ใกล้เคียงสถานศึกษา หรือห้องพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา โดยคำสั่งให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรวมถึงฝ่ายปกครองมีอำนาจตามกฎหมายในการสั่งปิดสถานที่ที่ได้กระทำความผิดทันทีโดยเด็ดขาด

ในทางปฏิบัติการอำนาจในการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน ปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการหรือร้านค้าต่างๆ นั้น เมื่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตรวจพบว่ามีกรณีฝ่าฝืนกฎหมาย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องทำรายงานเสนอไปยังนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดตามลำดับเพื่อออกคำสั่งอย่างใด ๆ ต่อไปอีกที

5.3.3 สรุปการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการคล้ายกับสถานบริการตามคำสั่ง 22/2558

ในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดคล้ายกับสถานบริการ เป็นอำนาจที่ให้ฝ่ายปกครองมีอำนาจตามคำสั่งที่ 22/2558 ซึ่งบัญญัติให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการคล้ายกับสถานบริการ เมื่อตรวจพบว่าผู้ประกอบการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ ยินยอมหรือปล่อยให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ เปิดทำการเกินกว่าเวลาที่มิกฎหมายบัญญัติ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาที่มิกฎหมายบัญญัติ ยินยอมหรือปล่อยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิดหรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตนซึ่งถือเป็นความผิด

ในทางปฏิบัติแล้วอำนาจในการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการคล้ายกับสถานประกอบการนั้น เป็นอำนาจที่ให้ผู้บังคับบัญชาฝ่ายปกครองเป็นผู้มีอำนาจในการออกคำสั่ง ส่วนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นพนักงานปกครองที่ต้องเป็นผู้ปฏิบัติในการตรวจตามสถานที่เหล่านี้ไม่ให้มีการกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย เมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านตรวจพบการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทำรายงานถึงเหตุที่เกิดขึ้นเพื่อเสนอให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกคำสั่งใดๆ ต่อไปอีกที

กล่าวโดยสรุปการออกคำสั่งใดๆ ที่เป็นการกระทบถึงสิทธิของผู้ประกอบการถึงขั้นเพิกถอนใบอนุญาตหรือการปิดสถานประกอบการ ไม่ว่าจะเป็สถานที่ ร้านค้า โรงงาน หรือกิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์การแต่งรถ และเกี่ยวกับการจำหน่ายแอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักใกล้เคียงสถานศึกษา รวมทั้งเกี่ยวผู้ประกอบของสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดกิจการคล้ายสถานบริการปล่อยปะละเลยหรือยินยอมให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ ตลอดจนยินยอมหรือปล่อยปะละเลยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน เหล่านี้ต้องได้รับการพิจารณาความผิดที่ฝ่าฝืนกฎหมายและออกคำสั่งจากฝ่ายปกครองในระดับสูง ซึ่งในทางปฏิบัติเมื่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตรวจพบการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายแล้วกำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ต้องทำรายงานถึงเหตุที่เกิดขึ้นเพื่อเสนอให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาและออกคำสั่งใดๆ ต่อไปอีกที

5.4 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558

จากการศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่ง 22/2558 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรีพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558 ในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติอยู่เดิม และอำนาจซ้ำซ้อนอยู่ในบุคคล รวมทั้งมีเรื่องของผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังจะขอสรุปเป็น 3 กรณี ดังนี้

5.4.1 สรุปปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติอยู่เดิม

ตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รวมทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของชาติบ้านเมือง ในทางปฏิบัติ

เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดมีการสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงและจับกุมผู้กระทำความผิด ส่วนที่ยังไม่มีการกระทำความผิดจะมีการตั้งด่านตรวจตามถนนสายต่างๆ ในพื้นที่ และมีการตรวจร้านอาหารสถานบริการหรือสถานประกอบการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ รวมทั้งสถานที่ต่างๆ ที่สุ่มเสี่ยงน่าจะเกิดการกระทำความผิดได้เพื่อเป็นการป้องกันและป้องปรามไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น

ส่วนฝ่ายปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนของกรมการปกครองส่วนภูมิภาค ระดับจังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาและในระดับอำเภอมีนายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชา สำหรับกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยนายอำเภอตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 มีหน้าที่ในการดูแลความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่หมู่บ้านและตำบลเป็นแขนงให้กับการปกครองส่วนภูมิภาค และด้วยความเป็นผู้นำชาวบ้านในหมู่บ้านและตำบลลักษณะจึงเป็นเรื่องหน้าที่บรรเทาทุกข์บำรุงสุขให้กับชาวบ้านเป็นส่วนใหญ่

พอมิการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็เริ่มมีการจัดกำลังเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในแต่ละพื้นที่อย่างเข้มแข็ง ทั้งมีการผนึกกำลังจาก 3 ฝ่ายคือฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยมีการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน และได้มีคำสั่งที่ 22/2558 ของหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในเรื่องมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางเดินรถ และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ เพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น ในการรวมตัวแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ การยับยั้งผู้ที่อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดบริการคล้ายสถานบริการ และแก้ไขปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา โดยในคำสั่งนั้นได้กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งด้วย

ฝ่ายปกครองมีคำสั่งจากส่วนกลางมาถึงจังหวัดและอำเภอ ทางนายอำเภอในฐานะผู้บังคับบัญชาฝ่ายปกครองระดับอำเภอจึงได้ชี้แจงคำสั่งที่ 22/2558 ในที่ประชุมประจำเดือนผู้ใหญ่บ้าน กำนันเพื่อกำชับตามคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติหน้าที่และกวดขันไม่ให้มีการฝ่าฝืนกฎหมายตามคำสั่งที่ 22/2558 ซึ่งนายอำเภอได้เน้นย้ำถึงการปฏิบัติหน้าที่ และได้ประสานตัวแทนฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภออินทร์บุรีร่วมประชุมด้วย โดยให้กำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะพนักงานปกครองและผู้ช่วยนายอำเภอร่วมปฏิบัติหน้าที่กับฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตลอดจนย้ำเน้นให้กำนันผู้ใหญ่บ้านกวดขันไม่ให้มีการกระทำความผิดในพื้นที่ตำบล

และหมู่บ้านในความรับผิดชอบของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านรับผิดชอบ และให้แต่ละตำบลจัดเวรกันออกตรวจ ตั้งค่านับตำรวจ ทหารและอาสาสมัคร มีการประสานกันก่อนแล้วนัดกันอีกทีโดยมีการนัดหมายกันก่อนออกปฏิบัติหน้าที่

ด้วยคำสั่งฝ่ายปกครองที่เน้นย้ำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตรวจตราในเขตพื้นที่ตำบล หมู่บ้านของตนไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น จึงเป็นเหตุให้มีการกวาดขันกันเอง มีการตรวจตามลำพังประกอบกับช่วงนี้เป็นช่วงที่ประเทศไทยอยู่ในอำนาจปกครองแบบเผด็จการทหารและอำนาจเผด็จการเสมือนเป็นภาพของอำนาจที่น่ายำเกรงที่เสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งยอมทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพล และสามารถปฏิบัติหน้าที่ในเชิงปราบปรามเช่นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ เมื่อได้มีการตั้งด่านตรวจและออกตรวจตามร้านค้า สถานบริการหรือสถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการ ตลอดจน โรงงานต่างๆ จึงเกิดการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกันกับเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีหน้าที่ดังกล่าวอยู่แล้วอาจกล่าวได้ชัดๆ ว่า “มีหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่แล้ว” จากการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกันจึงเกิดอุปสรรคของการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่ง 22/2558 เพราะเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่เดิมเริ่มไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรและมีการกระทบกระทั่งกันบ้างแต่ยังไม่ถึงขั้นรุนแรงที่แสดงออกมา แต่ภายในที่ไม่อาจกล่าวได้ว่าได้ก็ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่งานราชการได้ จากที่มีการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกันก็ค่อยเริ่มๆ แสดงออกมาโดยมีการใช้คำพูดเสียดสีกันถึงการทำงานกัน อย่างเช่น ทำงานเก่งนะ เก่งอย่างนี้ไม่ต้องให้ตำรวจมาตรวจร่วมแล้วประมาณนี้ แต่ลึกๆ ในความรู้สึกของผู้ปฏิบัติเดิมที่กล่าวเช่นนี้ย่อมมีข้อข้องใจกัน และไม่พอใจกัน ทั้งมีอคติต่อกันทำให้ประสานกันในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ซึ่งส่งผลให้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่ง 22/2558 ต่อไป

5.4.2 สรุปปัญหาและอุปสรรคอำนาจที่ซ้ำซ้อนอยู่ในตัวบุคคล

ด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำชาวบ้านในหมู่บ้านและตำบลโดยมาจากการเลือกตั้งมาจากชาวบ้าน เป็นคนที่ชาวบ้านความเคารพนับถือ เป็นที่พึ่งให้กับชาวบ้านในยามทุกข์ยาก เป็นผู้ประสานหน่วยราชการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนต่างๆ และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 เป็นผู้ช่วยนายอำเภออำเภอในส่วนของการส่วนภูมิภาค ตั้งแต่มีคำสั่งที่ 22/2558 ทำให้กำนันผู้มีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในการตั้งด่านตรวจและออกตรวจค้นสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ในการแข่งรถ และสถานที่ๆ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาเพื่อไม่ให้มีการขายแอลกอฮอล์ ตลอดจนตรวจสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการที่คล้ายกับสถานบริการ อำนาจนี้เป็นลักษณะฝ่ายปราบปราม ซึ่งเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่แตกต่างกันจากหน้าที่เดิม จึงทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจซ้ำซ้อนอยู่ในตัวบุคคลเดียว

ด้วยปัญหาความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ที่อยู่ในตัวบุคคลของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเหตุให้มีอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558 อยู่สองประการคือ

อุปสรรคประการแรก เพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นคนในหมู่บ้านที่ต้องเป็นคนรู้จักสนิทสนมกันเป็นอย่างดีรวมทั้งอาจเป็นเครือญาติพี่น้องกัน การจะใช้อำนาจตรวจค้นซึ่งของผิดกฎหมาย หรือตรวจตราสถานที่ ร้านค้าต่างๆ เพื่อไม่ให้มีการฝ่าฝืนกฎหมายนั้นเป็นเรื่องเสมือนคำว่า “ลูบหน้าปะจมูก” จึงเป็นอุปสรรคต่อการใช้อำนาจตามคำสั่ง 22/2558 ด้วยบทบาทเดิมเป็นผู้นำ ใกล้ชิดดูแลทุกข์บำรุงสุขแก่ชาวบ้าน กับอีกบทบาทเป็นฝ่ายปราบปราม ย่อมทำให้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามคำสั่งที่ 22/2558 ได้

อุปสรรคประการที่สองคือ ความรู้ความสามารถของกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่เพียงพอหรือไม่มีเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่เช่นนั้นเพราะการตั้งด่านตรวจหรือออกตรวจหรือตรวจค้นในสถานที่ต่างๆ อาจต้องเผชิญหน้ากับผู้กระทำความผิดซึ่งไม่อาจกล่าวได้ว่าจะพบคนร้ายหรือผู้กระทำความผิดที่มีอุปนิสัยหรือโหดร้ายแค่ไหน อย่างไรก็ตามไม่อาจตอบได้ การตรวจตราตามร้านค้าธรรมดาในพื้นที่หมู่บ้านของตนไม่ว่าเรื่องอุปกรณ์แต่งรถ หรือการห้ามขายแอลกอฮอล์บริเวณใกล้สถานศึกษาหรือหอพักคงไม่มีปัญหาเพราะเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงนัก แต่การตั้งด่านตรวจตามถนนต่างๆ และออกตรวจตามสถานบริการอาจมีปัญหากับการปฏิบัติหน้าที่และรับอันตรายจากการปฏิบัติหน้าที่ได้

5.4.3 สรุปปัญหาและอุปสรรคในเรื่องมีผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม

ด้วยกิจการบางอย่างผู้ประกอบการ ได้มีผลประโยชน์ให้กับผู้ดูแลหรือผู้ที่ไม่อาจกล่าวล่วงได้ เพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆ และผู้ดูแลที่วันนี้จะมีเครือข่ายสามารถให้การช่วยเหลือได้หลายหน่วยงาน ดังเมื่อประกอบการที่เป็นลักษณะที่สัมพันธ์ต่อการผิดกฎหมาย อาทิเช่น ร้านอาหารหรือสถานบริการ ซึ่งมักเป็นแหล่งมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น ต้องมีผู้ดูแล ดังนั้นจึงเกิดเรื่องของผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม

ปัญหาของผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรมก่อให้เกิดอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558 เมื่อพบการกระทำความผิดแล้ว อาจไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายได้เพราะด้วยมีผู้ดูแล

5.5 สรุปการแก้ปัญหาการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่ง 22/2558

5.5.1 สรุปประเด็นความคิดเห็นต่อฝ่ายปกครองโดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตามคำสั่งที่ 22/2558 ในยามบ้านเมืองอยู่ในสภาวะปกติ

ผลวิจัยความคิดเห็นต่อฝ่ายปกครองโดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตามคำสั่งนี้ในยามบ้านเมืองอยู่ในสภาวะปกติได้มีความคิดเห็นออกเป็น 2 ทางคือเห็นควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตามคำสั่ง 22/2558 ในยามปกติด้วย กับความเห็นที่ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตามปกติเท่านั้น กล่าวคือ

ความเห็นที่ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตามคำสั่ง 22/2558 ในยามบ้านเมืองอยู่ในสภาวะปกติ ซึ่งหมายถึงภายหลังที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยุติบทบาทเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562 และการปกครองของประเทศไทยอยู่ในระบอบประชาธิปไตย เห็นว่าการให้ฝ่ายปกครองโดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอำนวยการและดำเนินอำนาจกันซึ่งเป็นการป้องกันการทุจริตหรือรับสินบนเพราะต่างตรวจสอบกันเอง ประกอบกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นพนักงานปกครองมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่หมู่บ้านตำบลเป็นอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และมีอำนาจตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญาในการจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าได้อยู่แล้ว

ส่วนความเห็นที่ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตามปกติคืออำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 ไม่ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตามคำสั่งที่ 22/2558 เพราะเป็นเรื่องของการปราบปรามที่ต้องมีการตั้งด่านตรวจค้น จับกุม และออกตรวจตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งต้องได้รับการฝึกอบรมมาเป็นพิเศษจึงจะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่

5.5.2 สรุปประเด็นความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่อการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ในอนาคต

ผลวิจัยมีความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่อการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอนาคต ว่าควรมีอำนาจในการออกตรวจพื้นที่ในภาคปฏิบัติด้วยแม้ความจริงอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองควรมีกฎหมายพิเศษเพิ่มเติมให้อำนาจฝ่ายปกครองทำงานร่วมกับตำรวจได้โดยมีบทบัญญัติที่ระบุชัดเจน ทั้งนี้คือให้เกิดความสมดุลกันเพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจกันและช่วยกันส่วนในเรื่องของความรู้ความสามารถในการตรวจค้นหาสิ่งของผิดกฎหมายในรถหรือสถานที่ต่างๆ ควรมีการฝึกอบรมในการจับกุมตรวจค้นและสังเกตการณ์การกระทำผิดต้องเน้นการฝึกอบรมให้ชำนาญแล้วจึงให้ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานและจะได้ประโยชน์สูงสุด และการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันต้องมีกฎหมายกำหนดกรอบเป็นข้อบังคับชัดเจน ซึ่งเป็นประโยชน์เพราะเป็นการลดภาระเจ้าหน้าที่ตำรวจและเป็นหูเป็นตาช่วยกันดูแลทุกข์สุขของประชาชนการกระทำผิดอาจลดลงเพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นคนที่อยู่ใกล้ประชาชนและย่อมทราบพฤติกรรมของชาวบ้านในเขตรับผิดชอบได้ดี

และมีความเห็นบางส่วนต่อข้อเสนอแนะว่าให้ผู้ใหญ่บ้านทำงานในส่วนของ
อำเภอแบบเดิมดีกว่า ช่วยแนะนำเรื่องต่างๆ ในการติดต่ออำเภอและราชการต่างๆ เรื่องของการจับกุม
ปล่อยให้เป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ควรให้ต่างคนต่างทำงาน ผู้ใหญ่บ้าน กำนันให้ดูทุกข์สุขของ
ประชาชนภาพรวม เรื่องประกอบอาชีพ และงานราชการอื่นๆ ที่อำเภอและราชการส่วนกลาง
มอบหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาล

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่ง 22/2558 กรณีศึกษากำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผู้ศึกษาขอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นสำคัญมานำเสนอโดยจำแนกการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อคิดเห็นจากผู้ให้สัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะของผู้ทำการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัย เรื่องปัญหาการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่ง 22/2558 กรณีศึกษากำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ปรากฏผลการวิจัยแยกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้คือ

1.1 ผลการวิจัยอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558

จากการวิจัย พบว่า อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมาจากคำสั่งที่ 22/2558 ซึ่งออกโดยหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ประกอบกับคำสั่งของนายอำเภอเพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพนักงานปกครองเพื่อไม่ให้มีผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนคำสั่งที่ 22/2558 โดยกำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจในการตั้งด่านตรวจตามถนนต่างๆตลอดจนการยึดรถไว้ชั่วคราวเพื่อป้องกัน ระวังเหตุเพื่อไม่ให้มีการมั่วสุมของบุคคลอันอาจนำไปสู่การแข่งรถในทางเดินรถ และมีอำนาจในการตรวจตามสถานที่ ร้านค้า โรงงาน หรือกิจการพาณิชย์อันเกี่ยวกับอุปกรณ์การแข่งรถ อีกทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านยังมีอำนาจตรวจตามสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดลักษณะคล้ายสถานบริการเพราะกฎหมายเอาความผิดกับผู้ประกอบการที่ยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการในสถานประกอบการของตน หรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ หรือเปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายกำหนด หรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจน

ยินยอมหรือปล่อยให้บุคคลอื่นใช้บริการสามารถนำพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานประกอบได้ และกำนันผู้ใหญ่บ้านยังมีอำนาจตรวจสอบสถานที่หรือร้านค้าซึ่งตั้งอยู่ใกล้บริเวณสถานศึกษาหรือหอพักเพื่อไม่ให้สถานที่ดังกล่าวขายแอลกอฮอล์ นอกจากนี้เมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านตรวจพบการกระทำความผิดที่เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งที่ 22/2558 ซึ่งได้แก่ เรื่องการแต่งรถเพื่อนำไปแข่งกันบนทางเดินรถ เรื่องสถานบริการและเรื่องสถานที่ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้สถานศึกษาหรือหอพักมีการขายแอลกอฮอล์ เป็นต้นนั้น กำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ต้องทำรายงานการตรวจพบเหตุแห่งการกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเสนอนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงและมีคำสั่งต่อไป ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ประกอบการของสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ สถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดลักษณะคล้ายสถานบริการใดได้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายอาจได้รับคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาต สั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์แล้วแต่กรณี

1.2 ผลการวิจัยปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในยุคพระราชบัญญัติความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558

จากการวิจัย พบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านประสบปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจตามคำสั่งที่ 22/2558 ดังนี้

1.2.1 ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติอยู่

จากการวิจัยพบว่า อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการตั้งด่านตรวจ ออกตรวจตามสถานที่ ร้านค้า หรือสถานบริการตามคำสั่งที่ 22/2558 มีความซ้ำซ้อนกับอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งได้ปฏิบัติเป็นหน้าที่ประจำอยู่แล้วเนื่องจากการตั้งด่านตรวจและออกตรวจตามสถานที่ต่างๆ ร้านค้า ร้านอาหารหรือสถานบริการนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่แล้ว แต่กำนันผู้ใหญ่บ้านได้มีอำนาจที่ต้องปฏิบัติอีกและงานเดียวกันจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกัน จากปัญหาความซ้ำซ้อนของอำนาจและหน้าที่ต้องปฏิบัติเป็นเหตุให้มีอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่คือ เป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกำนันผู้ใหญ่บ้านกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเป็นสาเหตุให้เกิดการไม่ให้ความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามการกระทำความผิดในเขตพื้นที่ในกรณีที่กำนันผู้ใหญ่บ้านร้องขอ รวมทั้งมีอคติต่อกันทำให้เกิดบรรยากาศที่ไม่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งย่อมส่งผลให้เกิดความเสียหายต่องานราชการและการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลเท่าที่ควร

1.2.2 ปัญหาอำนาจซ้ำซ้อนอยู่ในตัวบุคคล

จากการวิจัยพบว่า มีอำนาจ 2 อำนาจที่ซ้ำซ้อนอยู่ในตัวบุคคลคนเดียวของตัวกำนันผู้ใหญ่บ้านกล่าวคืออำนาจที่หนึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ในการดูแลประชาชนต้องบำบัดทุกข์

บำรุงสุขและเป็นแนวทางให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาค กับอำนาจที่สองที่เป็นอำนาจในการปราบปรามตรวจค้น จับกุมผู้กระทำความผิด จากความซ้ำซ้อนของอำนาจในตัวบุคคลคนเดียวทำให้เกิดอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านมาก เพราะอำนาจหนึ่งเป็นอำนาจที่อยู่เคียงข้างเป็นที่พึงให้แก่ประชาชน กับอีกอำนาจหนึ่งเป็นอำนาจปราบปรามและคอยจับผิดประชาชน ซึ่งเป็นอุปสรรคทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่บังคับใช้กฎหมายตามคำสั่งที่ 22/2558 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะความเป็นผู้นำประชาชนในเขตพื้นที่และเป็นที่รู้จักมักคุ้นกันดี

1.2.3 ปัญหาเรื่องผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม

จากการวิจัย พบว่า มีกิจการบางประเภทต้องมีผู้ที่ไม่อาจกล่าวอ้างได้เป็นผู้ดูแลและมีการยื่นให้ซึ่งผลประโยชน์เพื่อให้กิจการดำเนินต่อไปได้ อาทิเช่น ร้านอาหารหรือสถานบริการ เมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านตรวจพบการกระทำความผิดฝ่าฝืนกฎหมายแล้วกำนันผู้ใหญ่บ้านมีอุปสรรคในการปฏิบัติให้เป็นตามกฎหมายและคำสั่งที่ 22/2558 ได้

1.3 ผลการวิจัยแนวทางแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งที่ 22/2558

จากการวิจัย พบว่า แนวทางแก้ไขควรให้กำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลทุกข์บำรุงสุขประชาชน เรื่องการประกอบอาชีพ และงานราชการอื่นๆ ที่อำเภอและราชการส่วนภูมิภาคมอบหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาล โดยไม่มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำความผิด และกรณีที่ต้องให้กำนันผู้ใหญ่บ้านออกตรวจพื้นที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ต้องมีการบัญญัติกฎหมายพิเศษเพิ่มเติมให้อำนาจกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยมีบทบัญญัติที่ระบุชัดเจน และต้องมีการฝึกอบรมกำนันผู้ใหญ่บ้านให้มีความรู้ความชำนาญในการตรวจและหลักในการสังเกตพฤติกรรมต่างๆ โดยให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นฝ่ายข่าวเพียงแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดให้กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายต่อไป

2. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่ง 22/2558 กรณีศึกษากำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ในครั้งนี้ ทำให้เห็นถึงประเด็นต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้ศึกษาวิจัยได้นำมาเป็นแนวคิดประกอบในการวิจัย ทั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยนำเสนอประเด็นสำคัญๆ ที่ได้จากการศึกษาไปสู่การอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558

ยุคของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เริ่มตั้งมีการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ด้วยก่อนนี้มีปัญหาการแตกแยกในสังคมอย่างชัดเจน มีการปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมที่รุนแรงและรัฐบาลไม่สามารถจัดการให้เกิดความสงบเรียบร้อยได้ ซึ่งเป็นวิกฤตทางสังคมที่รุนแรง ผู้ก่อการจึงทำการรัฐประหารซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทำการรัฐประหารของ Edward Luttwak อังใน พิระวุฒิ สุวรรณประสิทธิ์ (2540) และได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2557 มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติและจัดตั้งรัฐบาลเพื่อจัดให้มีศูนย์รวมอำนาจ ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีระบอบเผด็จการอำนาจนิยมในการทำรัฐประหารของกลุ่มทหารที่มีอำนาจเมื่อทำการรัฐประหารสำเร็จแล้วจะจัดให้มีศูนย์รวมอำนาจจะอยู่ที่สถาบันการเมืองที่จัดตั้ง หรือคณะบุคคล หรือตัวบุคคลที่เป็นผู้นำ ที่เป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ โดยผ่านสถาบันทางการเมืองที่ได้จัดตั้งขึ้น (รศ.ช โสธร ผู้ทองคำ, 2556) ทั้งนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2557 มาตรา 44 ได้ให้อำนาจหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในการออกคำสั่งใดๆ เพื่อจัดระเบียบสังคมและปฏิรูปประเทศซึ่งเป็นอำนาจที่เด็ดขาด และได้ออกคำสั่งที่ 22/2558 ซึ่งเป็นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถ และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ เพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น ในการรวมตัวแข่งรถ และมาตรการยับยั้งผู้ที่ยู่มากกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดบริการคล้ายสถานบริการ และแก้ไขปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา โดยในคำสั่งกำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งนี้ จากนั้นฝ่ายปกครองจึงได้มีคำสั่งให้หน่วยราชการในสังกัดดำเนินการตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด หน่วยราชการในราชการบริหารภูมิภาค (อยู่ได้บังคับบัญชาของรัฐ) ได้แก่ จังหวัด และอำเภอซึ่งก็เป็นไปตามแนวคิดการปกครอง (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2560, ออนไลน์) ที่จังหวัดและอำเภอเป็นหน่วยงานฝ่ายปกครองในส่วนของราชการภูมิภาค ในการอำเภอดำเนินการของอำเภอโดยนายอำเภอสั่งการในการที่ประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ที่กวัดขันไม่ให้มีการกระทำความผิดอันฝ่าฝืนคำสั่ง 22/2558 ในพื้นที่ตำบลและหมู่บ้านซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการปกครองท้องที่ซึ่งการปกครองระดับตำบล หมู่บ้าน ถือเป็นกลไกที่สำคัญของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค (ปฐม มณีโรจน์, 2540)

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งนายอำเภอในการกวาดขันในพื้นที่ตำบลและหมู่บ้านไม่ให้มีการกระทำอันฝ่าฝืนคำสั่ง 22/2558 โดยมีอำนาจในการตั้งด่านตรวจตามถนนต่าง ๆ ตลอดจนการยึดรถไว้ชั่วคราวเพื่อป้องกัน ระวังเหตุเพื่อไม่ให้มีการมั่วสุมของบุคคล อันอาจนำไปสู่การแข่งรถในทางเดินรถ และมีอำนาจในการตรวจตามสถานที่ ร้านค้า โรงงาน หรือกิจการพาณิชย์อันเกี่ยวกับอุปกรณ์การแข่งรถ อีกทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมีอำนาจตรวจตามสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดลักษณะคล้ายสถานบริการเพราะกฎหมายเอาความผิดกับผู้ประกอบการที่ยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการในสถานประกอบการของตน หรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ หรือเปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายกำหนด หรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายกำหนด ตลอดจนยินยอมหรือปล่อยให้ผู้มาใช้บริการสามารถนำพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานประกอบการของตน และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมีอำนาจตรวจสถานที่หรือร้านค้าซึ่งตั้งอยู่ใกล้บริเวณสถานศึกษาหรือหอพักที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาเพื่อไม่ให้สถานที่ดังกล่าวขายแอลกอฮอล์ นอกจากนี้เมื่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตรวจพบการกระทำความผิดที่เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งที่ 22/2558 กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ต้องทำรายงานการตรวจพบเหตุแห่งการกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเสนอนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงและมีคำสั่งต่อไปตามกฎหมาย ถ้าปรากฏมีข้อเท็จจริงว่าผู้ประกอบการของสถานที่ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ สถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดลักษณะคล้ายสถานบริการใดได้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายอาจได้รับคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาต ตั้งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์แล้วแต่กรณี อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการตั้งด่านและตรวจสถานที่ต่าง ๆ มาจากบทบัญญัติตามคำสั่งที่ 22/2558 ประกอบกับคำสั่งของนายอำเภอซึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านถือเป็นผู้ช่วยนายอำเภอตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 เป็นเรื่องอำนาจตามการควบคุมบังคับบัญชา (Command) ด้วย ซึ่งเป็นอำนาจที่กฎหมายรองรับและสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องอำนาจในรูปแบบเหตุผล-กฎหมายของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) (เสนีย์ คำสุข, 2548)

2.2 ผลการวิจัยปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคพระราชกฤษฎีกาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามคำสั่งที่ 22/2558

จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องปฏิบัติหน้าที่ **ซ้ำซ้อนกับหน้าที่ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติอยู่แล้ว** ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากปกติแล้วการตั้งด่านตรวจและออกตรวจตามสถานที่ต่างๆ จะมีเจ้าหน้าที่เดิมปฏิบัติหน้าที่อยู่แล้ว แต่ตามคำสั่งที่ 22/2558 กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องปฏิบัติในเขตพื้นที่รับผิดชอบนั้นก็มีมีการปฏิบัติ

ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและฝ่ายทหาร ทั้งนี้ก็มีการปฏิบัติหน้าที่กันตามลำพังซึ่งเป็นหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานเดิมที่รับผิดชอบอยู่ซึ่งผลวิจัยแตกต่างจากผลงานศึกษาวิจัยของพงษ์ศักดิ์ชนะสิทธิ์ (2540) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอนาคตว่า “กำนันผู้ใหญ่บ้านมีภารกิจหลายประการที่มีได้ปฏิบัติอันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้ว” แต่งานวิจัยนี้กลับพบว่าแม้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้วแต่ได้ปฏิบัติภารกิจซึ่งกลายเป็นปัญหาความซ้ำซ้อนขึ้น ทั้งนี้ความซ้ำซ้อนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผลให้เกิดความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงเป็นอุปสรรคที่กำนันผู้ใหญ่บ้านจะปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งที่ 22/2558 ได้ประกอบกับด้วยกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นนักปกครอง เป็นผู้ที่ต้องอยู่เคียงข้างประชาชน เป็นผู้นำประชาชนในพื้นที่ในกิจกรรมต่างๆ และเมื่อต้องรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ก็ไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเหมือนแต่ก่อน

และยังมีปัญหาที่มีอำนาจซ้ำซ้อนอยู่ในตัวบุคคลเดียวอีก กล่าวคือปกติกำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ในการทำงานลักษณะเป็นที่พึ่งของประชาชนแบบสังคมนครอบครัว แต่มีอำนาจใหม่ตามคำสั่ง 22/2558 ที่มีลักษณะอำนาจในการปราบปรามการกระทำความผิด ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่มาก เพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านมีฐานะเป็นผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลและหมู่บ้าน บทบาทและหน้าที่ในฐานะผู้นำชาวบ้านที่ต้องดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ชาวบ้านในความปกครองของตน ตลอดจนการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกการให้คำปรึกษาและการว่ากล่าวตักเตือนลูกบ้าน ทั้งนี้เป็นไปเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ ตลอดจนการระดมความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ร่วมกันของหมู่บ้านและตำบลซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการปกครองท้องที่ในฐานะผู้นำชุมชน (รศ.นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2546) ซึ่งเป็นบทบาทที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องอยู่เคียงข้างประชาชน เป็นที่พึ่งยามทุกข์ของประชาชน แต่อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่ง 22/2558 เป็นอำนาจในลักษณะ “การปราบปราม” และเป็นอำนาจที่ซ้ำซ้อนและขัดกันในตัวบุคคลคนเดียว จึงเป็นอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่จะปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเด็ดขาดและเคร่งครัดตามคำสั่งจากอำนาจที่ซ้ำซ้อนอยู่ในบุคคลคนเดียวนั้นเป็นอุปสรรคในการทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชาอุษัย จิตรเหล่าอาพร เรื่องกำนันผู้ใหญ่บ้านกับอำนาจทางการเมือง”ซึ่งชาอุษัยได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นตัวแทนของราษฎรแต่กฎหมายเปิดช่องทางให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นสมาชิกขององค์การปกครองท้องถิ่น โดยตำแหน่งนับเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง ในการทำงานและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านกลายเป็นว่าซ้ำซ้อนอยู่ในบุคลากรคนเดียวกัน (ชาอุษัย จิตรเหล่าอาพร, 2547) ปัญหาความซ้ำซ้อนของอำนาจซึ่งมีบทบาทที่แตกต่างกัน จึงเป็นกลายเป็นปัญหาอุปสรรคในการทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

และปัญหาของการมี**ผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม**ซึ่งเกิดจากผู้ประกอบการในสถานที่ ร้านค้า โรงงาน หรือสถานบริการมีผู้ที่ไม่อาจกล่าวอ้างได้ดูแลเพื่ออำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือต่างๆลำพังเพียงกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่ควรด้วยอิทธิพลหรือเส้นสายของผู้ดูแลซึ่งเป็นอุปสรรคในการทำงานอีกประการหนึ่ง

2.3 ผลการวิจัยแนวทางแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามคำสั่ง 22/2558

จากการวิจัยผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า แนวการแก้ไขควรให้กำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน เรื่องการส่งเสริมประกอบอาชีพ และงานราชการอื่นๆ ที่อำเภอและราชการส่วนภูมิภาคมอบหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาลโดยไม่ต้องมีอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเพราะการปราบปรามจะมีลักษณะที่เป็นปรปักษ์กับชาวบ้านซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการขาดความไว้วางใจ และกรณีที่ต้องให้กำนันผู้ใหญ่บ้านออกตรวจพื้นที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตำบลและหมู่บ้านนั้นต้องมีการบัญญัติกฎหมายพิเศษเพิ่มเติมให้อำนาจกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยมีบทบัญญัติที่ระบุชัดเจน และต้องมีการฝึกอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้มีความรู้ความชำนาญในการตรวจและหลักในการสังเกตพฤติกรรมต่างๆ โดยให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นฝ่ายข่าวเพื่อแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดให้กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายต่อไปเท่านั้น

3. ข้อเสนอแนะของผู้ทำการวิจัย

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กรมการปกครองควรนำผลการวิจัยศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประกอบการพิจารณาในวงนโยบายที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตำบลและหมู่บ้านดังนี้

1) ควรปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในส่วนที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้เกิดประโยชน์เป็นผลสัมฤทธิ์ด้านงานปกครองราษฎรมากยิ่งขึ้น

2) ควรกำหนดให้เป็นระเบียบมาตรฐานว่า บทบาทด้านงานรักษาความสงบเรียบร้อยภายในตำบลและหมู่บ้านของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีเรื่องใดบ้าง และห้ามกระทำเรื่องใดบ้าง

โดยมีกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน เน้นความสอดคล้องและความไม่ขัดแย้งของการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ร่วมกันระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานอื่นๆ

3.1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากผลการวิจัยประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บางส่วนพบในความเห็นของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) กรณีที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานอื่นๆต้องแบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจน และไม่เกิดการซ้ำซ้อนในหน้าที่ขององค์กรอื่น เช่น เรื่องการดำเนินไม่ให้มีกระทำความผิดที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้หาข่าวมีการออกตรวจแบบไม่เป็นทางการ เมื่อพบการกระทำความผิดจึงแจ้งข้อมูลและเป้าหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินการในการตรวจค้นและดำเนินการไปตามกฎหมายต่อไป เป็นต้น

2) ควรมีการกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติที่ชัดเจนว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องปฏิบัติหน้าที่อะไรบ้างให้ชัดเจน และจำกัดขอบเขตการปฏิบัติที่เกินความสามารถที่จะดำเนินการตามลำพังได้ เช่นการตรวจค้น จับกุมผู้กระทำความผิด เป็นต้น

3.1.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

จากผลงานวิจัยประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บางส่วนพบในความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1) ควรมีการจัดฝึกอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้มีความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดและวิธีการปฏิบัติหน้าที่ด้านการข่าว

2) ควรมีการพัฒนาศักยภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ทันยุคสมัยสามารถเข้าถึงมูลออนไลน์

3) ควรกำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกตั้งจากรายชื่ โดยให้มีวาระ 4 หรือ 5 ปีเพื่อให้เกิดการตื่นตัวในการทำงานเพื่อประชาชนและไม่วางอำนาจเหนือประชาชน

3.2 ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยบทบาทหน้าที่และอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองราษฎรและด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ และควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ต่อการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวพัฒนาและนำไปปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่โดยในภาพรวม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกรียงไกร จงเจริญ. (2535). *ผู้นำกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2550). *วัฒนธรรมทางการเมือง อำนาจการเมืองและรัฐธรรมนูญ*.
สืบค้นจาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1154>
- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 3/2558. (2558, 1 เมษายน). ราชจานุเบกษา. เล่ม 132
ตอนพิเศษ 73 ง. หน้า 1.
- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558. (2558, 22 กรกฎาคม). ราชจานุเบกษา.
เล่ม 132 ตอนพิเศษ 171 ง. หน้า 7-11.
- จังหวัดสิงห์บุรี. (2554). *ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย*. สืบค้นจาก <https://www.singburi.kapook.com>
- จรูญ สุภาพ. (2519). *ระบบการเมืองเปรียบเทียบ: ประชาธิปไตย-เผด็จการและหลักวิเคราะห์
การเมืองแผนใหม่*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2531). *การเมืองและการปกครองไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2522). *หลักรัฐศาสตร์*. (ฉบับปรับปรุงแก้ไขใหม่ ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- ชรินทร์ โตสุวรรณถาวร. (2559, 24 ธันวาคม). ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี
จังหวัดสิงห์บุรี. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดิบริตกุล.
- ชูศักดิ์ เอกเพชร. (2561). *แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ*. สืบค้นจาก
<https://graduate.sru.ac.th/wp-content/uploads/2018/06>
- ณรงค์ โกสร (2560, 25 กุมภาพันธ์). กำนันตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี.
สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดิบริตกุล.
- ทินพันธ์ นาคะตะ. (2541). *รัฐศาสตร์ ทฤษฎีความคิด ปัญหาสำคัญ และแนวทางการศึกษาวิเคราะห์
ทางการเมือง*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พิมพ์โดยสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ นิด้า.
- ธโรธร ตูทองคำ. (2556). “แนวคิดเกี่ยวกับรัฐและสังคม” ในชุดวิชาแนวคิดทางการเมืองและสังคม
หน่วยที่ 7 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2546). *ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศ
เปรียบเทียบ*. สืบค้นจาก <https://www.public-law.net/publaw/view.aspx?id=320>

- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2551). *โครงสร้างของฝ่ายปกครอง*. สืบค้นจาก <https://www.pubic-net/publaw/view.aspx?id=1232>
- นิพนธ์ ศรีตะระโส. (2560, 14 เมษายน). ชาวบ้านตำบลทับยา อำเภอนินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดิบริตกุล.
- นิรันดร์ เรืองวงศ์. (2559, 15 พฤศจิกายน). สารวัตรปราบปรามสถานีตำรวจภูธรอำเภอนินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดิบริตกุล.
- ปฐม มณีโรจน์. (2540). “จริยธรรมในการบริหารภาครัฐ” ในเอกสารนำเสนอในการร่วมอภิปราย หัวข้อเรื่องการพัฒนาจริยธรรมในการบริหารจากรากหญ้าสู่รากแก้ว วันที่ 15-16 พฤษภาคม 2540. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและมหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประยูร กาญจนกุล. (2538). *คำบรรยายกฎหมายปกครอง*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาร ทองภักดี. (2525). *หลักการปกครอง (หลักรัฐศาสตร์)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปราณี รื่นฤทธิ์. (2560, 15 มกราคม). ปลัดอำเภอนินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดิบริตกุล.
- พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457. (2559). *แก้ไขเพิ่มเติมทั้งฉบับ พ.ศ.2552*. สืบค้นจาก <https://slideshare.net/vlrom/2457-2552>
- พระราชบัญญัติสถานบริการ ฉบับที่ 5 พ.ศ.2560. (2560, 31 ตุลาคม). ราชจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 113ก. หน้า 1. สืบค้นจาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/113/1.PDF>
- พงษ์ศักดิ์ ชนะสิทธิ์. (2541). *บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอนาคต กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- พีระพงษ์ สิทธิอมร และคณะผู้เรียบเรียง. (2549). *ประวัติศาสตร์การเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: ซีเอเอ็นเอ็น.
- พีระวุฒิ สุวรรณประสิทธิ์. (2540). *การศึกษาปัจจัยที่เข้าแทรกแซงการเมืองไทยโดยการทำรัฐประหารของทหารไทยระหว่าง พ.ศ. 2500-2534*. (สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- ไพโรจน์ แก้วเกิดทอง. (2560, 15 มกราคม). ชาวบ้านตำบลทับยา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดีบัณฑิตกุล.
- เพลิงฤๅ. (2559). 13 รัฐประหารยึดอำนาจ บทเรียนประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สยามความรู้.
- ภัตสร ปันหมวด. (2559, 25 ธันวาคม). ชาวบ้านตำบลทับยา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดีบัณฑิตกุล.
- ภิญโญ สาธร. (2519). หลักการบริหารทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- เมธี ผิวหีลอง. (2559, 25 ธันวาคม). ชาวบ้านตำบลทับยา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดีบัณฑิตกุล.
- ไมตรี อิ่มแก้ว. (2559, 23 ธันวาคม). ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลทับยา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดีบัณฑิตกุล.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557. (2557, 22 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 131 ตอน 55 ก หน้า 15. สืบค้นจาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- ลัดดา มาคล้าย. (2560, 20 กุมภาพันธ์). ชาวบ้านตำบลทับยา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดีบัณฑิตกุล.
- วรินทร์ กาญจนระวีกุล. (2541). ความสอดคล้องระหว่างแบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับระดับวุฒิภาวะ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณมา เจริญศรีพจน์. (2531). การเมืองเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2558). รัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ.2557. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>
- _____. (2560). กฎหมายปกครอง. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>
- _____. (2560). รัฐประหารในประเทศไทย มิถุนายน พ.ศ.2476. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>
- _____. (2562) คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. สืบค้นจาก <https://www.th.wikipedia.org/wiki>
- _____. (2563). ระบอบเผด็จการ. สืบค้นจาก <http://th.wikipedia.org/wiki>
- วิสันต์ วัตรายุวงษ์. (2559, 15 พฤศจิกายน). สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดีบัณฑิตกุล.

- วิษณุ เครืองาม. (2552). “ความหมาย ลักษณะและโครงสร้างกฎหมาย” ใน*เอกสารชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป*. หน่วยที่ 1. นนทบุรี, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วุฒิชัย เกิดทอง. (2559, 23 ธันวาคม). ปลัดอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดิบริตกุล.
- ศุภณัฐ วิวรรณสมบัติ. (2560, 20 กุมภาพันธ์). ชาวบ้านตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดิบริตกุล.
- สมัย แก้วเกิดเกษ. (2560, 15 มกราคม). ชาวบ้านตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดิบริตกุล.
- เสนีย์ คำสุข. (2548). “การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางอำนาจ” ใน*เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์*. หน่วยที่ 10. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2548). “แนวทางวิเคราะห์การเมืองเชิงพฤติกรรมศาสตร์” ใน*ประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์การเมืองและระเบียบวิจัยทางรัฐศาสตร์*. หน่วยที่ 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุกิจ เจริญรัตนกุล. (2529). *ลักษณะพื้นฐานทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุจินตรา จิตต์กระจ่าง. (2560, 14 เมษายน). ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดิบริตกุล.
- สุพจน์ สีตะระโส (2559, 24 ธันวาคม). ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดิบริตกุล.
- เสาวลักษณ์ สวนเศรษฐ. (2550). *การรัฐประหารในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สมเกียรติ แก้วปราด. (2560, 14 เมษายน). ชาวบ้านตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดิบริตกุล.
- สมบัติ อิ่มน้อย. (2560, 14 เมษายน). ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. สัมภาษณ์โดย วัฒนา จำปาดิบริตกุล.
- อุดม กุมา. (2555). “ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ทางการเมืองในตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง” *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง* ปีที่ 1, 1 (เมษายน – กันยายน): 87-98.
- www.police6.go.th>police6. (2560). *หนังสือตรวจที่0007/5578 ลง 13 ธ.ค.56 เรื่องจุดตรวจและจุดสกัด* สืบค้นจาก www.police6.go.th > police6 > pdf > checkpoin_2_5578_13122556

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำถามในการสัมภาษณ์งานวิจัย

คำถามในการสัมภาษณ์งานวิจัย

- 1) ตามที่ฝ่ายปกครองมีอำนาจตั้งด่าน ตรวจยึดรถยนต์และ/หรือรถจักรยานยนต์ที่มีพฤติกรรมในการแข่งรถและดำเนินการใดๆเพื่อระงับยับยั้งนั้น ได้มีการดำเนินการอย่างไรบ้าง และมีการยึดรถยนต์และ/หรือจักรยานยนต์หรือไม่ อย่างไร
- 2) การตรวจค้นสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทาง และสถานที่ขายเครื่องดัดแปลงรถสก๊อตศึกษา ตลอดจนสถานบริการหรือสถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการ ได้ดำเนินการอย่างไร
- 3) ตามคำสั่ง 22/2558 ให้ฝ่ายปกครองมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและสั่งห้ามมิให้เปิดสถานที่ ร้านค้า โรงงาน กิจการพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ในการแข่งรถในทาง และสถานที่ขายเครื่องดัดแปลงรถสก๊อตศึกษา ตลอดจนสถานบริการหรือสถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการนั้น ที่ผ่านมามีใช้อำนาจนั้นๆ หรือไม่ อย่างไร
- 4) การปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายปกครองมีการเข้าช้ช้อนกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติอยู่เดิม อาทิเช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ นั้น มีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ อย่างไรและมีปัญหาอุปสรรคกับการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่ง 22/2558 หรือไม่ อย่างไร
- 5) ท่านคิดการที่ฝ่ายปกครองมีอำนาจตามคำสั่งที่ 22/2558 ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาตินี้ เป็นข้อดีหรือข้อเสียหรือไม่ อย่างไร
- 6) จากการปฏิบัติหน้าที่หลายฝ่ายในพื้นที่แบบนี้มีเรื่องของการเสียผลประโยชน์และ/หรือขัดกันหรือไม่ อย่างไร
- 7) เป็นไปได้หรือไม่ อย่างไร ถ้าจะให้ฝ่ายปกครองโดยเฉพาะกำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจตามคำสั่งนี้ในยามบ้านเมืองอยู่ในสภาวะปกติ
- 8) ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอนาคตอย่างไร
- 9) อื่นๆ (ถ้ามี)

ภาคผนวก ข
กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์

ที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง	วันที่สัมภาษณ์	สถานที่สัมภาษณ์
1	นายวุฒิชัย เกิดทอง	ปลัดอำเภองานความมั่นคง	23 ธค 59	ที่ว่าการอำเภออินทร์บุรี
2	นางสาวปราณี รื่นฤทธิ์	ปลัดอำเภองานปกครอง	15 มค 60	ที่ว่าการอำเภออินทร์บุรี
3	พตท.วิสันต์ วีตราวงศ์	สารวัตรสืบสวน	15 พย 59	สภ.อินทร์บุรี
4	พตท.นิรัญ เรืองวงศ์	สารวัตรปราบปราม	15 พย 59	สภ.อินทร์บุรี
5	นายณรงค์ โกสร	กำนันตำบลทับยา	25 กพ 60	ที่ทำการกำนันทับยา
6	นายสุพจน์ สีตะระโส	ผู้ใหญ่บ้าน ม.7	24 ธค 59	ที่ด่านตรวจบนถนนสาย 311
7	นายชรินทร์ โตสุวรรณวาร	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านม.7	24 ธค 59	ที่ด่านตรวจบนถนนสาย 311
8	นส.สุจันทร์ จิตต์กระจ่าง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านม.1	14 เมย 60	-
9	นายสมบัติ อิ่มน้อย	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านม.6	14 เมย 60	-
10	นายไมตรี อิ่มแก้ว	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านม.6	23 ธค 59	-
11	พท.ไพโรจน์ แก้วเกิดเกษ	ชาวบ้าน(ประธานชุมชน)	15 มค 60	-
12	นส.ภัสสร ปั้นหมวด	ชาวบ้าน(เจ้าของร้านอาหาร)	25 ธค 59	-
13	นายเมธี พิวิทลอง	ชาวบ้าน	25 ธค 59	-
14	นายนิพนธ์ ศรีตะระโส	ชาวบ้าน	14 เมย 60	-
15	นายสมเกียรติ แก้วปราด	ชาวบ้าน	14 เมย 60	-
16	นายสุภณัฐ วิจารณ์สมบัติ	ชาวบ้าน	20 กพ 60	-
17	นางลัดดา มาคล้าย	ชาวบ้าน	20 กพ 60	-
18	นางสมัย แก้วเกิดเกษ	ชาวบ้าน	15 มค 60	-

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายวัฒนา จำปาดิบริตกุล
วัน เดือน ปีเกิด	17 มกราคม 2513
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2546
สถานที่ทำงาน	พรรคพลังท้องถิ่นไท 363/79 ซอยตรอกข้าวสาร แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ
ตำแหน่ง	รองหัวหน้าพรรค และคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง

